

ՖՐԱՆՍԱԶՅԵՐԸ ԿՐ ՊԱՅԱՆՁԵՆ ՎԱԲԵՐԱՅՆԵԼ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺԽՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԻԺ ՍԱՀՄԱՆՈՂ ՕՐԵՆՔԸ

Ինչպես կը տեղեկացնէ PanARMENIAN.Net-ը, վկայակոչելով ֆրանսացի անկախ լրագրող Ժան Էքիեանին, ֆրանսահայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներն ու երկրի խորհրդարանի պատգամաւորները, կոչ ըրած են ծերակոյտի անդամներուն՝ հասկնալ, որ քաղաքացիական անվտանգութիւնն ու հասարակական կարգը Ֆրանսայի մէջ վտանգուած են, քանի որ տակաւին գործադրութեան չէ դրուած 2001-ին Յունուարին ընդունուած օրէնքը, ուր կ'ըսուի, որ «Ֆրանսան պաշտօնապէս կը ճանչնայ 1915 թուականի Հայոց Ցեղասպանութիւնը»:

Ֆրանսայի հայկական կազմակերպութիւնները համակարգող խորհուրդը պահանջած է ներառել Հայոց Ցեղասպանութեան հարցը Ծերակոյտի օրակարգին վրայ:

Նոյեմբերի 22-ին Ֆրանսայի Ծերակոյտի շէնքին մօտ տեղի պիտի ունենայ ցոյց, որուն կ'ակնկալուի մօտ 10 հազար հոգիներու մասնակցութիւն:

Ֆրանսայի Ազգային Ժողովի հաւանութեանն արժանացած օրէնքով Հայոց Ցեղասպանութեան փաստի ժխտման համար կը նախատեսուի 45000 եւրօ տուգանք կամ մինչեւ մէկ տարուայ ազատազրկում:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՅԱԾ ՉԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ-ՆԱԹՕ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆՈՎ



Ռուսաստանի Արտաքին Գործոց նախարար Սերգեյ Լաւրով (ձախին) եւ էդուարդ Նալբանդեանը մամուլի ասուլիսի ժամանակ

Ռուսաստանի Արտաքին Գործոց նախարար Սերգեյ Լաւրով Երեւան կատարած իր այցի ընթացքին, Ուրբաթ օր յայտարարեց, որ Ռուսաստանին չանհանգստացնէր այն, որ Հայաստան մտադիր է շարունակել համագործակցութիւնը ՆԱԹՕ-ի հետ:

«Ոչ, դա մեզ չի անհանգստացնում», - Հայաստանի իր գործընկեր Էդուարդ Նալբանդեանի հետ բանակցութիւններու աւարտին հրաւիրուած միատեղ մամուլի ասուլիսում ընթացքին: Ի պատասխան «Ազատութիւն» ռատիոկայանի մէկ հարցին Ռուս նախարարը ըսաւ: - «Մենք նոյնպէս պահպանում ենք ՆԱԹՕ-ի անդամ երկրների հետ յարաբերութիւնների մեր ձեռնարկը, ունենք ՆԱԹՕ - Ռուսաստան խորհուրդ, որը շարունակում է գոյութիւն ունենալ, հանդիսանում ենք Եւրատլանտեան գործընկերութեան խորհրդի անդամ՝ ինչպէս եւ Հայաստանը»:

«Համոզուած ենք, որ եթէ ՆԱԹՕ-ն, ինչպէս յայտարարել է, իրօք մտադիր է վերափոխուել կազմակերպութեան, որը գործընկերների հետ միասին պայքարելու է նոր սպառնալիքների եւ

մարտահրաւէրների դէմ, ապա ոչ մի վտանգ դրանում չեմ տեսնում», - շարունակեց Լաւրով՝ աւելցնելով, որ վտանգը «արհեստականօրէն, ոչ մի ձեւով չհիմնաւորուած եւ իրական սպառնալիքների հետ որեւէ կերպ չառնչուող ՆԱԹՕ-ի մեխանիկական տարածումն է դէպի Արեւելք՝ տարածքների իւրացման տրամաբանութեամբ»:

«Այստեղ մենք չունենք որեւէ տարաձայնութիւն մեր հայ բարեկամների հետ, թէ՛ ինչպէս եւ ինչպիսի ՆԱԹՕ-ի հետ ենք մենք ցանկանում համագործակցել», - եզրափակեց Ռուսաստանի Արտաքին Գործերու նախարարը:

Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեանը ասուլիսի ժամանակ տեղեկացուց, որ բանակցութիւններու ընթացքում քննարկուած են փոխհասարակական համագործակցութեան խնդիրներ եւ համատեղ ծրագիրներ՝ փոխադրութեան եւ ուժանիւթի ոլորտներէն ներս:

Յատուկ ուշադրութիւն արժանացած է Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման բանակցային գործընթացը եւ վերահասարակական յարաբերութիւնները:

Շաբ.ը էջ 4

ԸՆԴԴԻՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԿՐ ՆԿԱՏԷ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայաստանի առաջին նախագահ, ընդդիմութեան առաջնորդ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի մամուլի քարտուղար Արման Մուսինեանի հակաիրական եւ տարօրինակ նկատեց վարչական դատարանի Չորեքշաբթի օրուայ որոշումը, որ թոյլ կու տայ Հոկտեմբեր 17-ի հանրահաւաքը կայացնել ոչ թէ Երեւանի Հիւսիսային պողոտայի վրայ, այլ՝ Մատենադարանին առջեւ տարածքը:

նէր այլ վայր առաջարկել մեր զանգուածային միջոցաւման կազմակերպման համար՝ չեղեալ յայտարարելով Հիւսիսային պողոտայում հանրահաւաքի անցկացումն արգելելու մասին Երեւանի քաղաքապետարանի որոշումը», - ըսաւ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի մամուլի քարտուղարը:

Պատասխանելով ընդդիմութեան հետագայ քայլերու վերաբերեալ հարցին՝ Արման Մուսինեան յայտնեց, որ Հայ Ազգային Գոնկրեսի ղեկավարութիւնը յառաջիկային կը քննարկէ ստեղծուած իրավիճակը եւ վերջնական որոշում կը կայացնէ այն մասին, թէ ո՞ւր մտադիր է հաւաքել իր կողմնակիցները՝ Հոկտեմբեր 17-ին: «Վերջնական որոշման կայացումից յետոյ մենք անմիջապէս կը տեղեկացնենք հասարակայնութեանը»:

Մուսինեանի յայտնեց որ, Հայ Ազգային Գոնկրեսը դատական կարգով կը փորձէր հաստատել ոչ թէ հանրահաւաքի կազմակերպման իրաւունքը, այլ կը վիճարկէր Երեւանի քաղաքապետարանի արգելքի օրինականութիւնը:

«Մենք ինդիք չէինք դրել դատական կարգով վերականգնել հանրահաւաքի անցկացման իրաւունքը: Դատարանն իրաւունք չու-

ԱՐԱՐԱՏ ԼԵՈՒ ԿՐ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱԲԱՔԱԿԱՆԻ ՇԱՊԻԿԻՆ ՎՐԱՅ

Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի (ՀՖՖ) գործադիր տնօրէն Արմէն Մինասեան «Ազատութիւն» ռատիոկայանի յայտնած է թէ, շուտով պիտի պատրաստուի նոր «լոկօ», որու վրայ Արարատ լեռան պատկերը անպայման պիտի ըլլայ:



«Յանձնարարութիւնները արդէն ֆեդերացիայի նախագահը տուել է, եւ նոր դիզայնի վրայ կ'աշխատեն: Ազգային հաւաքական թիմերը իրենց շապիկի վրայ կը կրեն Հայաստանի

ԱՅՖ-ի նախկին «լոկօ»-ն աչիւն, իսկ Թուրքիոյ հետ հանդիպումէն առաջ փոխուած «լոկօ»-ն ձախին

Հանրապետութեան գինանշանը, ինչը թոյլատրելի է եւ մեր օրէնքով, Շաբ.ը էջ 4

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՅԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ «ՔԱՆԻ ԴԵՌ ՀՈՂԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒՄԸ, ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՅՈՒՄ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԸԼԼԱԼ»

Թուրքիոյ նախագահ Աբդուլլահ Գիւլ Նիւ Եորքի մէջ թրքական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու հետ կայացած հանդիպման ժամանակ յայտարարած է, թէ «քանի դեռ Հայաստանը չի ազատած բռնազաւթուած ատրպէյճանական հողերը, այդ երկրի հետ սահմաններու բացման մասին խօսք չի կրնար ըլլալ»:

Գիւլի հետ հանդիպումին ներկայ եղած են նաեւ Նիւ Եորքի ատրպէյճանական ընկերակցութեան անդամները: Քննարկուած են դարաբաղեան հակամարտութիւնը եւ Թուրքիա-Հայաստան յարաբերութիւնները:

Ատրպէյճանական ընկերակցութեան նախագահ Զամինա Միրիսաղիւեա ազերի համայնքի անդամներու անունով անհանգստութիւն յայտնած է մօտ օրէն հայ-թրքական սահմանի հնարաւոր բացման կապակցութեամբ, կը հաղորդէ «Արմենիք»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

ՕՍԿԱՆԵԱՆԻ ՏԱԿՏԻԿԱԿԱՆ ՇԱՐՔԸ

Ռոբերդ Քոչարեանի՝ մի քա- նի օր առաջ արտայայտած այն միտքը, թէ ինքն առայժմ չի ձանձ- րացել ազատութիւնից, բայց հենց որ որոշի վերադառնալ քաղաքա- կանութիւն, ժողովուրդն այդ մասին կը տեղեկանայ անձամբ իրենից, իրականում բաւականին բացայայտ ակնարկ էր պարունա- կում:

Փաստօրէն, Ռոբերդ Քոչար- եանն ակնարկում էր, որ ինքը մտադիր է վերադառնալ ամենեւին էլ ոչ որպէս վարչապետ: Վարչա- պետի թեկնածութիւնն, ինչպէս յայտնի է, խորհրդարանին է ներ- կայացնում նախագահը, իսկ այդ դէպքում Ռոբերդ Քոչարեանը չէր կարող ժողովրդին «անձամբ» տե- դեկացնել, թէ «բա չէք ասի՝ ես որոշել եմ, որ Սերժ Սարգսեանը պիտի ինձ վարչապետ նշանակի»: Այսինքն, իրականում Ռոբերդ Քոչարեանն իր վերադարձի միայն մի տարբերակ է տեսնում՝ վերա-

տաքի կանգնեցնելով (եւ այդ ըն- թացքում չէր կարող մեծ ուշադ- րութիւն դարձնել մարդու իրա- ւունքներին եւ ժողովրդավարա- կան ազատութիւններին, որովհե- տեւ դա կարող էր վնասել տնտեսութեանը), բայց հիմա, երբ պետական ինստիտուտները կայա- ցած են, մեր տնտեսութիւնը շատ ամուր է եւ այլն, Սերժ Սարգսեանը պիտի ամրապնդի ժողովրդավա- րութիւնը, մինչդեռ նրա օրօք այդ ասպարէզում նոյնիսկ հետըն- թաց է արձանագրուել:

Հասկացա՞ք: Թէ ինչու են մեր պետութեան հիմքերն ամուր, եւ երբ են դրուել այդ հիմքերը՝ վարդան Օսկանեանն, իհարկէ, չի ասում: Թէ ինչ հիմքի վրայ էր Քոչարեանը «տնտեսութիւն գար- գացնում», Օսկանեանն, իհարկէ, չի ասում: Ընդամենը ասում է, որ նա դրանով էր զբաղուած, ժո- ղովրդավարութեան-բանի համար ժամանակ չունէր: Եւ ստացում է,

Սա առաջինը գլխի ընկաւ Ռոբերդ Քոչարեանի հիմնական «գաղափարական գինակիցներից» մէկը՝ Վարդան Օսկանեանը:
«Հ1»-ի էթերից նա գրեթէ բաց տեքստով ցերեկայացրեց Սերժ Սարգսեանի իշխանութիւնից իրենց ունեցած դժգոհութիւնների այն ցանկը, որն, անկասկած, դուր կը գայ արտաքին աշխարհին

դարձ ուղիղ նախագահի նստա- վայր: Իսկ դա կարող է տեղի ունենալ միայն Սերժ Սարգսեանի հրաժարականի դէպքում:

Բայց ինչպէ՞ս հասնել այդ հրաժարականին: Ռոբերդ Քոչար- եանն, իհարկէ, դեռեւս բաւականա- չափ իշխանական լծակներ ունի: Փողի պակասից նոյնպէս հազիւ թէ զանգատուի: Կայ նաեւ հրաշալի առիթ՝ Թուրքիայի եւ Ադրբեյջա- նի հետ Սերժ Սարգսեանի սկսած անհեռանկար սիրախաղը, որը Ռո- Բերդ Քոչարեանին ցանկացած պահի հնարաւորութիւն կը տալ Սերժ Սարգսեանին յայտարարել «ազգի դաւաճան» ու «Ղարաբա- ղը ծախող»: Բայց այստեղ մի լուրջ պրոբլեմ կայ: Եթէ նոյնիսկ Ռոբերդ Քոչարեանին յաջողուի այդ կարգախօսներով յեղաշրջում իրականացնել, արտաքին աշխար- չը իրատ բացասաբար կը գնահա- տի այդ «ազգայնական դրսեւո- րումները» եւ ձեւաւորուած ծայ- րայեղական ուժերը: Այսինքն, այդ կարգախօսները երկրի ներ- սում օգտագործելու համար շատ յարմար են, բայց արտաքին աշ- խարհի համար պէտք է ուրիշ բան յօրինել:

Սա առաջինը գլխի ընկաւ Ռոբերդ Քոչարեանի հիմնական «գաղափարական գինակիցներից» մէկը՝ Վարդան Օսկանեանը: «Հ1»- ի էթերից նա գրեթէ բաց տեքստով ներկայացրեց Սերժ Սարգսեանի իշխանութիւնից իրենց ունեցած դժգոհութիւնների այն ցանկը, որն, անկասկած, դուր կը գայ արտաքին աշխարհին: Ի՞նչ էր ասում Վար- դան Օսկանեանը: Ըստ նրա, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանն իր իշխանութեան տարիներին հիմնականում զբաղ- ուած էր ճգնաժամեր յաղթահարե- լով, Ռոբերդ Քոչարեանն աւելի շատ զբաղուած էր տնտեսութիւնը

որ ուղիղ 2008թ. Ապրիլի 9-ի կէսօրին մեր տնտեսութիւնը կայա- ցել-պրծել է, ու այդ պահից սկսած՝ Սերժ Սարգսեանն արդէն պարտա- ւոր է ժողովրդավարութիւնն ամ- րապնդել: Իսկ եթէ չի կարող (սա ենթադրուում է), ուրեմն Ռոբերդ Քոչարեանը կը գայ եւ ինքը կ'իրա- կանացնի այդ բարեփոխումները: Բա հո թոյլ չեն տալու, որ այդ- պիսի կարեւորագոյն ոլորտում Հայաստանը հետընթաց արձանագ- րի:

Լաւ է մտածուած: Երկրի ներսում Քոչարեանի խօսնակները կ'ասեն «Ղարաբաղը ծախում է», դրսում կ'ասեն «ժողովրդավա- րութեան ասպարէզում հետընթաց կայ», եւ ամէն ինչ լաւ կը լինի: Ի դէպ, այդ ամէնը ճշմարտութիւն է, միայն թէ՛ ի՞նչ իրաւունքով է Քոչարեանի թիմը խօսում այդ մասին: Ի վերջոյ, ցինիզմն էլ պիտի չափ ու սահման ունենայ: Պատկերացրէ՛ք՝ մարդը հրաման է արձակում կրակել սեփական ժո- ղովրդի վրայ, տասը մարդ է սպանւում, հարիւրաւոր անմեղ մարդիկ են ձերբակալուում, տասն- եակ մարդիկ անհետեւ մեղադ- րանքներով գտնուում են կալանքի տակ, ու յետոյ այդ նոյն մարդն իր յաջորդի վրայ «մուկնաթ» է գա- լիս, որ սա չի համաներում իր օրօք կալանաւորուածներին:

Այո, վաղ թէ ուշ Սերժ Սարգսեանի «թուրքական աւան- տիւրացի» փուշիկը պայթելու է, Մարտի 1-ի ոճրագործները բա- ցաջայտուելու են, եւ Հայաստա- նում իշխանափոխութիւն է տեղի ունենալու: Բայց Ռոբերդ Քոչար- եանին դա հազիւ թէ ուրախութիւն բերի:

ԳՐԻԳՈՐ ՈՍԿԱՆԵԱՆ
«ՉՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐԻ ՇՐՈՎԱՐՏԱԿԸ

«Թող այսօր էլ արեգակը ծագէ արեւելքից եւ մայրամուտ ունենայ արեւմուտքում: Մարդիկ ծնունեն եւ մեռնեն: Եւ ամենայն գործ մարդկային, որ գործուի, թող շարունակէ գործուել»:

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ

Եթէ Սերժ Սարգսեանի՝ նա- խօրէին ԱԺ-ում ունեցած ելույթ- ուղերձը համեմատենք Քաջ Նա- զարի հրովարտակի վերը բերուած հատուածի հետ, ստիպուած պիտի լինենք խոստովանել, որ Նազարի տեքստը մի քանի գլուխ բարձր է: Այն պարզ պատճառով, որ Նա- զարի հպատակները իրականու- թեան մէջ գոնէ տեսնում են իրենց տիրակալի խօսքերի արտայայտու- մը. արեգակը իրօք ծագում է արեւելքում եւ արեւմուտքում մայր է մտնում, մարդիկ իրօք ծնւում եւ մեռնում են:

Ինչ վերաբերում է Սերժ Սարգսեանի տեքստին, այն այլ կերպ, քան «լեզուական պանոս», դժուար է որակել: Նման տեքստեր մարդիկ արտաբերում են միայն այն ժամանակ, երբ ասելիք չեն ունենում, եւ այս փաստը փորձում են քողարկել ինչ-որ էլիտար բա- ռակոյտների տակ. «ըստ ամենայնի, յամենայնդէպս, ի սկզբանէ»: Եւ ելույթին հետեւած խղճուկ ծափերը եկան արձանագրելու, որ անգամ կոճակ սեղմողների խորհրդարանը գլխի ընկաւ, որ ամբիոնում գտնուած անձը 37 րոպէ խօսեց ու ոչինչ չասաց: Բայց այս ֆոնին բոլորովին ուրիշ հարց է ծագում. ոչընտիրի ինչին էր պէտք այսպիսի խայտառակ եւ ջրիկ տեքստ ար- տասանելի ԱԺ ամբիոնից:

Նման պահուածքի համար Սերժը շատ կանկրետ դրդապատ- ճառ ունի. բանն այն է, որ ինքը խնդիր ունի մարդկանց լիչեցնե- լու, որ ինքը ամէն օր երկրի թիւ մէկ աշխատասենեակ այցելող մարդն է, իր կարծիքով՝ Հայաս- տանի նախագահը: Եթէ նա մի օր հեռուստատեսկրաններին չի երե- ւում, ինչ-որ ճառեր չի արտասա- նում, իշխանական բուրգում քայ- քայման պրոցէսները ակտիվանում են, որովհետեւ այդ նոյն իշխանա- կան բուրգը ամէն օր աւազակապե- տութեան վերջի սպասման մէջ է: Սերժ Սարգսեանն ու նրա շքախումբը խնդիր ունեն ամէն օր սեփական յայտնութեամբ ազդա- րարել. այս օրն էլ բարեյաջող աւարտեցինք:

Եւ հաւա, այսօրինակ ազդարա- րումների համար ստիպուած է գանազան ինֆորմացիոն առիթ- ներ մոգոնել: Ու քանի որ իրակա- նութեան մէջ յարմար ինֆոր- մացիոն առիթներ չկան, իրական ինֆորմացիան բոլորովին ուրիշ բանի մասին է վկայում, այս իշխա- նական շրջանակները յայտնում են լեզուական պանոսի վիճակում: Եւ այս առումով Սերժ եւ Տիգրան Սարգսեանները մի կատարեալ ներդաշնակ զոյգ են կազմում: Վարչապետի ֆուտլեարը, օրինակ, թերեւս չգիտի էլ, որ արդէն միմոսի դերակատարութիւն է վերցրել իր վրայ:

Մի հին անեկդոտ կայ. բանա- կային հրամանատարութիւնը սպա- չի բնութագրի մէջ նշում է նրա մի շատ կարեւոր առանձնայատկու- թիւն. «Նա կարողանում է իր յետեւից տանել մարդկանց. գի- նուորները հաճոյքով գնում են նրա յետեւից՝ տեսնելու համար, թէ նա էլ ինչ լիմարութիւն կը գործի»: Տիգրան Սարգսեանը հենց այս անեկդոտի կենդանացած հերոսն է,

որը ամէն օր յայտնաբերում է, որ ապրելու համար հարկաւոր է շնչել եւ սնուել: Եւ այս յայտնագործու- մը անում է այնպիսի հանդիսաւո- րութեամբ, որ չես կարող կասկա- ծել նրա անկեղծութեան մէջ. նա լրջօրէն մտածում է, թէ այս տիե- զերական գաղտնիքը միայն իրեն է յայտնի, եւ աչքերի փայլն էլ վկայում է, որ նման յայտնագոր- ծութիւնների համար յոյս ունի Նոբելեան մրցանակ ստանալ:

Ինչ վերաբերում է Սերժ Սարգսեանին, մէկուկէս տասնամ- եակ երկրի բարձրագոյն ղեկավար պաշտօններ զբաղեցնելու ար- դիւնքում նա որոշել է ուղերձով դիմել վարորդներին, որ նրանք երթեւեկելիս խախտումներ չա- նեն, նա յայտնաբերել է, թէ խորհրդարանը ինչ է եւ ինչի համար գոյութիւն ունի, թէ իշ- խանութեան տարբեր թեւերը ինչ յարաբերութիւնների մէջ պիտի լինեն միմեանց հետ:

Այս ամէնը, իհարկէ, հոյա- կապ է. բայց մարդիկ սովորաբար այսօրինակ եզրակացութիւններ անում են միջնակարգ դպրոցի կրթական ծրագիրը բաւարար չափով իւրացնելու արդիւնքում: Եւ հիմա տպաւորութիւնն այնպի- սին է, թէ Սերժ Սարգսեանը նախագահի աթոռին յայտնուել է իր ինտելեկտուալ մակարդակը բակալավորի աստիճանի հասցնե- լու յոյսով. մի բան, որ իր նախոր- դի մօտ չստացուեց անգամ տասը տարուայ ընթացքում:

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇՏԻՆԵԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ՀՆՁՄԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Մրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ԳԱՐԻԷԼ ՍՈԼՈՅԵԱՆ՝
ՍԱՐԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ

Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797- 6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՐԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՈՐԵՒԷ ԱՐՀՄԻՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄ ԻՐ ԴԵՐԸ

Սոցիալ-Դեմոկրատական Հնչակեան կուսակցութիւնը կազմակերպել էր «Հասարակութիւն. արհմիութիւն» թեմայով սեմինար-քննարկում:

ՄԴՀԿ կենտրոնական վարչութեան ներկայացուցիչ Վահան Շիրխանեանը նշեց, թէ Հայաստանում գործող արհմիութիւնները չեն կատարում իրենց իսկական դերը հասարակութիւնում: Նրա խօսքով, արհմիութիւնները պէտք է պաշտպանեն աշխատողների շահերը գործատուների մօտ, սակայն ոչ մի աշխատողի շահ պաշտպանուած չէ:

«Դրա վառ ապացոյցն այն է, որ տաքսիների վարորդներն աշխատում են առանց հանգստեան օրերի: Նոյն ձեւով աշխատում են եւ տոնավաճառի աշխատողները, եւ խանութների վաճառողուհիները: Սակայն նրանց իրաւունքները պաշտպանող ոչ մի կառույց չկայ: Իսկ արհմիութիւնների դերն հենց այստեղ պէտք է երեւար, նրանք պէտք է գործատուներին պահանջներ կայացնէին, որ օրէնքով չի թոյլատրուում 8 ժամից աւելի մարդուն աշխատացնել: Իսկ եթէ աշխատեցնում են, ապա պէտք է համապատասխան վճարեն», - յաւելեց նա:

Նրա խօսքով, այսօր «Արհեստակցական միութիւնների մասին» ՀՀ օրէնքը սահմանում է, որ եթէ աշխատողների իրաւունքները չեն յարգուում, ապա արհմիութեան ներկայացուցիչները գործատուին պէտք է ներկայացնեն առաջարկութիւն-

ներ՝ աշխատողի աշխատանքի եւ հանգստի պայմանների բարելաւման, նոր տեխնիկայի ներդրման, ձեռքի աշխատանքի թեթեւացման, արտադրական նորմաների վերանայման, աշխատանքի վարձատրութեան չափի եւ կարգի վերաբերեալ:

«Սակայն այսօր չկայ մի արհմիութիւն, որ այս գործառոյթները իրականացնի եւ պաշտպանի աշխատողի շահերը», - վստահեցրեց նա:

Վ. Շիրխանեանը առաջարկեց ստեղծել նոր արհմիութիւններ, որոնք իսկապէս կը պաշտպանեն աշխատողի շահերը, կատարեն իրենց իսկ առջեւ դրած գործառոյթները:

ՄԴՀԿ անդամ Արարատ Մկրտչեանը նշեց, որ ըստ «Արհեստակցական միութիւնների մասին» ՀՀ օրէնքի արհմիութիւնները պէտք է կամաւորութեան սկզբունքով միաւորեն աշխատողներին՝ նրանց աշխատանքային ու դրահետ կապուած սոցիալական եւ այլ շահերն ներկայացնելու ու պաշտպանելու համար: «Սակայն այսօր Հայաստանում աշխատողները գործատուների ձեռքին դարձել են ստրուկ եւ ինչպէս ուզեն այնպէս էլ վերաբերում են նրանց հետ: Դրա մասին ոչ մի կառույց չի մտահոգուում», - յաւելեց նա:

Ըստ նրա, «Արհեստակցական միութիւնների մասին» ՀՀ օրէնքը Հայաստանում չի գործում եւ կիրառութիւն չունի որեւէ արհմիութեան կողմից:

ՍՏԵՓԱՆ ՍԱՖԱՐԵԱՆ. «ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ԼՐՋԱԳՈՅՆ ՄԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹԵՐԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԹԻՄԱԿԻՑՆԵՐԻ ՀԵՏ Է ԿԱՊՈՒԱԾ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՕ»: Հոկտեմբերի 2-ին Եւրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի տարածած յայտարարութիւնից Ազգային ժողովի «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան քարտուղար Ստեփան Սաֆարեանը տպաւորութիւն է ստացել, թէ Հայաստանի իշխանութիւնները «կա՛մ մեղադրուում են քաղաքական կամք չունենալու, կա՛մ սահմանափակ կարողութիւնների մէջ»:

«Այնուհետեւ կայ անուղղակի մեղադրանք ժամանակ ձգձգելու առումով, որ այս ընթացքում քննուող գործերի կապակցութեամբ առկայ է ժամանակ ձգձգելու հանգամանք: Յաջորդ մեղադրանքը, որ ես կը ձեւակերպէի՝ ելնելով այս յայտարարութիւնից, ըստ էութեան, կրկին անուղղակի մեղադրանք է՝ Մարտի 1-2-ին տասը հոգու մահուան պատասխանատուներին հովանաւորելու մեղադրանքը», - ասաց Սաֆարեանը:

Այսօր կայացած ասուլիսում «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան քարտուղարը նշեց, որ ժողովրդին եւ խորհրդարանին նախագահ Սերժ Սարգսեանի յղած ուղերձում չկար որեւէ արձագանք՝ ուղղուած ԵՆԽՎ-ի մոնիտորինգի յանձնաժողովի յայտարարութեանը: Պատգամաւորի կարծիքով՝ նախագահը ուղերձում կարող էր բարձրաձայնել նաեւ համայնքի մասին:

«Եւ ինչու չհնչեց՝ ես ունեմ իմ բացատրութիւնը, որովհետեւ, ըստ էութեան, կը ստացուէր այս

կոշտ յայտարարութիւնից յետոյ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւնները՝ տուեալ պարագայում նախագահը, լուծումներ չունենալու է միջազգային ճնշումների տակ», - յայտարարեց ընդդիմադիր խմբակցութեան քարտուղարը: - «Աւելին, այս յայտարարութիւնները արդէն իսկ արուած էին, եւ համայնքի մասին յայտարարութիւնը ուղերձում՝ գոնէ միջազգային յարաբերութիւնների կտրուածքով, կամ Եւրախորհրդ-Հայաստանի իշխանութիւններ յարաբերութիւնների կտրուածքով, որեւէ բան այլեւս չէր կարող փոխել»:

Ստեփան Սաֆարեանի համոզմամբ, ուղերձում Սերժ Սարգսեանը քննադատել է Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանին. - «Խօսելով արտաքին քաղաքականութեան սկզբունքներից՝ երկու հանգամանք դարձաւ թիրախ. առաջինը կայունութեան գաղափարն էր, որը չեղուած էր մշտապէս նախորդ նախագահը. Սերժ Սարգսեանը, ըստ էութեան, կասկածի տակ առաւ, որ դա որոշ դէպքերում կարող է բերել լճացման, եւ իրենք մերժելու են լճացման որեւէ հնարաւորութիւն որեւէ ոլորտում: Իսկ քաղաքականութիւնը, նշեց, որ լինելու է կայուն, իրատեսական եւ հաւասարակշռուած, այսինքն՝ Սերժ Սարգսեանը հրաժարուեց արտաքին քաղաքականութեան մէջ փոխլրացման սկզբունքից»:

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ԳՆԵՐՆ ԸՆԿԵԼ ԵՆ

Վերջին երկու ամիսների ընթացքում Հայաստանում նուազել է բնակարանների նկատմամբ հետաքրքրութիւնը: Այդ են վկայում ոչ միայն «Ա1+»-ի՝ քաղաքացիների շրջանում անցկացուած հարցումները, այլ նաեւ անշարժ գոյքի կադաստրի պետական կոմիտէի «ՀՀ անշարժ գոյքի շուկան 2008թ. Օգոստոսին վերլուծութեան արդիւնքները: Հետաքրքրութեան անկման հետեւանքով այս ամիսներին նկատուում է նաեւ բնակարանների գների էֆանացում:

«Արդէն երեք ամիս է բնակարանս հանել եմ վաճառքի, բայց կամ ուզող չկայ, կամ էլ այնքան էֆան են ուզում, որ ափսոսում եմ վաճառել», - «Ա1+»-ին դժգոհեց Աւան համայնքի բնակչուհի Մարինէ Թորոսեանը: Տներն առք ու վաճառքով զբաղուող Նոր-Նորքի բնակչուհի էլենա Միրզոյեանն էլ «Ա1+»-ին տեղեկացրեց, որ տների գներն ընկել են, քանի որ գնողները քչացել են. «Օր օրի տների գները աւելի են էֆանանում: Արդէն երեք տարուց աւելի տների առքուվաճառքով եմ զբաղուում եւ զիտեմ բոլոր նրբու-

թիւնները: Իմ հիմնական սպառողը արտերկիր հայերն են, որոնք, չգիտես ինչու, վերջին շրջանում տուն չեն գնում հայրենիքում: Սակայն վստահ եմ, որ սա էլ մի շրջան է, գարնանը տների գները նորից կը բարձրանան»:

Ըստ անշարժ գոյքի կադաստրի պետական կոմիտէի վերլուծութեան՝ Երեւանում բազմաբնակարան բնակելի շէնքերի բնակարանների առուվաճառքի գործարքների քանակը Յուլիս ամսուայ համեմատ նուազել է 17.7%-ով, իսկ նախորդ տարուայ Օգոստոսի համեմատ՝ 30.1%-ով: Երեւան քաղաքում 2008թ. Օգոստոսին բազմաբնակարան բնակելի շէնքերի բնակարանների, 1 քմ մակերեսի հաշուարկով, շուկայական միջին գները 2008թ. Յուլիսի համեմատ նուազել են 1.8%-ով: Օրինակ՝ եթէ կենտրոնում Յուլիս ամսին բնակարանի 1 քմ-ը արժէր 494.800 դրամ, ապա մէկ ամիս անց այն արժէր 483.800 դրամ: Կամ ասենք, եթէ Աւանում Յուլիսին հնարաւոր էր բնակարան գնել 1 քմ 276 000 դրամ, ապա մէկ ամիս անց՝ 271 100 դրամ:

ԱՍԵՆԱԸՆԴԴԻՍԱԴԻՐԸ ՍԱԴՈՅԵԱՆՆ Է, ՄԵԿ ԷԼ ՎԱԶԳԵՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԸ

ԱԺԴ նախագահ Արշակ Սաղոյեանը յոյս ունէր, որ Սերժ Սարգսեանը իր ելոյթում համայնքում կը շնորհէր վերջին նախագահական ընտրութիւններից յետոյ ձեռքաւարտած մարդկանց, որոնք ընկալուում են, որպէս քաղբանտարկեալներ. «Յաւոք սրտի երեկուայ ուղերձում դրա մասին խօսք չեղաւ», - հիասթափուած ասաց նա այսօր հրաւիրած ասուլիսում:

Ըստ Արշակ Սաղոյեանի՝ ուղերձում կային որոշակի դրական կողմեր, քանի որ առաջին անգամ չեղտուած ձեւով փաստուեց, որ կարեւորը ժողովրդի հոգեւոր ներուժն է եւ մարդկանց ստեղծագործական պայքարի կարողութիւնը:

Արշակ Սաղոյեանը ուզում է հաւատալ, որ մինչեւ հանրային խորհրդի ձեւաւորումը, բոլոր ձեռքաւարտածները ազատ կ'արձակուեն. «Իհարկէ ոչ բոլորը, բոլոր նրանք, ովքեր քաղաքական նկատառումներով են ձեռքաւարտուել», - ասաց նա:

ԱԺԴ նախագահ Արշակ Սաղոյեանի խօսքերով՝ ինքը շատ է ցաւում, որ Մարտի 1-ի խորհրդարանական ժամանակաւոր յանձնաժողովում ուղղակի դիտորդ է եւ հարցեր տալու իրաւունք չունի:

Նրա խօսքերով՝ հիմա շատ հրատապ է գոնէ անկախ հեռուստաժամի ստեղծելը, քանի որ մի քանի տարով յետաձգուել է ազատ կապուղիների մրցոյթը:

Իսկ պատմաբանների հայթուրքական յանձնաժողով ստեղծելը, որը պէտք է ուսումնասիրի ցեղասպանութեան փաստը, ըստ



ԱԺԴ նախագահ Արշակ Սաղոյեան

Արշակ Սաղոյեանի, «լուրջ բան չի» եւ ոչ արդիւնաւէտ:

Նա հիմա անհրաժեշտ է համարում սահուն սերնդափոխութեան իրականացումը քաղաքական դաշտում, բայց քանի դեռ կան քաղբանտարկեալներ եւ կոռուպցիա, դա, նրա խօսքերով, դա հնարաւոր չէ:

Ի դէպ, այսօր Սաղոյեանը տուել է նաեւ «իսկական ընդդիմադիր» իր պատկերացումը, ըստ նրա՝ իսկական ընդդիմադիր են ինքը, Վազգէն Մանուկեանը եւ յետոյ ՀՀԾ-ն, ապա նաեւ աւելացրել. «Ընդդիմադիր են բոլոր այն քաղաքացիները, ովքեր դէմ են այս իշխանութիւններին»:

ՕՐՀՆԵՐԳԻ ՀԱՄԱՐ ԿՐԿԻՆ ՄՐՑՈՅԹ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԻ

Մշակոյթի նախարարութիւնը շուտով յայտարարելու է մրցոյթ ՀՀ օրհներգի խօսքերի համար: Այս մասին կառավարութեան հետ հարց ու պատասխանի ընթացքում յայտարարեց մշակոյթի նախարար Յասմիկ Պօղոսեանը՝ պատասխանելով ԱԺ պատգամաւոր Մկրտիչ Մինասեանի հարցին, թէ ի վերջոյ, երբ է կատարուելու Սահմանադրութեան պահանջը եւ երբ է նոր օրհներգ ընդունուելու: «Որոշումը երաժշտութեան համար ընդունուած է, մնում է խօսքերը», - յաւելեց նախարարը:

Յիշեցնենք, որ օրհներգի համար նախորդ տարի անցկացուած մրցոյթում ժիւրին նախապատուութիւնը տուել էր Արամ Խաչատրեանի երաժշտութեան, իսկ դրա համար անհրաժեշտ լաւագոյն խօսքերն այդպէս էլ չընտրուեցին:

ԼՈՒՐԵՐ

«Ա1+»-Ի ՀԱՐՑՈՒՄ ԽԱԽՏՈՒԵՑ ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

«ՀՀ-ում խօսքի ազատության տեսանկյունից լուրջ խնդիրներ գոյություն ունեն։ Դժուար է գերազանահատել այս իրավունքի դերը երկրի ժողովրդավարացման գործընթացների տեսանկյունից, սակայն իրավիճակը մնացել է նույնը»,- այսօր յայտարարեց ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան Արմեն Յարուկյանը։ Նրա կարծիքով, իրավիճակն առկա է խիստ է հեռավար ժամանակում։ «Հեռուստատեսության ոլորտում, ըստ էության, բազմակարծություն չունենք, տպագիր մամուլում այդ բազմակարծությունը շատ դժվար է վերականգնել և ածուղել վերականգնելու»։

«Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին օրենքի վերջին փոփոխությունները, որով մրցութային գնահատում էմ, որպես հետընթաց: Ըստ էության, այն ուղղակիորեն հակասում է «Ա1+» հեռուստաընկերության գործով Եվրոպական դատարանում կայացրած վճռին»: Օմբուդսմենն այսօր լրագրողներին խոստացավ խօսքի ազատության ուսնահարման դժվարություն միշտ կանգնել նրանց կողքին, եւ միաժամանակ խնդրեց գերծ մնալ անձնական վերականգնման քննարկումը: «Եկեք ըն-

դունենք, որ շատ դժվար է մեր մամուլում ուղղակի վերականգնել այս կամ այն գործչի վերականգնումը: Վիճելը, համաձայնություն միշտ էլ պետք է, բայց անձնական վերականգնումը պետք է վերանայ, թե ընդդիմադիր, եւ թե իշխանամետ մամուլից: Ես դեմ եմ Հայաստանում դեղին մամուլի մասին խօսակցություններին, եւ եթե սահմանափակումներ մասին խօսք գնա, ես առաջինն եմ կանգնելու մամուլի կողքին: Իր բոլոր բացասական երեւոյթներով հանդերձ, եթե Հայաստանում բազմակարծություն կայ, ապա դա միայն տպագիր մամուլում է: Մնացած ՉԼՄ-ներում խօսքի ազատությունը կազմում է», -ասաց Արմեն Յարուկյանը:

Օգտուելով առիթից լրագրողներից մէկն այսօր փորձեց պարզել, թե ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանի արտաքին տեսքի փոփոխություն մագերի մասին գրելը դեղին մամուլին բնորոշ երեւոյթ է, թե՞ ոչ: «Եթե մարդը հանրային գործիչ է, նա միշտ պետք է պատրաստ լինի, որ իր մասին շատ են գրելու: Հայաստանում առաջին դժվար է եւ նման նախադէպեր եղել են Եվրոպական դատարանում: Եթե նրա մասին գուտ ինֆորմացիա են տուել եւ

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՅ ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐՆԵՐԸ՝ ԱՆԿԱՐԱՅԻ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԿԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱՆԱԿԱՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Թուրքիայի նախաձեռնությամբ «Կովկասում կայունության եւ համագործակցության պատժումը», ուղղուած է տարածաշրջանի բոլոր պետությունների օգտին: Այդ մասին «Թուրան» գործակալությունը տուած հարցազրույցում յայտարարել է ԵՆԽՎ-ում Թուրքիայի պատուիրակության ղեկավար Մեվլութ Չավուչուլուն: Նա ընդգծել է, որ անցեալ ամիս Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլի այցը Երեւան «Ադրբեջանի շահերի դէմ էջը»: Գյուլը, առաջին հերթին, Հայաստանի կառավարության հետ քննարկել է Ղարաբաղեան հակամարտության խնդիրը եւ դրա կարգաւորման ուղիները: «Այսպէս կոչուած «Հայոց ցեղասպանության» ճանաչումը եւ Թուրքիայի ու Հայաստանի միջեւ սահմանի բացումը քննարկման առարկայ են եղել», - ասել է Չավուչուլուն: Ինչպէս նշել է պատգամաւորը, Թուրքիայի նախագահը բանակցությունների արդիւնքի մասին տեղեկացրել է Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւին: Չավուչուլուն կարծում է, որ կարգաւորման շուրջ ներկայիս անորոշ իրավիճակը կարող է շարունակուել 20-30 տարի: Այդ պատճառով Անկարան կարծում է, որ պետք է հարկական կողմի հետ բանակցություն վարել՝ այդ հարցում առաջընթացի հասնելու համար: Այն հարցին, թե արդեօք հնարաւոր է Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ

սահմանի բացումը, Չավուչուլուն պատասխանել է, որ դա հնարաւոր է միայն Ադրբեջանի գրաւեալ տարածքների ազատմանը նպատակաւորուած գործուն քայլերից եւ նրա տարածքային ամբողջականության ապահովումից յետոյ: Նրա խօսքերով, Թուրքիայի համար առաւել կարեւոր է ղարաբաղեան հիմնահարցի լուծումը: «Հայաստանի կողմից Թուրքիայի սահմանների ճանաչումը մեզ համար խնդիր չի հանդիսանում: Թուրքիայի սահմանները ճանաչուել են կարսի միջազգային պայմանագրով», - ասել է Չավուչուլուն: ԵՆԽՎ-ում Հայաստանի պատուիրակության անդամ, «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցության ներկայացուցիչ Աւետ Ադոնցը իր հերթին «Թուրանի» թղթակցի հետ զրույցում յայտարարել է, որ Գյուլի այցը Հայաստան կարող է նպաստել «անկեղծ երկխօսության հաստատմանը: «Երբ ասում են անկեղծ երկխօսություն, ես նկատի ունեմ, որ այդպիսի երկխօսությունը պետք է գործնական քայլերով համակուած լինի», - ասել է Ադոնցը: Պատասխանելով այն հարցին, թե «արդեօք Հայաստանը առաջուայ նման Թուրքիայից պահանջում է ճանաչել» Հայոց ցեղասպանությունը, Ադոնցը վերստին նշել է, որ Հայաստանը երկկողմ յարաբերությունների հաստատման համար դա առաջ չի քաշում որպէս նախապայման:

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԳԱԶՐ ԿՐ ԼԻՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հոկտեմբերի 13-ին Իրանը կը սկսի գազի արտահանումը Հայաստան: «Իրանը նախատեսում է տարեկան 1,1 մլրդ խմ գազ մատակարարել Հայաստան: Առաջին շրջանում Իրանը աւելի քիչ ծաւալով գազ կը մատակարարի, սակայն 2009 թ.-ին այդ ծաւալը կը հասնի 2,3 մլրդ խմ: Դրա դիմաց Իրանը Հայաստանից կ'ստանայ 3,3 մլրդ կվտ/ժ էլեկտրաէներգիա», - ըստ Իրանական IRINN գործակալության ասել է Իրանի գազի ընկերությունների մասին Ռասուլ Մալմանին: Իրան-Հայաստան գազատարի 100 կմ իրանական ճիւղը սկսում



է Թաւրիզում եւ աւարտուում է Մեղրիում: Հայկական ճիւղը անցնում է Մեղրիից մինչեւ Սարդարան: Իրանը առաջիկայ երկու տարիներին կ'ապահովի Հայաստանի գազի պահանջարկը:

ՊՐԱԶԻԼԻԱՅՈՒՄ ՏԵՂԻ Է ՌԻՆԵՑԵԼ ՎԻԼԵԱՍ ՍԱՐՈՒԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՅՈՒՇ ԵՐԵՎՈՅ

Անցած շաբաթավերջին Պրազիլիայի Սան Պաուլոյի նահանգի Գրականության ակադեմիայում ՀՀ Գլխաւոր հիւպատոսութեան հովանուներքոյ կայացել է ամերիկահայ մեծանուն գրող Վիլեամ Սարոեանի ծննդեան 100-ամեակին նուիրուած յուշ երեկոյ: Հայաստանի արտգործնախարարութիւնը տեղեկացնում է, որ ելոյթներ են ունեցել Սան Պաուլոյի Գրականության ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Ժոզէ Ռենատո Նալինին, Հայաստանի Հանրապետության Գլխաւոր հիւպատոս Վալերի Մկրտումեանը, հայագի գրականագէտ, պրոֆեսոր Սօսի Ամիրալեանը: Բանախօսներն ընդգծել են, որ, չնայած Սարոեանը ստեղծագործել է անգլերէն լեզուով, նա հաւատարիմ է մնացել իր հարազատ ժողովրդի հոգեւոր եւ մշակութային արժէքներին, ինչը յիշուելի հանդիսանում է միջմշակութային երկխօսութեան լաւագոյն օրինակ:

ԱՐԱՐԱՏ ԼԵՈՐ ԿՐ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆԻ ՇԱՊԻԿԻՆ ՎՐԱՅ

Շարունակուած էջ 1-էն
Ե՛ւ միջազգային օրէնքներով»: Ազգային հաւաքականի մարգաշապիկի վրային գինանշանէն Արարատ լեռան պատկերը հանելու անակնկալ որոշումը ՀՖՖ-ի դեկավարութիւնը կայացուցած էր Հայաստան-Թուրքիա երեւանեան հանդիպումէն առաջ, շատերու մօտ կասկած յառաջացնելով, որ այդ քայլը առնուած էր Հայաստանի իշխանութիւններուն կողմէ՝ թրքական կողմին հաճոյանալու համար: «Ես՝ որպէս Հայաստանի ֆուլթայլի ֆեդերացիայի նախագահ, ներողութիւն եմ խնդրում

մեր ամբողջ հանրութիւնից, որ իրօք թոյլ ենք տուել վրիպում: Ես ամենայն պատասխանատուութեամբ յայտարարում եմ, որ դա որեւէ առնչութիւն չունի Թուրքիայի հանդիպման հետ: Յանկալի չէր, որ այս վրիպման համար մեզ մեղադրէին դաւաճանութեան մէջ», - Չորեքշաբթի օր լրագրողներուն ըսած է Ռուբէն Հայրապետեան: Ըստ Արմէն Մովսիսեանի, Արարատի պատկերը «հանելու նպատակ չէր եղել». - »Ուե՛լ մէկը նախ չէր կարող մեզ պարտագրել կամ խնդրել, որպէսզի դա դուրս գար ֆեդերացիայի լոկոյի վրայից, եւ այդպիսի բան չի էլ եղել»:

ՌՈՒՍԱՍԱՆ ԱՆՀԱՆԳՍԱՑԱԾ ԶԷ

Շարունակուած էջ 1-էն
տատուած է խնդրի արագ լուծման անհրաժեշտութիւնը բացառապէս խաղաղ բանակցային ճանապարհով՝ ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբի շրջագիծէն ներս: Սերգէյ Լաւրով տեղեկացուց, որ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ապրանքաշրջանառութիւնը այս տարուայ ընթացքում աճած է գրեթէ 20 տոկոսով, ռուսաստանեան ներդրումները Հայաստանի տնտեսութեան մէջ արդէն կը գերազանցեն 1 միլիարդ 300 միլիոն տոլարը. - «Սա լուրջ գումար է, եւ այդ ներդրումները պետք է արդիւնաւէտ աշխատեն մեր տնտեսութիւնների եւ ժողովուրդների համար»: Ռուսաստանցի նախարարի խօսքով, իրավիճակը Հարաւային Կովկասի մէջ բարդացաւ «Հարաւային Օսեթիայի նկատմամբ Սահակաշվիլի վարչակազմի իրականացրած ագրեսիայի արդիւնքում»: Լաւրով շեշտեց, որ այդ խնդրին յատուկ ուշադրութիւն դարձուցած են Էդուարդ Նալբանդեանի հետ քննարկումներու ժամանակ եւ

համակարծիք են, որ հակամարտութիւնները պետք է լուծուին բացառապէս բանակցային սեղանի շուրջ՝ միջազգային իրաւունքէն ելլելով: «Յիւսնովալի վրայ յարձակումը ցոյց տուեց, որ ճգնաժամային իրավիճակի ուժային տարբերակով կարգաւորման փորձերը դատապարտուած են ձախողման», - ըսաւ Լաւրով: Պատասխանելով անվտանգութեան կովկասեան փրաթֆորմ ստեղծելու՝ պաշտօնական Անգարայի գաղափարին վերաբերող հարցին, Հայաստանի Արտաքին Գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեանը յայտնեց, որ ընդհանուր առմամբ հայկական կողմը կ'ողջունէ գաղափարը: «Եթէ այդ գաղափարը ուղղուած է տարածաշրջանում անվտանգութեան ու կայունութեան ապահովմանը, ողջունում ենք այն եւ պատրաստ ենք այդ նպատակով շարունակել խորհրդակցութիւնները», - ըսաւ Նալբանդեան: Լաւրով ըսաւ, որ Ռուսաստանի դիրքորոշումն ալ այդ հարցով նոյնն է:

Չեր Ծանուցումները Վստահեցեք «Մասիս» Շաբաթաթերթին T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863 massis2@earthlink.net www.massisweekly.com

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԽՕՍՔԵՆ ԵՒ ԳՈՐԾԵՆ ԱՆԴԻՆ

ՅԱՐՈՒԹՅՆԻ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Իր կեանքի արժեքը ման, հիմաստաւորման եւ յաջողութեան հետամուտ ունէլ անհատի նկարագրային կարեւոր յատկանիշերէն մին է լաւատեսութիւնը: Բայց որպէս զի այդ լաւատեսութիւնը չի տանի դէպի պարզամտութիւն, այլ դառնայ հիմնաւոր, այն պէտք է գուրդուած ըլլայ իրատեսութեան հետ: Հոսկէ մեկնած, իրատեսութեն մեծ ակնկալիքներ չունէինք վերջին 17 տարիներուն Հայաստանի քաղաքական դաշտի կարեւոր դերակատարներէն եւ վերջին 6-7 ամիսներուն երկրի թիւ 1 աթոռը գրաւած Սերժ Սարգսեանի Հոկտեմբեր 2-ի ուղերձէն: Բայց եւ այնպէս, որոշ լաւատեսական գագուտներով սպասեցինք ատոր: Ու դժբախտաբար, անգամի մը համար եւս վերաւորութեան մեր լաւատեսութիւնը ու կարծրացած մեր իրատեսութիւնը: Եւ այս, հակառակ ուղերձի մէջ հնչած այն հաստատումին, թէ «յաջողութեան չի կարող հասնել որեւէ իշխանութիւն կամ անհատ, որմ անկարող է երազել, որմ անկարող է տուեալ պահին ընկալուող իրատեսականութեան սահմաններին անդին իջնալ անել...»: Անգամի մը համար եւս ժողովուրդին հրամայուած գործին չի համապատասխանող խօսքերու պատրանք: Եւ այս հակառակ ուղերձի մէջ հնչած այն հաստատումին, թէ «ով կրթում է, պէտք է իր մէջ կրի այն արժեքները, որոնք քարոզում է: Խօսքն առանց գործի համոզիչ չի»:

ԽՕՍՔԸ... ԵՒ ԳՈՐԾԸ

Ուրեմն թուենք մի քանի յատկանշական օրինակներ հնչած խօսքերէն ու կատարուած գործերէն, համոզուելու համար թէ իրատեսականորէն ի՞նչ կարելի է հետեւեցնել ատոնցմէ:

1. «Այսօր իշխանութեան իւրաքանչիւր մարմին ոչ միայն պէտք է լիարժեք ու արդիւնաւետ իրականացնի սահմանադրական ու օրէնսդրական իր առաքելութիւնը, այլեւ դրամաբար միասին պէտք է դառնան ներդրումային համակարգ»: Կ'արժէ՞ արդեօք այստեղ նշել շարանը սահմանադրական ու օրէնսդրական ահաւոր խախտումներուն, որոնց միջոցաւ Սերժ Սարգսեան ու իր համախոհները հասան իշխանութեան ու կը պահեն զայն: Չ'արժէր, որովհետեւ ամէն ոք, ներառեալ ինք, շատ լաւ գիտէ ատոնք:

2. «Հասարակութեան իւրաքանչիւր անդամի մէջ պէտք է արմատաւորուի այն ընկալումը, որ պետութիւնը հենց նրա համար է, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնում ինքն իրեն զգայ արժանապատիւ ու պաշտպանուած, որ

որեւէ այլ երկիր այդպէս չի պաշտպանելու իր իրաւունքները, որքան Հայրենիք: Դա հեշտ չի լինելու, որովհետեւ մեր քաղաքացիներն այդ ամենի մասին յանախ չի, որ լսել են, որովհետեւ մեր հայրենակիցն այդ ամէնը յանախ 21 փոփոխել (ընդգծումը մեզմէ, ՅՏԴ) եւ յանախ էլ չի ստացել: 21 փոփոխել»: Արդեօ՞ք փնտրուող չեն այն հազարաւոր դատերը որ Հայաստանի քաղաքացիները բացած են Հայաստանի դատարաններուն մէջ յանուն իրենց իրաւունքներու պաշտպանութեան եւ յանուն արժանապատիւ կեանքի, եւ յուսախաբուած դուրս եկած: Հապա՞ այն հարիւրաւոր դատերը, որոնց տէրերը ճարահատ հայրենիքի դատարաններու անարդարութիւններէն, դիմած են Եւրոպական դատարան: Հապա՞ անոնք որոնք վերջապէս արդարութեան հասնելով օտար դատարանի մէջ, չեն կրցած նոյնիսկ այդ վաստակած արդարութիւնը իրագործուած տեսնել Հայրենիքի մէջ:

3. «Պառլամենտը քաղաքական երկխօսութեան, պառլամենտարիզմի մշակոյթի անւարարող կարեւորագոյն ինստիտուտն է»: Ի՞նչ երկխօսութեան ու մշակոյթի ձեւաւորման մասին է խօսքը, երբ մէկ նիստի մէջ հապճեպով, 4 ընդդիմադիր պատգամաւորներ, իրենց քաղաքական հայեացքներուն համար, իրենց պաշտօնակիցներուն կողմէ կը զրկուին անձեռնմխելիութեան իրենց իրաւունքէն ու ձեռքազրկուելով բանտ կ'առաջնորդուին: Ի՞նչ մշակոյթի ձեւաւորման մասին է խօսքը, երբ «Ազգային ժողով» բարձր անունը կրող հաստատութեան ներս կը թխմուին թաղային հեղինակութիւններ, կաշառակերութեամբ, օրինախախտումներով, բռնութիւններով ու սարսափի մթնոլորտի տարածումով ինքզինքնին ժողովուրդին վրայ պարտադրած անգործութեան մարդիկ:

4. «Ինչպէս Ազգային ժողովի նախագահ ընտրուելու կապակցութեամբ Յովիկ Արքայազանի միջոցով ուղղուած իմ շնորհաւորական ուղերձում էի նշել, հաւատում եմ, որ խորհրդարանի ներքին ընտրութիւնը կարող է լինել արդարաւորութեամբ կապակցուած ժողովի արդարաւորութեամբ: Ազգային ժողովի փոխ-նախագահի պաշտօնին նշանակուած վահան Յովհաննիսեանը նպաստեց «պառլամենտարիզմի մշակոյթի» ձեւաւորման եւ «աշխատանքների արդիւնաւետութեան բարձրացմանը», ապա երկու շաբթուայ ընթացքին նախ Ազգային ժողովի պատագա-

մաւոր ու ապա նախագահ ընտրուած Յովիկ Արքայազանն ալ նոյնպէս կը նպաստէ:

5. «Լրջօրէն մեծացնելու եմք Ազգային Անվտանգութեան Խորհուրդի դերը»: Իսկ ո՞վ է այն արժանիքներով անձը որ գլուխ պիտի հանէ այս գործը: Ռոպերթ Քոչարեանի կողմէ «դաւաճան» պիտակին արժանացած, նախագահական ընտրապայքարի ընթացքին Սերժ Սարգսեանին վարկաբեկած ու ապա 30 արձաթով «վերականգնուած» Արթուր Պաղտասարեանը:

6. «Մեմֆայստարքել եմք, որ մինչեւ 2013 թուականը արտեւում եմք երկրաշարժի հետեւանք մերի վերացումը...» բայց 1998ին ալ նոյն յայտարարութիւնը եղած էր 2003ի համար: Իսկ 2003ին ալ նոյնը եղած էր 2008ին համար: Իսկ ըստ Ս. Սարգսեանի խօսափող «Հայոց Աշխարհի» նախագահական վերջին ընտրապայքարի շրջանին կատարած հաստատումներուն, «աղէտի գօտի» հասկացողութիւնը կարելի էր վերացած սեպել: Իսկ ի՞նչ ըսել շաբթի մը առաջ ԱՄՆի Հայաստանի դեսպանութեան մէջ Սերժ Սարգսեանի այն յայտարարութեան, որ ոչ թէ 5 տարին այլ «յառաջիկայ 3-4 տարիների ընթացքում մենք լուծելու ենք երկրաշարժից տուժած եւ երկրաշարժի 20-ամեայ տարելիցի նախօրեակին դեռեւս անօթեւան շուրջ 7000 ընտանիքների բնակարանային հիմնախնդիրները»:

7. «Ես խօսում եմ այն մասին, որ փոխադարձ յարգանքի ու հանդուժողականութեան մթնոլորտի անւարարութեան ուղղուած մեր ջանքերը չեն կարող աջակցութիւն չտանալ խօսքի ազատութեան կամ հասարակութեան եւ քաղաքական համակարգի կայացման գործընթացներին»: Եւրոպական դատարանի մէջ չարթնանալով Ա.1-ի վերադարձը խափանելու ծրագրով, հապճեպով Ազգային ժողովին ներս հեռուստատեսութեան եւ ռատիոյ մասին օրէնքի նախագիծ մը անցնելով մինչեւ Յուլիս 2010 թուական մրցոյթներու արգելումով պիտի ամրապնդենք խօսքի ազատութիւնը:

8. «Յառաջիկայ ամիսներին ընթացում է համահայկական քանակ ու ներդրումային հիմնադրամ է ստեղծուելու, որոնք մեծամասշտաբ ծրագրեր եւ ֆինանսաւորելու»: Իսկ ի՞նչ պիտի ըլլայ Հայաստանի Համահայկական Հիմնադրամը ու անոր հաւաքած գումարները բայց տակաւին չի բացարձակած մեծամասշտաբ «Հիւսիս-Հարաւ ողնաշար մայրուղին» եւ այլ կէս-կատար ծրագրերը:

9. Քննադատելով հատուածականութեան ախտը, Սարգսեան կը յայտարարէ թէ «Ես կարծում եմ, որ մեր կողմից իրականացուող քաղաքականութեան համար եկել է մի ժամանակ, երբ միայն ժողովուրդն է, որ կարող է փոխարինել մեզ»:

Է մի ժամանակ, երբ մասերը պարտաւոր են լինել ներդրումային ու փոխարինող եւ ոչ թէ միայնակ հանդէպ անհաղորդ կամ նոյնիսկ խանգարող: Ես կարծում եմ, որ մեր կողմից իրականացուող քաղաքականութեան համար եկել է մի ժամանակ, երբ մասերը պարտաւոր են ծառայել ամբողջին»: Տեղին է այստեղ նշել, որ շուրջ 5 տարիներ առաջ, «Մասիս» Յունուար 4, 2003-ի թիւով լոյս տեսած մեր «Ամբողջ եւ Մաս» ընդարձակ յօդուածով, պատմական անցեալի ու ներկայի օրինակներով քննադատած էինք հատուածականութեան ախտը ու շեշտած «Յատակ պէտք է ըլլայ բոլորիս, որ «ամբողջի գիտակցութիւնը՝ ազգային ինքնաճանաչումն ու արեւելումը եւ ոչ թէ «մաս»ի պառակտիչ թէ ամբողջատիրական մտայնութիւնը պիտի ապահովեն մեր ազգի ապագան: «Մաս»երը կոչուած են ծառայելու «ամբողջ»ին եւ ոչ թէ կրկնելու գայն կամ իրենց նեղ շահերը փորձել հանգցնել անոր»: Դժբախտաբար, անցնող 10 տարիներու եւ ներկայի իշխանութիւնները իրենց «մաս»ը կը պարտադրեն «ամբողջին վրայ, այսպիսով արգելակելով արժանապատիւ ապագայի երազը:

Մեր յօդուածը աւելի եւս չի ծանրաբեռնելու համար, զանց կ'ընենք ուղերձի մէջ հնչած բայց իրականութեան չի համապատասխանող 9-ը այլ հաստատումներու նշումը (որոնց պիտի անդրադառնանք «Նոր Սերունդ» հեռուստա-ժամով):

«ԱՆԴԻՆ»Ը՝ ԱՊԱԳԱՆ

Մեր յօդուածը խորագրած ենք «Խօսքէն ու Գործէն Անդին»: Մինչեւ այստեղ գրեցինք «Խօսքին ու Գործին» մասին: Վերջացնենք, անդրադառնալով «Անդին»ին, այսինքն այն իրավիճակին, որ խօսքին ու գործին թողած արդիւնքէն կը ձեւաւորուի:

Ուղերձի մէջ կ'ըսուի թէ «Ծատրան է փոխուելու խնդրաբար մեր օրերում: Մեր արածներն ու անելիքները իմաստազրկուելու են, եթէ գալիք սերունդները սխալ երազանքներով մեծանան...»: Վերջը նշեցինք նաեւ այն հաստատումը ուր կ'ըսուի թէ «յաջողութեան չի կարող հասնել որեւէ իշխանութիւն կամ անհատ, որմ անկարող է երազել, որմ անկարող է տուեալ պահին ընկալուող իրատեսականութեան սահմաններին անդին իջնալ անել...»: Անցնող 10 տարիներուն, ու մասնաւորապէս Հոկտեմբեր 27, 1999-էն ի վեր այս մտահոգութիւնն է, որ կը շարժուի մեր միտքը: Խորտակուած երազներու, իմաստազրկուած արժէքներու եւ սխալ երազանքներով մեծցող սերունդներու մտահոգութիւնը: Եւ ահաւոր «անդին»ը, ապագան

Մար. ք էջ 19

ՏԵՄԻՔ՝
ԵՐԹ
BANKRUPTCY-Ի
ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ
ԿՕԳՆԵՆ ՁԵՁԻ,
ՉԱՆԳԱՅԱՐԷՔ

JANSEZIAN LAW FIRM, PC

If you're facing overwhelming debts, bankruptcy laws may eliminate all your debts permanently!

225 South Lake Avenue, Third Floor, Pasadena, California 91101

Call Now for a FREE Consultation: 626-432-7209



Nazareth V. Jansezian, Esq.

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂՐԵԱՆ

Հայաստանի գործող նախագահ Սերժ Սարգսյանի ՄԱԿ-ի Սեպտեմբեր 23-ին սկսող նստաշրջանին մասնակցություն կունենա, կը գտնուի Նիւ Եորք: Ան ելույթ մը ունեցած է ՀՀ մշտական ներկայացուցչության և ամերիկահայ «առաջատար» կազմակերպություններու կողմէ իր պատուին եղած ընդունելություններ: Մեզի համար յատակ չէ թէ այդ «առաջատար» նկարագրուած կազմակերպությունները ովքեր էին: Ժամանակին, պղծ պատերազմի օրերուն, Հայաստանի համայնավար իշխանությունները հայկական սփիւռքը բաժնած էին «յառաջդիմական» և «յետադիմական» խմբաւորումներու, այս կողմններուն ընկերացող տարբեր ժխտական արտայայտություններով: Ամէն պարագայի Ս. Սարգսյանի հայկական սփիւռքի մասին որոշ նկարագրական դասակարգումներ ըրած է իր ելույթին մէջ, որոնց մասին կ'արտայայտուինք քիչ անդին: Առ այժմ, այս «առաջատարն» կը մնայ հանելուկ:

Ի՞նչ Կ'ԸՍԷ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Հետեւեալ մէջբերումները իր ելույթէն առնուած են և անոնց մասին մենք կը կատարենք խորհրդածություններ: «Անկախ պետականութեան վերականգնումով, մեր պայքարն ամենեւին ալ չաւարտուեց: Ժիշտ հակառակը, մենք նոր փուլ մտանք ազգային նպատակների իրագործման համար մեր պայքարում, և փառք Աստուծոյ, մեր խնդիրներն այսօր զարգացման խնդիրներ են, իսկ նպատակները վերելքի նպատակները»: Լաւ կ'ըլլար որ Ս. Սարգսյան յատկորէն ճշդէր թէ որո՞նք են իր հասկացած «ազգային նպատակները» և «զարգացման խնդիրները»: Ինք «չնորհակալութեան խօսք ունի ամերիկահայ համայնքին, կազմակերպություններին ու անհատներին, որոնք հայնպատ ձեռնարկումներով հետեւողականօրէն իրենց օժանդակություն են բերում Հայաստանի և Արցախի խնդիրների լուծման, հայոց ցեղասպանության դատապարտման ու պատմական արդարութեան վերականգնման, ինչպէս նաև Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգաւորման գործընթացներուն»: Այս խօսքերը արտասանողը նոյն անձն է՝ որ տակաւին քանի մը օրեր առաջ կը յայտարարէր թէ Հայաստան թուրքիայէն հողային պահանջ չունի, ինչպէս նաև, ըստ

թրքական աղբիւրներու նաև ընդունած է պատմաբաններու յանձնարումներ մը կազմութիւնը, ցեղասպանության հարցի վերանայման համար:

Ս. ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

«Միանականությունը մեզ այսօր պէտք է առաւել քան երբեք»: Իր անկախութեան 17 տարիներու ընթացքին, արդեօք Հայաստանի իշխանությունները որեւէ լուրջ փորձ կատարած են կամ տրամադրություններ ցուց տուած են հայ ժողովրդին հետ միանականություն հաստատելու, նոյնիսկ երբ տրամադրություն չախտուած է սփիւռքէն, միանականություն հաստատելու:

Ս. Սարգսյան նաև կը խօսի. «Տեսէք թէ ինչ է կատարուած մեր երկրի շուրջը: Հայաստանը նաևակի պէս կրկին յայտնուել է մեծ ալեկոծությունների ուղիղ կենտրոնում»: Կը լիչէ բոլորին ծանօթ դժուարությունները – պատերազմ, փակ սահմաններ, բարդացող յարաբերություններ, գերտէրությունների շահերի բախում, և այս բոլորի ներկայություն, «ոչ թէ գոյատեւման, այլ զարգացման խնդիրներ պիտի լուծենք: Միասին պիտի լուծենք»: Ի՞նչ պէտք է հասկնալ այս «միասին պիտի լուծենք» արտայայտութեամբ, երբ շոշափելի, «կոնկրետ» որեւէ առաջարկ չունի Սարգսյան, բացի արտասահմանէն հրաւերի Հայաստանի մէջ «փող վաստակելու»: Անցեալին Հայաստանի մէջ «պիզնէս» բացողները, լուրջ գոյումներու ենթակուած էին, ոմանք նոյնիսկ սնանկացած, հարց է թէ բան մը կա՞յ փոխուած Հայաստանի իշխանություններու վերաբերմունքին մէջ: Յստակ չէ:

Սարգսյան երկարօրէն կը խօսի հայ-թուրք յարաբերություններու մասին: «Երեւանում հիւրընկալուած թուրքիայի նախագահի հետ, ինք ունեցած է յստակ համաձայնություն այն մասին որ մեր երկրների միջև առկայ խնդիրները չպէտք է թողնենք գալիք սերունդներին»: «Մի բան ինձ համար ակնյայտ է, մենք պիտի խօսենք, խօսենք բոլոր թեմաների շուրջ: Մենք որեւէ բարդութիւններ, մեր անելիքը յստակ է»: Այդ «անելիքների» վերաբերեալ, Ս. Սարգսյան արդեօք նկատի առած է հայկական սփիւռքի տրամադրությունը, իբրև ցեղասպանությունէն վերապրողներու զանգուած, թէ ոչ ինք, առանձին պիտի լուծէ այդ խնդիրները, թուրք

քերու մօտ գտած «պատրաստակամություն» լոյսին տակ... Հարց է նաև թէ թուրքերը ինչ դեր պիտի խաղան Արցախեան հիմնախնդրի կարգաւորման գործընթացին մէջ, երբ, մինչև այսօր, անտնք 100 տոկոս Ատրպէյճանի հետ են, և Հայաստանը ենթակուած շրջափակման, իբրև պատիժ:

Մասնաւորաբար հետաքրքրական էր Սարգսյանի հետեւեալ արտայայտությունը.

«Հայաստանը մէկ տարուայ ընթացքում երկու համապետական ընտրություններ անցաւ: Դա փորձություն էր ժողովրդավարութեան համապատասխան անադոյթներու դեռ նոր-նոր ձեւաւորող մեր հասարակություն համար: Այդ գործընթացից մենք դուրս եկանք յստակ դասեր սերտած»:

Ի՞նչ դասերու մասին կը խօսի Սարգսյան: Կարելի՞ է իմանալ, իրմէ ժողովրդավարական ի՞նչ աւանդույթներու մասին է խօսքը, երբ ակնարկուած երկու «համապետական ընտրություններէն» ալ անցան ամբողջական բռնություններով, քուէներու լցծններով, հակաժողովրդավարական, ամօթալի սարքաւորումներով, իսկ անոնց հետեւող Մարտ 1-ի Հայաստան գործողություններով, որոնք, դէպքէն տակաւին 7-8 ամիսներ անց, կը սպասեն լուսաբանութեան և պատասխանատուներու հանդէպ պատժամիջոցներու: Սարգսյան կը խօսի այն մասին, որ «հանրությունը սպասում է արագ զարգացման», ինչպէս նաև «մեր միլիոնաւոր հայրենակիցների ակնկալիքները, յոյսերն ու պահանջներն իրականություն դարձնելը... որոնք մեր պետությունը յետագայ զարգացման ուղղակի հրամայական են»:

Սարգսյան, խօսելէ ետք իրան-Հայաստան կազմուղի, ժամանակակից աթոմակայան կառուցելու, իրան-Հայաստան երկաթուղիի մասին, հետեւեալը կը խոստանայ.

«Առաջիկայ 3-4 տարիների ընթացքում մենք լուծելու ենք երկրաշարժից տուած և երկրաշարժի դեռևս անօթեան շուրջ 7000 ընտանիքների բնակարանային հիմնախնդիրները»: Ուրեմն, երկրաշարժէն 20 տարիների ետք, Կիւմրիի մէջ տակաւին գոյություն ունին «շուրջ 7000» հայ ընտանիքներ, որոնք անօթեան են, այսինքն կ'ապրին «տոմիկներու» մէջ: Եթէ ընդունինք որ 7000-ը ճշգրիտ թիւ մըն է, և եթէ միջին հաշուով, եթէ իւրաքանչիւր ընտանիք ունի 4 անդամ, ուրեմն երկրաշարժէն 20

տարիներ ետք, շուրջ 30,000 հայեր տակաւին «անօթեան» վիճակի մէջ են, իսկ իրենք, Հայաստանի իշխանութեան ներկայացուցիչները, կը լողան միլիոնաւոր տոլարներու մէջ... Իր նախորդը, Ռ. Քոչարեան նոյնպէս կը յայտարարէր որ «շուրջ 2-3 տարիէն» աղէտի գօտի հասկացողությունը պիտի վերջանար, Սարգսյան կը խօսի 3-4 տարիներու մասին:

Սարգսյան տակաւին ոչ մէկ արտայայտություն ունի Հայաստանի մէջ գտնուող քաղաքական բանտարկեալներու մասին, շուրջ 4-5 հարիւր հազար ցոյց ընող ընդդիմադրութեան մասին, ժողովուրդին 70 առ հարիւրի աղքատութեան, վերին խաւերու «կոռուպցիա»յի, կաշառակերութեան, և այլ ընկերային դժուարությունները մասին:

Այո, իրաւունք ունի Ս. Սարգսյան: «Դարեր շարունակ Հայաստանը եղել և մնում է համայն հայութեան երազանքների հանգրուանը»: Սակայն այն Հայաստանը, որ Քոչարեան-Սարգսյան իշխանությունները կառուցին, շատ հեռու է «մեր երազանքների հանգրուանը» ըլլալու հանգամանքէն: Հոն տիրող ընկերային անարդարութեան, դասակարգային բեւեռացումի, կաշառակերութեան և կյանային, կարգուսարքի երկիր է առ այժմ, և թող Սարգսյանները չակնկալեն որ «աշխարհասփիւռ հայութիւնը, իր ձգողութեան կենտրոնը կը դարձնէ գայն»», և պիտի սպասէ այն օրուան, երբ իւրաքանչիւր հայ ինքզինք իրապէս հպարտ պիտի զգայ ազատ, անկախ, մանաւանդ ժողովրդավար հայրենիքի մը գաւակը ըլլալուն: Այս է որ դարեր շարունակ երազած է հայութիւնը: Կը մնայ մեզի տեսնել թէ նոր սեսծուելիք «սփիւռքի նախարարությունը» ինչ սկզբունքներով պիտի առաջնորդուի, և այդ կառուցն ալ դառնայ ինչպէս անցեալին, տիրող իշխանութեան «տիքթաթներուն» ենթակայ: Այնքան ատեն որ Հայաստանը և հայկական սփիւռքը իրարմէ անկախ պիտի շարունակեն գործել, իւրաքանչիւրը առաջնորդուելով իր ներմիտ հաշիւներէն, աւելորդ է, Սարգսյանի նման, խօսիլ միասնականությունէն, հանդուրժողականությունէն: Սարգսյան հարց կու տայ «հանդուրժողական» ենք մենք այսօր: Պիտի դառնանք: Պարտաւոր ենք դառնալ:

Կը յուսանք սակայն այն ճամբան որուն հետամուտ է Սարգսյան, մեզի քիչ հաւաստիքներ կը ներշնչէ յաջողութեան:

1975-2008
33th
ANNIVERSARY

Life, Health, Group Health
Disability, Long Term Care

NEW YORK LIFE

ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԻՐԱԺԵՇՏ Է

ԵՐԲԵՔ ՈՒՇ ԶԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ՁԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՍԻԱՄԱՆԹՕ ՄԱՐՈՆԵԱՆ

818 500-9585 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205

E-mail: BMaronian@AOL.com ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"



ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐԳԻԾԱՆՔ - ՎԱՅԱՍՏԱՆ 2008 ՈՒՂԵԿՈՐՈՅՍ ՉՆԱՅՔԸ

Մեր նախորդ երեք համարներով Պատմության քննադատական հեռուստացիաների մտահոգուած տիրող ներքաղաքական ճգնաժամային վիճակով: Իր ներքին խռովքը այլաբանական արտայայտութիւն կը գտնէ՝ երկաթուղային խօլարշաւ գնացքի մը օրերով կրկնուող երազին մէջ: Գնացքին մէջ ան կը գտնէ, մէկ կողմէ՝ Հայաստանի ներկայ աւազակատիրութեան երկվիսանի բռնապետին եւ իրեն ծառայող կամազուրկ խամաճիկներու ոճրային շռայլ կենցաղը, եւ միւս կողմէ՝ նոյն գնացքին մէջ կալանաւոր քաղաքանտարկեալներու դէմ զարհուրելի ոճրագործութիւնները: Երազներէն հալածեալը յաճախ կը փութայ իր հոգեբուժին մօտ: Մարտ 1-ի առաւօտ շատ կանուխ վերջին շտապ այցելութեան, հոգեբուժին գրասենեակը ոստիկանական հրամանագրով փակուած տեսնելով, մտացիր եւ անմպատակ, ան կ'ուղղուի Երեւանի Ազատութեան հրապարակը: Այնտեղ պատահաբար կ'իյնայ ողբերգական եղելութիւններու յորձանքին մէջ ու կը կալանաւորուի: Իշխանական յիմարանոցի թատերաբեմին վրայ խամաճիկներու անհետեւ տիկնախաղը կը շարունակուի՝ մղձաւանջային գործողութիւններով...:

ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՅԱՆ (Շարունակուած նախորդ թիւէն)

. 6 .

Իմաստասիրական խնդիր ըլլալէ աւելի, երազի եւ իրականութեան յարաբերակցութիւնը Թաթուլի փոթորկոտ մտածողութեան մէջ առօրեայ կենաց եւ մահու սուր տագնապ է եւ անողոք բախում: Իր հոգիի անդորրը եւ միտքի ողջախոհութիւնը պահպանելու համար, ան ներքին տիտանեան կռիւի մէջ է իրական կեանքի ստորնացուցիչ տիեզերութիւններուն դէմ՝ երբեմն ալ կը փորձէ փախուստ տալ անոնցմէ: Այս նպատակով, եւ իր գիտակից կամքէն անկախաբար, իր ենթագիտակից բոլոր միջոցներով ան կը ճզնի ապաստանիլ՝ անընդունելի իրականութիւնը փոխարինելու կոչուած երազներու առաւել յուսալի ոլորտներու մէջ: Ասիկա՝ մինչեւ որ իրականութիւնը մարդաշխարհի մէջ միջին մարդէակին ներկայանայ եթէ ոչ վայելուէ, գէթ հանդուրժելի էութեամբ ու ստորգելիներով՝ բաղձանք մը կամ ակնկալիք մը որ դեռ հարցական կը մնայ ի վերջոյ:

. 7 .

Կէս գիշերէն ետք, Թաթուլ բանտախուցին մէջ անզգայ վիճակով որպէս երազ կ'ապրի շարունակութիւնն այն իրական գահավէժ դէպքերուն որոնք զինք պաշարեցին Ազատութեան հրապարակին վրայ: Դէպքեր որոնք տարեբայնօրէն իր վրայ խուժեցին այն վայրկեանէն սկսեալ երբ ան սխալմամբ, անգիտակցաբար, ինքզինք գտաւ Ազատութեան երազով կենդանացած հրապարակի մրրիկներուն կեդրոնը: Երազի մը համար գարմանալի հետեւողականութեամբ, այժմ ան կը վերակիր մանրակրկիտ կեդրոնացումով գննել թելախուրձերու աճն այն խիտ գիծերը որոնց տեսանելի ծայրամասերը որոշապէս ազդեցուած են սեւազգեստ դիմակաւոր հրազէնակիրներուն: Իր հետախուզութիւնը երազին մէջ զինք կ'առաջնորդէ այդ տիկնաթելերու տարբեր գիծերու միացման կէտին: Ընդհատակեայ թելախուրձը աւելի եւս հաստ գիծ մը կը դառնայ այս կէտէն անդին: Գիծին ուղղութեամբ երկար քայլելէ ետք, Թաթուլի գարմացած աչքերուն առջեւ կը բարձրանայ լայնանիստ ու բարձրադիր պալատ մը՝ անհիւրընկալ գորշ ճակատով: Քանի մը տասնեակ զինեալ պահակներ անանցանելի պարիսպ մը կազմած են շքամուտքին առջեւ: Իւրաքանչիւր պահակի գանկի ետեւէն տիկնաթել մը ամրացուած է որ կ'երկարի յաջորդ միացման կէտի մը ուղղութեամբ, որմէ հեռու մայր տիկնագիծով կ'ընթանայ մինչեւ պալատի ներքնամասը: Թաթուլ

երազային արտառոցութիւն մը կը նշմարէ ամբողջ տեսարանին մէջ: - Կա՛ց, - կտրուկ կը հրամայէ հաստամարմին պահակ մը՝ հրազէնը ուղղելով Թաթուլի գլխուն: - Էստեղ գերագոյն ապահովական արգելեալ գօտի է: Ի՞նչ գործ ունես հոս: Յայտնիր դու քեզ եթէ չես ուզի որ թունի ուղեղդ: Շփոթի եւ ընկրկումի շատ կարճ, անցողիկ պահէ մը ետք՝ - Ապրաքատապրա, - ինքնավստահ կ'արտասանէ Թաթուլ: Յանցաւոր շարժումներով, պահակ մեղրաբերան կ'ուզէ ժպտիլ՝ վերաշահելու համար պատկառելի հիւրին բարի կամեցողութիւնը: - Օ, ձեր ազնիւ ներողամտութիւնն եմ խնդրում, մեծայարգ պարոն: Անցէք, խնդրում եմ: Թաթուլ կը յառաջանայ հաստա քայլերով: Ներքին ընդարձակ գաւթիին մէջ զինք դարձեալ կը կանգնեցնեն, ու պահակները ամէնը մէկ բարեւի կը կենան ու ճամբայ կը բանան երբ կը լսեն անցախօսը: Հիմա արդէն լայնանիստ դահլիճի մը կեդրոնն է: Դիմացը, հակայական գրասեղանի մը առջեւ բազմած է՝ նախապէս գնացքի մղձաւանջին հանդիպած երկվիսանի արքայիկ Ալի Պապան՝ գոյգ թագերը գոյգ գլխուն: Երկթագակիրի չորս ձեռքերը բռնած են թելերու նախկին նոյն խոշոր խուրձը եւ ոսկեգոյն ցալիկները գորս ան մեծ ախորժակով կը շարժէ բոլոր ուղեծիրերով, մինչ իր չորս ակնագունդերը շրջանակաձեւ կ'ոլորուին խելացնոր արագութեամբ: Երկվիսանի արքայիկ տիկնաւարը իր դեռ բոլորակի պտոյտ եկող աչքերը վեր կ'առնէ՝ բազմազգաղ երեւոյթով: - Ո՛ւր են կոնտրոլ-տիկնաթելերդ, - կը գոչէ: - Ո՛չ մէկին արտօնուած չի ներկայանալ ինձ՝ առանց ինձնից իրեն երկարող տիկնաթելերի: Վերջին շաբաթներու իր մղձաւանջային ուղեւորութեան ամենէն տագնապալի պահը կը դիմագրաւէ Թաթուլ: Մէկ ակնթարթի մէջ թերեւս առնուազն տասը տարբեր այլընտրանքներ փոխնիփոխ կ'անցնին իր տրամաբանութեան պատառին վրայով: Քրտինքի խոշոր կաթիլներ կը խոնուին ճակատին վրայ: Ճակատի ետին միտքի ցոլք մը յանկարծ կը թառի շրթներուն. - Ապրաքատապրա: - Էդ չի բաւարարի էստեղում: Դու ինձ լիարժէք փաստելու ես թէ իմ հաւատարիմ խամաճիկներիցս մին ես: Արագաշարժ ոստումով մը երկվիսանի արքայիկը կը փորձէ իր երկու աջ ձեռքերը ազատել թելախուրձերէն՝ պահակագունդը կանչող ռազմագիտական տագնա-

պի կոճակին ճնշելու համար: Բայց համատեղ երկու ձեռքերու շարժումը յարաբերաբար դանդաղ է: Կայծակնային աւելի արագ ու վճռական շարժմամբ, նոյն ատեն, Թաթուլ ամբողջ մարմնով կը ցատկէ գրասեղանին վրայ եւ երկու ոտքերով կ'աքցանէ երկվիսանիին չորս ձեռքերը: Հանճարային գաղափար մը միտքին մէջ կը ծագի այդ պահուն: Նախ կը տատամսի, բայց ինքզինք կը համոզէ արագ քննարկումէ ետք: Ապա կ'անցնի գործի: Մէկ առ մէկ կ'անջատէ ամբողջ գրասեղանին վրայ տարածուած տիկնաթելերու հաստ խուրձերը: Գոհ գարմանքով կը դիտէ իր աչքերուն առջեւ պարզուող անբեւեակայելի տեսարանը: Բազկաթոռին մէջ ինքն իր վրայ փլած, անզօր մսակոյտ մը դարձած է արքայիկ Ալի Պապան: Ռոպիկ ու Սերժիկ տիկնանուններով ծանօթ իր երկու գլուխները գրասեղանին վրայ կախ ինկած են հակառակ ուղղութիւններով՝ իրարու դէմ սրղողանքի կամ նոյնիսկ ոխի դիմագծային շեշտակի ծամածուծ թիւններով եւ դուրս ցցուած օձի լեզուներով: Թաթուլ խնամքով եւ ուշադրութեամբ կը հաւաքէ արքայիկի գրասեղանէն դէպի տարբեր ուղղութիւններ ու կեդրոններ տարածուող տիկնաթելերու խուրձերը: Տարօրինակ հանդարտութիւն ու լուռութիւն կը տիրէ դահլիճի մուտքին եւ դուրսը՝ գաւթի ամբողջ տարածքին: Անթարթ աչքերով ամենուրեք արձանացած են պահակները՝ թելերու անջատման ռոպէին իւրաքանչիւրի գրաւած կէտին ու դիրքով: Անպէտք իրերու նման պատահական տեղեր գետին ինկած են հրազէնները եւ ամբողջ ռազմամթերքը: Թաթուլ կարճ պահ մը կանգ կ'առնէ՝ այս արտակարգ պատահարներու արագ շղթայագերծման տարօրինակութիւններուն մէջ իմաստի նշոյլ մը յայտնաբերելու

յոյսով: Չուարճանքով կը քերէ գլուխը եւ հոն բացատրութիւն կը փնտռէ իր միտքը չարչրկող հարցին: - Որքան ալ որ վնասակար եղած էր իր արքայութեան կարճ բայց քանդիչ բռնութեամբ ու հեռավարած անհամար խամաճիկներու բիրտ ձեռնածութեամբ, այսուհանդերձ անձնապէս ինքը՝ արքայիկը խամաճիկ մը չէր եղած: Հետեւաբար, անհասկնալի կը մնար իր անշարժացումը, կարողագրումը՝ իր չորս ձեռքերուն մէջ կեդրոնացած տիկնաթելերու անջատումով: Ի վերջոյ, զինք որպէս խամաճիկ հեռավարող մէկը չկար... չկար: Բայց... ինչպէ՞ս թէ մէկը չկար: Ի հարկէ մէկը կար: Սակայն այդ մէկը՝ մէկ չէր, այլ՝ երկու: Երկվիսանիին էր այդ երկուքը՝ Ռոպիկն ու Սերժիկը: Մէկ եւ նոյն հրէշը՝ երկու գլուխներով՝ մէկը միւսին տիկնապարը, հետեւաբար եւ՝ մէկը միւսին խամաճիկը: Այսպէս, Ռոպիկը յաճախ կ'ըսէր Սերժիկին. «Ես տղամարդ եմ, դու չես: Ես կարող եմ աչքս գոց մի հարուածով սատկացնել ցանկացած մարդու, կնոջ կամ երեխայի. իսկ դու չես կարող: Ես կարող եմ էս միամիտ ժողովրդից մի իրարդնեւրով տոլարներ գողանալ մի տարում. բայց դու կոխայի նման դանդաղաշարժ ես»: Իսկ Սերժիկը, խորամանկ ծանրասացութեամբ, կը հակադարձէ Ռոպիկին. «Ես քաղաքագէտ եմ, դու չես: Ես կարող եմ մեղրածոր խոստումներով խաբել ժողովրդին թէ նրանց սիրում եմ, թէ նրանց կեանքը վաղն իսկ կրկնապատիկ բարելաւուելու է՝ ու նրանք ոչխարների հօտի նման կը հաւատան ինձ՝ թէ եւ ի հարկէ սուտ եւ անհիմն են իմ բոլոր խօսքերը: Ես կարող եմ ամբողջ Հայաստանն ու Ղարաբաղը մի սոսորակում պցել ու ծախել մեր հարուստ հարեւանին ու նրա երէց հովանաւորին, ու մէկ հարուածով շատ աւելի տոլար-

Շաք.բ էջ 17

ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄ

*

ԳԵՐՇՆ. Յ. ՅՈՎԿԱՆ ԱՐՔ. ՅԵՐՅԵՐԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՁԵՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԾՈՒՍ ՊԻՏԻ ՇՆՈՐՀԷ

ԲՐՇՆ. ԳՐԻԳՈՐ ՍՐԿ. ԱԽԱԳԵԱՆԻ ԵՒ

ԲՐՇՆ. ԱՐՄԷՆ ՍՐԿ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

*

Տեղի պիպի ունենայ Հինգշաբթի, Հոկտեմբեր 16, 2008ին Երեկոյեան ժամը 6.30ին Փասսափինայի Աթ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ

Եկեղեցւոյ Հասցէն
2215 East Colorado Blvd., Pasadena, CA 91107

Արարողութեան ելք՝ Հիւրասիրութիւն Սուրբի նուէր՝ \$ 100

Տեղեր ապահովելու համար հեռաձայնել Եկեղեցւոյ գրասենեակ, հեռ. (626) 449-1523 կամ Առաջնորդարան, հեռ. (818) 558-7474

ՄԱՐ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄ ԻՐԱԿԱՐԱՆ ՎԱՐՆԸՄ ՓՈԼԻ ԻՄԱՆԱԴԻՐՈՆ ԶԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ՄՆԱՅՈՒՆ ԻՄԱՆԱԴՐԱՄԻ

Սան Ֆրանսիսկոյի Սուրբ Յովհաննէս Հայց. Եկեղեցւոյ երկարամեայ նուիրեալ անդամ, Արեւմտեան Թեմի, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, Սան Ֆրանսիսկոյի Սուրբ Յովհաննէս Հայց. Եկեղեցւոյ եւ ա՛յլ հաստատութիւններու բարերար եւ Արեւմտեան Թեմի Մնայուն Հիմնադրամի Հիմնադիր, իրաւաբան Տիար Վարնըմ Փօլ իր հարիւրամեայ տարիքին, կարճ հիւանդութենէ մը ետք, իր մահկանացուն կնքեց:

Թաղման Տան Կարգը կատարուեցաւ Կիրակի, Հոկտեմբեր 5ի երեկոյեան՝ Ծուխի Հոգեւոր Հովիւ Արժ. Տ. Սարգիս Աւագ Քհնյ. փեթոյեանի կողմէ: Իսկ յաջորդօրը Եկեղեցւոյ եւ Թաղման Կարգերուն հանդիսապետեց Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՎԱՐՆԸՄ ՓՈԼԻ

Տիար Վարնըմ Փօլ ծնած է Լին, Մէսսէչուսէց 1908-ին, գաղթական իտալացի ծնողքէ, Պօղոսեան մականունով, որոնք Լինէն ընտանեօք Ֆրէզնօ փոխադրուեցան շուրջ 1917-ին: Ֆրէզնոյի մէջ Վարնըմ յաճախեց երրորդ դասարանը: Համաշխարհային Առաջին Պատերազմը տակաւին կը բերականութէր: Պարզաներու բերումով Պօղոսեանը փոխուեցաւ Փօլի:

Վարնըմ Ֆրէզնոյի մէջ շարունակեց իր երկրորդական ուսումը եւ վկայական ստացաւ 1926-ին: Ապա ան յաճախեց Գալիֆորնիոյի Համալսարանը Պլըքլիի մէջ, յետոյ Փաստաբանական Դպրոց՝ վկայուելով 1933-ին: Երբ իրեն հարց տրուեցաւ, թէ արդեօք փաստաբանութիւնը իր ընտրած ասպարէզն էր, ան պատասխանեց. «Մայրս որոշեց որ եղբայրս բժշկ գառնար եւ ես ալ փաստաբան: Ես ուրիշ կարելիութիւններ ունէի, բայց հետեւեցայ իր հրահանգներուն»:

Պրն. Փօլ շրջանաւարտ ըլլալէ ետք մնաց Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ: Մինչ այդ, իր եղբայրը՝ Պէր Փօլ, որ աւարտած էր իր ուսումը Գալիֆորնիոյ Համալսարանի Բժշկական Դպրոցէն՝ Պլըքլիի եւ Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ, բնակութիւն հաստատած էր Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ: Ուստի, ընտանիքին միւս անդամներն ալ փոխադրուելով միացան իրենց: Միացեալ Նահանգներ տակաւին դժուարութիւններու եւ նեղութիւններու մէջ կը գտնուէր: «Ես բախտաւոր էի», ըսաւ Փօլ, «աշխատանք գտնելու ապահովագրութեան ընկերութեան մը օրինական բաժնատէրն էի մէջ»: Վստահաբար իր «բախտը» աւելի առնչութիւն ունէր իր բարձր նիշերուն եւ ջանասիրութեան համար, քան թէ պատահական ճակատագրի հետ:

Շուրջ երեք տարի ետք, Փօլ յանդուգն քայլ մը առաւ իր սեփական փաստաբանական գրասենեակը բանալու՝ ընկերակցութեամբ փաստաբան Րիճիմալտ Վօնի: Տիար Փօլ իր այս սեփական աշխատանքին մէջ մնաց մինչեւ 1942, երբ հայրենասիրական կոչը եկաւ իրեն, ծառայելու համար Միացեալ Նահանգներու Նաւատորմին մէջ՝ մինչեւ 1946: Ան ծառայեց տարբեր կեդրոններու մէջ, Ալաբամայի ղե-

պի Նիւ Եորք, գանազան հանգամանքներով: Նոյն տարուան մէջ ան վերադարձաւ իր անձնական ասպարէզին: Իր ընկերակիցը՝ Վօնն հանգստեան կոչուեցաւ 1985-ին, իր տեղը զիջելով իր ազգականին՝ Ճան Լայընին, որ Գոլոմպիա Համալսարանէն շրջանաւարտ մըն էր:

Վարնըմին աշխատանքը սահմանուած չէր միայն իր գրասենեակային ժամերուն: Շրջանաւարտ ըլլալէն քիչ ետք, ան պարտականութիւն նկատեց ներշնչուած պատճառող փաստաբաններուն ներկայացուցած քննութիւններուն գրութիւնները կարգալու եւ օգտուելու անոնց փորձառութիւններէն: Ան նոյնպէս նշանակուած է Կօլորնոյ Կէյթ Գոլդմի ֓աստաբանական Դպրոցի անձնակազմի անդամ, ուր օրինական նիւթեր դասաւանդեց շաբաթը երկու գիշեր՝ քսան երկար տարիներ:

Տունէն ներս իր կատարած պարտականութիւններուն մէջ, Վարնըմ սիրով յանձն առաւ ամէն Կիրակի իր մայրը եկեղեցի տանել, քանի որ մայրը ինքնաշարժ վարել չէր գիտեր: Յարատեւող որդիական այս պարտականութիւնը պատճառ դարձաւ, որ ան մօտէն շփուած ունենայ եկեղեցւոյ գանազան գործունէութիւններուն հետ եւ շուտով սկսաւ իր մասնակցութիւնը բերել նախ որպէս անդամ, ապա գործօն բաժին բերել, Ծխական Խորհուրդի անդամ, օրինական հարցերու խորհրդակցական եւ որեւէ այլ պարտականութիւն, ուր կարելիութիւնը ունէր իր կարողութիւնները գործածելու:

Տիար Փօլ անդամ էր Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւելեան Թեմի Մնայուն Հիմնադրամին, երբ այն ատեն Արժ. Տ. Արթուր Քհնյ. Սմբատեան հիմնադրամի Վարիչ Քարտուղարն էր: Շուտով բացայայտ դարձաւ, որ միակ հիմնադրամ մը ամբողջ Միացեալ Նահանգներուն մէջ գործնական չէր: Ամերիկայի Արեւմտեան Նահանգներուն համար առանձին հիմնադրամ մը ստեղծելը անհրաժեշտութիւն մըն էր՝ սահմանը գծելով Միսիսիպիի Արեւմուտքէն: Արեւելեան Նահանգներէն ստացուած գումարները պիտի գետեղուէին Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւելեան Թեմի Հիմնադրամին մէջ: Իսկ Արեւմտեան Նահանգներէն տրուած նուիրատուութիւնները պիտի կառավարուէին Արեւմտեան Թեմին կողմէ: Այսպիսով, Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի Մնայուն Հիմնադրամի սերմերը ցանուեցան: Տիար Փօլ նախաձեռնողը եղաւ այս հիմնադրամին եւ անմիջապէս պատրաստեց հարկ եղած պետական եւ նահանգային անհրաժեշտ օրինական թուղթերը Արեւմտեան Թեմին համար: Այս ծրագիրը իրականացաւ 1980-ին:

Իր նուիրումը հիմնուած է այն փիլիսոփայութեան վրայ, թէ Հայց. Եկեղեցին Հայ ժողովուրդին համար ամէնէն վստահելի տեղն է եւ հիմնաքարը մեր մշակոյթին, սովորութիւններուն եւ գոյութեան: Ըստ իր կարծիքին, ոչ մէկ ուրիշ կազմակերպութիւն նոյն մակարդակի քաշողական ոյժ ունի:

Երկար տարիներու ընթացքին իր օրինակելի ղեկավարութեան, նուիրումին եւ եզակի բարերարութեան համար ի նպաստ Հայց. Եկեղեցւոյ առաքելութեան

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԺՈՁԷՑ ՍԹԻԿԼԻՑԻ ՅԵՏ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԱՊԱՅԵԱՆԻ

Տնտեսագիտութեան 2001ի Նոպելեան Մրցանակի արժանացած, Սպիտակ Տունի մէջ Պիլ Քլինթընի 1992-1996 տարիներու խորհրդական եւ «3000 միլիառ տոլար արժած պատերազմը» գիրքին հեղինակ Ժոզէֆ Սթիվընսի հետ հարցազրոյցը վարեց ֆրանսական Due Point շաբաթաթերթի թղթակից Ռոպէր Կիսպէր:

Հարց. Դուք եղած էք Պիլ Քլինթընի տնտեսական խորհրդակցանքին մէկը Սպիտակ Տունի մէջ: Բայց հիմա գորավիզ կը կենաք Պարաք Օպամայի, ինչո՞ւ:

Պատ. Իմ նեցուկս տրամաբանական է: Ես ուշադրութեամբ մտիկ ըրի երկու տեմքրաթիւներու եւ հանրապետական թեկնածուի ծրագիրները եւ եկայ հետեւեալ համոզումի, տնտեսական մտահոգիչ կացութեան առջեւ, զոր Ամերիկան կ'անցնէ ներկայիս, արժանահաւատ եւ ճիշտ է միայն Օպամայի ծրագիրը: Ան կ'ուզէ տնտեսութիւնը աշխուժացնել նոր միջոցառումներով, առանց նուազեցնելու մեծ ձեռնարկութիւններու տուրքերը: Ան կ'ուզէ հիմնովին բարեփոխել առողջապահական զբոսը: Կ'ուզէ զօրացնել տնտեսական զբոսութեան կանոնադրութիւնը, առաջը առնելու համար նոր չափազանցութիւններու: Կը խորհի նաեւ տնտեսական զարգացումը ապահովող միջոցառումներու մասին: Ասոնք Օպամայի նախընտրութիւններն են, որոնք ըստ իս անհրաժեշտ են, որպէսզի Ամերիկան ընթանայ ամուր Ինքնորոշման շարքի մէջ:

Հարց. Ի՞նչ են ձեր յարաբերութիւնները Օպամայի հետ:

Պատ. Թեկնածուութեան մրցակցութեան մասնէլ առաջ հարցուցիմ խորհուրդս: Զիս տպաւորեց ամէն հարցի մասին իր արթնամտութիւնը: Ներկայիս ես յաճախ կը

խորհրդակցիմ իր խորհրդականներուն հետ ներկայ տագնապին, մանաւանդ անկէ դուրս գալու միջոցներու մասին: Կը խորհրդակցիմ համաշխարհայնացումի ծայրայեղութիւններուն, տնտեսական դրութիւնը աւելի կանոնաւորելու միջոցներու եւ տուրքերու դրութիւնը վերականոնաւորելու մասին: Այսօր Ամերիկայի մէջ գործաւորը աւելի տուրք կը վճարէ քան մեծահարուստ գործատէրը: Պէտք է փոխուի այս դրութիւնը:

Հարց. Իր մրցակիցը, հանրապետական Սքքէյնը ունի Սիացեալ Նահանգները տագնապէն դուրս բերելու իր հաստատ ծրագիրը, Օպաման ի՞նչպէս պիտի համոզէ ժողովուրդը:

Պատ. Մքքէյնի հակառակ, Պարաք Օպամա շատ ճիշդ ախտաճանաչում կատարեց իրաքի պատերազմի մասին: Ան կ'ըսէ թէ սխալ էր պատերազմը: Ես այդպէս կը խորհիմ: Եթէ հաշուենք պատերազմին առնչուած բոլոր ծախսերը, գումարը կը հասնի 3000 միլիարդի: Ասիկա անընդունելի է թէ՛ բարոյապէս, թէ՛ նիւթապէս: Երկիրը այսօր պէտք ունի այս գումարին: Այս գումարը յումպէտս վատնուեցաւ: Ամերիկացիները այս անհեթեթութեան պատճառովը գոյացած բացը, պիտի վճարեն առնուազն յառաջիկայ հինգ տասնամեակներու ընթացքին:

Մքքէյն ժառանգորդն է Պուշի քաղաքականութեան: Այս վերջինը միայն սխալ որոշումներ առաւ տագնապը ստեղծելէն ի վեր: Մէկ ու կէս միլիոն ամերիկացիներ կորսնցուցին արդէն իրենց ստանդարտը եւ կը գտնուին սնանկանալու վիճակին մէջ: Եկամտունները կը նուազին եւ դեռ չվերջացաւ: Այս ողբալի կացութեան առջեւ անտարբեր է Պուշ եւ ոչինչ պիտի ընէ մինչեւ պաշտօնավարտութեան աւարտը: Ամերիկացիները մեծագոյն սխալը պիտի գործեն ետ իշխանութեան բերելով նոյն կազմը:

Ծաւալման, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Առաջին՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Հայց. Եկեղեցւոյ բարձրագոյն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի Ա. Կարգի Շքանշանով պատուեց երկու Փօլ Եղբայրները՝ Իրաւաբան Վարնըմ Փօլը եւ Տոթթ. Պէր Փօլը, երբ Նորին Սրբութիւնը 1996-ին իր Հովուապետական անդրանիկ այցելութիւնը շնորհեց Արեւմտեան Թեմին:

Վարնըմ Փօլի հայկական ժառանգութիւնը կը փայլի իր Ամե-

րիկեան «Փօլ» անունին ընդմէջէն: Տէր եւ Տիկին Վարնըմ Փօլ Արեւմտեան Թեմին, Մնայուն Հիմնադրամին եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին արքայալայել նուիրատուութիւններ կատարած են՝ արժանանալով Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Հայրապետական Օրհնութիւններուն եւ Առաջնորդ Սրբազան Հօր, Թեմական Խորհուրդի եւ Մնայուն Հիմնադրամի գնահատութեան եւ երախտագիտութեան:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Հիպնոսաքուժութեան կեդրոն
ղեկավարութեամբ՝
Փորձառու բժիշկ Արթին Սաղրեանի
Փասսաթիմայի մէջ
Ամէն օր՝
առաւօտեան ժամը 10:00էն մինչեւ կ.ե. ժամը
3:00
Հասցէ՝ 1060 N. Allen Ave. 2nd floor Unit E
Pasadena CA 91104
Հեռախօս (818) 434-8118 միայն ժամադրութեամբ
«Միտք մարմնի վրայ» թուլացման (relaxation) միջոցաւ
կը դարմանուին.
-Մարմնային ֆրոնիկ հիւանդութիւններ, արեան
գերմնշում, շափարախտ, ազմա, եւայլն:

Massis Weekly

Volume 28, No. 36

Saturday, OCTOBER 11, 2008

Russia Says Karabakh Peace In Sight

Russia expects the presidents of Armenia and Azerbaijan to meet again shortly after next week's Azerbaijani presidential election and reach a framework peace agreement on Nagorno-Karabakh, Russian Foreign Minister Sergei Lavrov said in a newspaper interview published on Tuesday.

He stressed the importance of a Nagorno-Karabakh settlement and the normalization of Turkish-Armenian relations for Armenia's security and economic development.

"There remain two or three unresolved issues which need to be agreed upon at the next meetings of the presidents of Armenia and Azerbaijan," Lavrov told the "Rossiiskaya Gazeta" daily. "Our understanding is that such meetings will take place shortly after the forthcoming [October 15] presidential elections in Azerbaijan."

"As one of three mediators, we have a sense that a denouement is quite real," he said, adding that the two other mediating powers, the United States and France, also see a "very real chance" of a resolution of the Karabakh conflict.

The mediators have been trying to get the conflicting parties to accept the basic principles of Karabakh peace that were formally put forward by them in November 2007. Senior French, Russian and U.S. diplomats co-chairing the OSCE Minsk Group discussed the possibility of another Armenian-Azerbaijani summit during the most recent talks with the Armenian and Azerbaijani foreign ministers held in New York late last month.

Lavrov said the future of Lachin corridor, which provides for the shortest overland link between Armenia and Karabakh, is now the main stumbling block in the peace talks. He did not elaborate.

The Russian minister was inter-



Russian Foreign Minister Sergei Lavrov

viewed by a "Rossiiskaya Gazeta" reporter late last week as he flew to Yerevan to meet with Armenia's President Serzh Sarkisian and Foreign Minister Eduard Nalbandian. After the talks with Nalbandian he sounded cautiously optimistic about prospects for a breakthrough in the Karabakh peace process.

However, a top aide to Azerbaijani President Ilham Aliiev, struck a cautious note as he commented on Lavrov's upbeat statements in Yerevan. "Major issues have not been agreed upon," Novruz Mammadov told the Azerbaijani Trend news agency.

According to Lavrov, Armenia should be keenly interested in a Karabakh settlement in the wake of the crisis in neighboring Georgia which he said exposed "the vulnerability of its position" and highlighted the importance of having an open border with Turkey. "Armenia has huge difficulties communicating with the outside world," he said. "It is in the fundamental interests of the Armenian people to unblock this situation as soon as possible."

"It really has few geographic and political options. As soon as the Nagorno-Karabakh settlement becomes a fact, Turkey will be ready to help Armenia forge normal links with the outside world, naturally through the establishment of diplomatic relations between Ankara and Yerevan."

Armenia Ends Iraq Mission

Armenia ended its modest military presence in Iraq on Tuesday, citing improved security and the ongoing withdrawal of a much larger Polish army contingent that has supervised Armenian troops deployed in the war-torn country.

The 46 sappers, military doctors and other non-combat personnel returned home on board a U.S. military transport plane nearly four years after Armenia joined the U.S.-led occupying force in Iraq. They and dozens of other Armenian servicemen have served there on six-month tours of duty as part of a Polish-led multinational division deployed in the Shia-populated central province of Diwaniyah.

NATO member Poland began pulling its 900 troops out of Iraq last week and is due to complete the process by the end of this month. Polish Prime Minister Donald Tusk, who

came to power in October 2007, pledged a quick withdrawal from Iraq during his election campaign.

Also, in July the U.S.-led forces handed over to the Iraqis security control of Diwaniyah, which has seen occasional outbursts of intense Shiite infighting. The move reflected the improved security situation in the area south of Baghdad.

The Armenian government had decided to send troops to Iraq despite strong domestic opposition resulting from concerns about the security of the country's small Armenian community. The deployment reflected Armenia's growing military ties with the United States.

Armenia has lost no soldiers and seen only one serviceman seriously wounded in Iraq. Lieutenant Georgi Nalbandian had one of his leg amputated as a result.

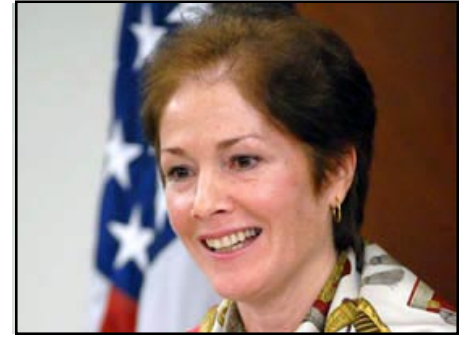
Ambassador Marie Yovanovitch Repeats U.S. Concerns About Armenia Detainees

YEREVAN -- The United States remains seriously concerned about the continuing imprisonment of Armenian opposition members and expects the authorities in Yerevan to close the controversial criminal cases against them, a senior U.S. diplomat said on Thursday.

"We would urge the government to take action to close these cases in a manner that is open and transparent and fair," said Marie Yovanovitch, the recently appointed U.S. ambassador to Armenia. She said the government should differentiate between those individuals who "exercised their political rights" during and after the disputed February 19 presidential election and those who engaged in violence.

Most of the more than 70 jailed supporters of opposition leader Levon Ter-Petrosian are standing trial or have already been sentenced on charges mainly stemming from the deadly post-election clashes in Yerevan. The most prominent of the detainees, among them three members of parliament, have yet to go on trial.

According to Yovanovitch, the U.S. continues to believe that at least some of these oppositionists were arrested and prosecuted for political rea-



U.S. ambassador to Armenia Marie Yovanovitch

sons. "That is a cause of great concern, and it's a concern that we have certainly shared with the government," she said. "It's a concern that we have also shared more publicly."

The ambassador did not name any of the jailed oppositionists are regarded as political prisoners by the U.S. The existence of such prisoners, also recognized by the Council of Europe and other international bodies, has soured U.S.-Armenian relations, leading Washington to effectively freeze additional economic assistance to Armenia administered by the U.S. Millennium Challenge Corporation (MCC). The MCC board declined to unblock the assistance when it again discussed the matter last month.

Armenia, U.S. Conclude Full Open-Skies Agreement

The U.S. and Armenia concluded a full Open-Skies agreement, the first aviation accord between the two countries, announced the U.S. Secretary of Transportation.

"With this agreement, Armenia becomes the 94th U.S. Open-Skies partner," Secretary Mary E. Peters said.

Open-Skies refers to a bilateral (and sometimes multilateral) Air Transport Agreement which liberalizes the rules for international aviation markets and minimizes government intervention - the provisions apply to passenger, all-cargo and combination air transportation and encompass both scheduled and charter services; or adjusts the regime under which military and other state-based flights may be permitted.

Fire Destroys Major Part Of Armenian Evangelical Church In Baghdad

BAGHDAD, IRAQ -- A major part of the Armenian Evangelical Church building in Baghdad, Iraq was destroyed due to military action in the area.

On Sunday, September 28, 2008 when the Iraqi police confronted a group of terrorists near the Armenian Evangelical Church in Baghdad. Heavy weapons fire struck the church building and, as a result, the entire second floor was engulfed in flames. The church guard and neighbors tried to extinguish the fire but were not able as the fire spread rapidly. The firemen were delayed because the streets leading to the church were closed. When the firemen were finally able to reach the building, the fire had consumed three Sunday school classrooms, the management office, and most of the furniture including computers and other equipment.



Second floor of the Armenian Evangelical Church in Baghdad engulfed in flames

The Armenian Evangelical Church in Baghdad, Iraq was established during the war and it provided spiritual relief and hope for a striving Armenian community in Baghdad. Over 250 parishioners each Sunday come to church to worship God. The church also has an active Sunday school and youth group.

ACNIS Explores The Prospects Of Armenian-Turkish Relations

YEREVAN -- The Armenian Center for National and International Studies (ACNIS) convened a foreign policy roundtable to consider all aspects of the future of Armenian-Turkish relations. The meeting brought together leading analysts, policy specialists, public and political figures, NGO representatives, members



of the press, as well as a group of students and teaching staff from Istanbul's Bilgi and Fatih Universities who are visiting Yerevan on the invitation of the Civil Society Institute.

Welcoming the audience with opening remarks, ACNIS research coordinator Syuzanna Barseghian underscored the imperative of reaching new agreements, based on mutual interests, toward normalizing Armenian-Turkish relations. "Our current relations are more emotional and less rational and therefore many issues seem irresolvable. And the objective of such discussions is to reveal the whole potential for partnership and its resources which, I believe, can serve toward historical reconciliation and building of the best common future," Barseghian said.

The day's first speaker, director Haik Demoyan of the Armenian Genocide Museum-Institute, reflected on the media's role in the normalization of Armenian-Turkish relations. According to him, the media coverage of this extremely sensitive topic needs a serious methodological adjustment and it is not a coincidence that certain demands periodically were made of the media as to their method of covering the events of war and genocide. "The media have a great import and specifically in the process of reconciliation. They either can play a negative role and cause problems and hinder the reconciliation process, or be a part of it," Demoyan maintained. And as case in point, he made note of the compulsion to use quotation marks when using the term genocide and to refer to the Armenian Genocide as "the events of 1915," the deliberate dissemination of false information, and the taking of comments out of their general context and presenting as separate information.

In his turn, deputy dean Sammas Salur of the Department of Political Science of Istanbul Fatih University looked at the historiographical phases and the changes in the modern historiography of Turkey. "Even though the Turkish-Islamic synthesis in history writing has some canonical views, and especially a staunch defense against the transformation and liberalism in Turkish policy, the 1980s have brought a more dynamic cultural atmosphere to Tur-

key," Salur noted, also adding that through serious discussions regarding the talks with the European Union, a new type of history writing is emerging in Turkey. According to the speaker, this new type is more tolerant toward others and—albeit difficult to be accepted by a large part of the public—even accepting of others as equal citizens, "and history writing is evolving toward that end," Salur argued.

The day's final speaker, Ambassador Ara Papian, director of the Modus Vivendi Social and Scientific Research Center, delved into the unclaimed pages of Armenian-Turkish relations. He presented those pages against the backdrop of the de jure boundary between Armenia and Turkey that was determined, at the turn of the 20th Century, by US president Woodrow Wilson's Arbitral Award. As stated by Papian, this document was signed and sealed on November 22, 1920 and officially entitled: "Decision of the President of the United States of America respecting the Frontier between Turkey and Armenia, Access for Armenia to the Sea, and the Demilitarization of Turkish Territory adjacent to the Armenian Frontier." Pursuant to the Arbitral Award, the title and rights of the Republic of Armenia were recognized on the provinces of Van, Bitlis, Erzerum, and Trebizond of the former Ottoman Empire. "President Wilson's binding and irreversible Arbitral Award went into force the day it was reached and remains in effect to this day," Papian asserted.

The roundtable discussants also included students Erman Bakirci, Emel Güner, and Çağla Gür from the Department of International Relations of Istanbul Bilgi University; students Kevser Kandaz, Ümit Kurt, Mustafa Özdemir, and Zafer Özkan from the Department of International Relations of Istanbul Fatih University; director Artak Kirakosian of the Civil Society Institute; Ruben Mehrabian from the Armenian Center for Political and International Research; coordinator Armen Aghayan of the "Defense of Liberated Territories" social initiative; director-announcer Gayzag Palanjian of "The Road for the Enhancement of Armenia-Diaspora Relations" television program in Los Angeles; journalist Gayane Arustamian; and several others.

Diplomacy For Flies

By James Hakobyan

A discourse is underway whether Turkey can be a mediator of the Karabakh conflict or not. Those who think that Turkey should not prevail in number. Certainly, Serge Sargsyan stated in America that Turkey does not become a mediator but a helper, and Armenia commends any help. However, perhaps one needs a peculiar knowledge of the Armenian language to explain the difference between a mediator and a helper in settlement. They do differ, of course, but it is necessary to explain how essential that difference is. Otherwise, the joke comes to one's mind when a buyer asks the farmer on the marketplace how much the chili pepper is. The farmer says it is not chili, it is honey. The customer asks why he has written chili. "It is for the flies," the farmer says.

Perhaps the problem is not that Turkey becomes a mediator, or a helper, but perhaps that the notions, the topic of the settlement of the Karabakh conflict change. Logically, the closer the time of resolution, the time of an agreement is, and the more the chances are, the main issue of the discourse on the settlement should be the issue of participation of Nagorno-Karabakh in the talks. If the settlement goes on normally, ostensibly the involvement of Karabakh rather than Turkey in the process should be considered.

At least the society and the political sets in Armenia should be discussing what Armenia is doing to advocate the involvement of Karabakh in the talks. Judging by the statements of official Yerevan and the opinions of

the mediators, publicly Armenia does nothing to create a basis for discussion and to establish a debate. Instead, surprisingly, directly or indirectly, intentionally or unintentionally, Yerevan favors the discourse on the Turkish participation. And the society and the political thought caught the lure the origin of which we will consider unknown for the time being, and is actively discussing whether Turkey should be involved in the process of settlement. This is already the retreat of the Armenian side. By saying the Armenian side we should not only mean the Armenian government but the entire society and political thought, because the retreat of the government had happened earlier, when Serge Sargsyan who had expressed his willingness for retreat as minister of defense became president.

It is possible, as the ex-foreign minister Vardan Oskanyan says, that Serge Sargsyan got certain guarantees, knows something to take that step, and fosters the increase of the Turkish influence on the settlement. However, the problem is that as soon as we yield Karabakh, all the other achievements will be temporary.

In this situation, official Stepanakert keeps deathly silence. Meanwhile, it seems that the capital of Karabakh should constantly send signals to Armenia and the international communities, reminding them constantly that it is a subject. However, the absence of signals, considering the recent past and the present reality in the "Karabakh province", as a very famous political scientist would say, is quite natural because over the past few years official Stepanakert has turned into an annex to official Yerevan.

US 9/11 Commission Staff To Visit Armenia

Three distinguished American experts who formerly participated in the U.S. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States (more commonly known as the 9/11 Commission) will visit Armenia October 5-11. The visiting experts will consult with relevant Armenian officials examining the March 1-2 events in Yerevan, and especially the National Assembly's Ad Hoc Commission of Inquiry into March 1-2 Events. The idea for such a visit was first proposed to Armenian officials by Assistant Secretary of State David Kramer during his June 2008 visit to Yerevan. The visit is sponsored by the United States Embassy and is funded by USAID. The three visiting experts will be Christopher Kojm, John Farmer, and Michael Hurley.

The purpose of this visit is for the U.S. experts to share with their Armenian counterparts the experiences and lessons learned from the U.S. 9/11 Commission experience. The experts will share their knowledge about the management, operations, successes, and difficulties that the 9/11 Commission faced, and provide these insights both to the Ad Hoc Commission and to officials involved in organizing the independent experts group that will supplement the parliamentary inquiry. The delegation will also consult with the Prosecutor General of the Republic of Armenia

about the criminal investigation work.

The visiting U.S. 9/11 Commission experts will not directly assist in any inquiry or investigation concerning events in Armenia. They will not conduct an assessment or report about the efforts underway in Armenia. The sole purpose of this visit is to convey information and insights about the lessons learned from the U.S. experience with the 9/11 Commission.

The 9/11 Commission was created as an independent, bipartisan special commission of inquiry into the September 11, 2001, terrorist attacks against the United States. Many Americans believed at that time that U.S. Government agencies might have been negligent or incompetent in failing to anticipate, detect, and prevent the attacks. The U.S. public demanded that a special commission be established to examine all evidence to assess this allegation.

The 9/11 Commission had ten members, five Republicans and five Democrats — all of whom were retired senior officials of U.S. federal and state government.

The delegation visiting Armenia is comprised of three of the most senior of these staff members. They are distinguished experts in law, legislative oversight, and national security matters. The delegation will comprise Christopher Kojm, Michael Hurley and John Farmer.

Smile Project In Armenia Provides Free Surgeries To Youths With Birth Defects Initiative Is A Collaborative Effort Of Five Non-Governmental Organizations And Ministry Of Health

MINNEAPOLIS, Minnesota, and YEREVAN -- The Smile Project, a private-public initiative that provides free reconstructive surgery to Armenian children and young adults with certain birth defects, is currently underway in Yerevan.

The medical procedures are being performed by a team of surgeons from Smile Network International (SNI), a nonprofit organization that provides reconstructive surgeries and related healthcare services to impoverished children and young adults in developing countries. Between October 4 and 10, the SNI surgical team will operate on over 50 patients from Armenia and Nagorno-Karabakh suffering from congenital cleft lip and cleft palate. The team will perform additional surgeries in Spring 2009.

The Smile Project is a collaborative effort of the Cafesjian Family Foundation's Public Health Outreach Program, Arabkir Medical Center, Fund for Armenian Relief, Hand in Hand Foundation (Nagorno-Karabakh), the Ministry of Health of the Republic of Armenia, and Yerevan State Medical University.

Patients with cleft lip or cleft palate have difficulty eating, drinking, and speaking. As a result, they suffer from malnourishment, stunted development, and lethargy. According to the Cafesjian Foundation, such individuals are also shunned by society and often subjected to discrimination or abuse, given the stigma attached to their physical deformities.

"The month of October brings new hope to Armenia through these life-changing reconstructive surgeries,

as the children and young adults undergoing those procedures will now get a smile, and with a smile will come friends, opportunities, and a better life," said Madlene Minassian, director of the Cafesjian Family Foundation's Public Health Outreach Program. "We can already see the impact of the operations on many Armenian lives," Minassian continued. "It is an honor to be on the ground here in Armenia and witness the contribution of these organizations."

The Smile Project was initiated last year, when the Cafesjian Family Foundation and its longtime partner, the Hope for the City Fund, requested that SNI launch a mission in Armenia. In November 2007, Minassian hosted a delegation from SNI in Yerevan and helped it assess local needs. By May 2008, when the Cafesjian Family Foundation's Public Health Outreach Program began to lay the groundwork for the SNI mission, four nonprofit organizations as well as the Ministry of Health came on board. With their collaboration and support, the Smile Project was officially launched.

The project is administered by the Cafesjian Family Foundation's Public Health Outreach Program, which organizes PR campaigns and disseminates information for raising public awareness of birth defects and project services, helps provide accommodations and transportation for the SNI surgical team, assists in identifying and registering patients for surgery, and oversees the implementation of the project. The SNI team's travel expenses are underwritten by the Cafesjian Family Foundation.

Other components of the Smile Project are provided by the initiative's partners. The Arabkir Medical Center provides surgical suites and personnel for patient prescreening and surgeries. It also delivers pre- and post-operation care.

The Fund For Armenian Relief covers the transportation, food, and accommodation costs of patients as well as a caretaker.

The Hand in Hand Foundation acts as project liaison in Nagorno-Karabakh. It distributes information, raises public awareness, identifies and prescreens patients, and coordinates their travel to Armenia and participation in the project.

As the initiative's education partner, the Yerevan State Medical University recruits local professionals who acquire new skills and knowledge by shadowing SNI team members during surgeries. The university also organizes lectures by SNI surgeons, with the purpose of contributing to local capacity-building with regard to cleft lip and cleft palate treatment.

The Smile Project is endorsed by the Armenian Ministry of Health. "We appreciate the ministry's support, care, and gestures of goodwill," Minassian said, and applauded the ministry for granting complimentary entry visas to the SNI surgical team. She added that the ministry has published material about the Smile Project and disseminated it throughout Armenia, in addition to contributing to the implementation of the project by providing its lists of registered patients with cleft lip and cleft palate.

The Cafesjian Family Foundation, Inc., was established in 1996 by

Gerard L. Cafesjian. The U.S.-based nonprofit organization supports a variety of Armenian causes in Armenia, Nagorno-Karabakh, and the U.S. A primary focus of the foundation are the security of independent Armenia and the further development of a free, democratic society through economic development and the strengthening of the U.S.-Armenia relationship.

The foundation's Public Health Outreach Program aims to help improve healthcare in Armenia by providing medicines, medical supplies, and equipment to public-health institutions and centers across Armenia and Nagorno-Karabakh. The program also seeks to continue to provide free surgical services through its partnership with the Hope for the City Foundation and SNI.

The Fund for Armenian Relief provides short-term emergency relief and implements long-term programs for the economic growth and social development of Armenia. Among other projects, the fund operates daily soup kitchens and summer camps, awards scholarships and scientific grants, and builds irrigation systems. The fund's programs also include one-time reconstruction projects as well as ongoing projects such as the Vanadzor Old Age Home and the Children's Reception and Orientation Center.

The Arabkir Medical Center, in Yerevan, provides a wide range of medical services including prevention, diagnostics, and treatment of various child illnesses, follow-up of patients with chronic diseases, as well as psychosocial and rehabilitation services.

Witch Of Portobello

Los Angeles based Armenian filmmaker Tadeh Daschi's short film, based on a chapter from the book, "The Witch of Portobello", is making its debut at the 2008 ARPA International Film Festival.

On August 24, 2008, Daschi was announced the winner of his submitted chapter in the "Experimental Witch" international film competition sponsored by world-renowned bestselling author of "The Alchemist", Paulo Coelho.

His film was selected from a field of more than 6,000 submissions from around the world.

The competition enabled filmmakers to adapt chapters from Paulo Coelho's book "The Witch of Portobello" and help bring the story to the screen in a visual medium. A winner was selected for each chapter, 14 total. The winning films will be included and released as part of a full-length feature film.

A graduate of Art Center College of Design in Pasadena, California - Daschi has gone on to direct several award winning projects which include producing and directing a Public Service Announcement (PSA) for the United Nations Millennium Development Goals campaign, currently in circulation at the gallery of the U.N. "His visual compositions comprise of powerful, striking imagery that char-

acterize his storylines and directing method", writes Karine Chakarian of the Armenian Reporter. "Using style as a substance instead of over substance best sums up his approach as a filmmaker. He's all about storytelling with vision and depth. For a director uninhibited by boundaries, the world is his playground."

Daschi was approached by Carolena Sabah to team up for the "Experimental Witch" project. Sabah executive produced, produced and stars in "The Witch of Portobello". This is Sabah's second film as producer and star. Her first being "Don't Gag Me", a short film which garnered attention in the festival circuit and is now featured on AtomFilms.com, a subsidiary division of MTV networks and Comedy Central. She was compelled to participate in "The Experimental Witch" film competition not only for her love of creating, but also because of the high admiration she holds for author Paulo Coelho.

"The Witch of Portobello" tells the story of the mysterious Athena (Carolena Sabah) and her quest for truth, love, and spirituality. In her single-minded pursuit for enlightenment and escapism, Athena sets out on a journey with her son in search of Nabil Alaihi (Bashar Da'as), through whom she hopes to find a more inclusive and harmonious understanding of



Tadeh Daschi

her spiritual longing.

Daschi directed, adapted the screenplay, helmed the camera as a cinematographer, co-produced, edited and composed the original music featured in the film. The soundtrack also features songs from the band VISA, a Los Angeles based group whose music has been described as an "eight-member, world music phenomena". Front man K'noup makes a cameo in the film alongside Soseh Keshishyan, a prominent singer from the band Element, who also lends her vocal talents to the film's score.

"The Witch of Portobello" will be screening at the 2008 ARPA International Film Festival, from October 24th through 26th at the Egyptian Theatre in Hollywood, Ca. The film will also be part of the feature film version "The Witch of Portobello" due for an early 2009 release to festivals and theaters!

Iran To Begin Gas Exports To Armenia

LONDON -- A National Iranian Gas Export Company (NIGE) official has announced the country's immediate plans to begin gas exports to Armenia, PressTV reported.

"Iran plans to annually export some 1.1 bln cubic meters of gas to Armenia and the amount will eventually be increased to 2.3 bln cubic meters by 2019," the director of the engineering affairs of the NIGE Company, Rasoul Salmani said.

The head of National Iranian Gas Export Company had earlier said that the country would be able to provide Armenia with the gas it needs for the coming winter.

"Iran will pump three mln cubic meters of gas to Armenia this winter," said Reza Kasaei-Zadeh in an interview with ISNA news agency.

The Iranian-Armenian pipeline would guarantee Armenia's energy safety by increasing the capacity of the Kadzharan-Yerevan section of the pipeline by November 2008, Movsisyan added.

The Iran-Armenia gas pipeline officially became operational on March 19, 2007 by Iranian President Mahmoud Ahmadinejad and Armenian President Robert Kocharian.

The project will provide Armenia with an alternative to the gas it now imports from Russia.

Review of Dilijan Concert Series: Opening Concert, Sunday, October 5, 2008

By Byron Adams

The Dilijan Concert Series opened its fourth season with a demanding program of deeply introspective works, rather than a display of musical fireworks such as might be expected from the opening program of an ambitious season. The concert proceeded beautifully, however, as each piece revealed the different ways in which composers look within to discover musical riches. These scores, by established masters such as Schnittke and Brahms, along with two of the most gifted of contemporary Armenian composers, were truly profound in their explorations of their creator's inner landscapes.

Sharafyan's haunting piano piece, *Voices of the Invisible Blue Butterflies*, was the first work on the program, and elegantly set the mood for the entire afternoon. Played with exquisite tone by pianist Dzovig Markarian, this piece swirled about in a manner at once capricious and haunting. Sharafyan's highly individual and invariably attractive idiom proved, once again, a fascinating experience for attentive listeners. The second work on the first half of the concert, Schnittke's grim but powerful Piano Quintet, was given a highly-charged performance that explicated fully the searing emotional quality of this music. A memorial to the composer's beloved mother, this score delineates a bleak, at times virtually barren, world of sonority; only in the final movement does the faintest ray of hope pierce the pervasive gloom. But, despite its pessimism, this is a masterly score that held the audience spellbound.

The second half of the program opened with a world premiere of a

work commissioned for the occasion, Artur Avanesov's *Zemestani/Bahari/Beheshti* for violin and piano. This piece is an extraordinary achievement for such a young composer, who demonstrates a mastery of texture and color as well as a curiously idiosyncratic lyricism. This is an unabashedly "postmodern" work, in that it refers to a plethora of past musical styles, including those of Baroque violin pieces. The performance, by violinist Movses Pogossian and pianist Dzovig Markarian, was superb: deeply moving, technically accomplished, and spiritually uplifting.

The final work on the concert was Brahms's transcendent Clarinet Quintet, op. 115, which was given an incandescent performance by clarinetist Michele Zukovsky, with a quartet consisting of violinists Movses Pogossian and Henry Gronnier, violist Varty Manouelian, and 'cellist Timothy Landauer. Brahms composed his Clarinet Quintet very late in his career, during a creative Indian summer caused by his obsession with the superb clarinetist Richard Mühlfeld of the Meiningen Orchestra. This music has often been called "autumnal," but it is also music that, however autumnal, evokes gradually waning sunlight. Thus Brahms's quintet represents the golden late afternoon of German music, before it flared into the lurid sunset of Mahler and Strauss, and then darkened inexorably into the lurid twilight of Zemlinsky and Berg. Zukovsky played this heart-rending music with a seamless legato and profound expression, and the quartet followed her lead with a rich, touching sonority. All in all, this was a quietly significant concert offered by an important and inspired chamber music organization.

Armenian Genocide Museum Announces Major Research Donation

WASHINGTON, DC -- Two donors, who presently wish to remain anonymous, have gifted the Armenian Genocide Museum of America (AGMA) with an exceptional collection of books and other printed material focused on the Armenian Genocide and its documentation.

The collection of several thousand rare and out-of-print books and other documents is slated for transfer to the AGMA in time for the opening of the museum in 2010. AGMA will include a complete facility to support ongoing research at the museum.

The remarkable collection contains many valuable items including maps, photographs, and other historical evidence reflecting acquisitions, research, and exploration across numerous archives.

In making their gift to AGMA, the two donors stated: "Indeed, the very *raison d'être* of this collection is that everyone needs to know that there is a massive amount of documentation on what happened to the Armenians. At the same time, there is also ample testimony that they were able to overcome the attempt to annihilate them and to recover from such unprecedented adversity. And,

all this with a great deal of help from the U.S.A. What better place to show this than in Washington, DC?"

The donors hope that the gift will serve as an incentive for others to contribute relevant works as well. Collection development is a major objective of the AGMA library. Accepting the donation, AGMA Trustee and Building and Operations Committee Chairman Van Krikorian, said: "We are thrilled to receive this astounding gift of an entire library of specialized publications concentrating on the Armenian Genocide. The donors' monumental achievement in creating this collection and tremendous generosity in choosing the AGMA as the home for the collection represent a true match made in heaven."

Krikorian went on to say: "This collection of works ranging in their coverage from the mid-1800s to the present has personal meaning for a variety of reasons. First, this specialized Armenian Genocide collection is destined to constitute the foundation of the museum library. Second, the donation of this entire pre-existing collection, along with our own Assembly and ANI materials, and in light of the help we are getting from the Near East Foundation and the

The Peculiarities of the Armenian Epic Daredevils of Sasun Lecture Series By Azat Yeghiazaryan

Sasna tsrer, *Daredevils of Sasun*, occupies a unique place in world epic heritage. It had been created in the medieval centuries, and in this fact one can see a contradiction. The great epic tales were created at the beginning of their national histories (such as the *Iliad*, the *Odyssey*, *Gilgamesh*, Indian epic poems, etc.), and Armenian history and culture have their origins in the dark depths of human history. Thus, by the 9th-11th centuries A.D. the Armenians were a people with a rich and difficult history. But it was just in those centuries that the Armenian epic *Daredevils of Sasun* was born. This fact seemingly breaks the rules of epic tradition.

On the other hand, well before *Daredevils of Sasun* appeared, Armenians had a cycle of epic songs which appeared at the dawn of their history. These songs are nearer to all the other ancient epic tales—Greek, Indian, *Gilgamesh*, etc. All these epics describe the doings of gods and mythological heroes. Armenian pagan songs sing about the Armenian gods and their ancestors—kings and heroes—as well. We have only the remnants of these cycles, but we can have an idea about the whole.

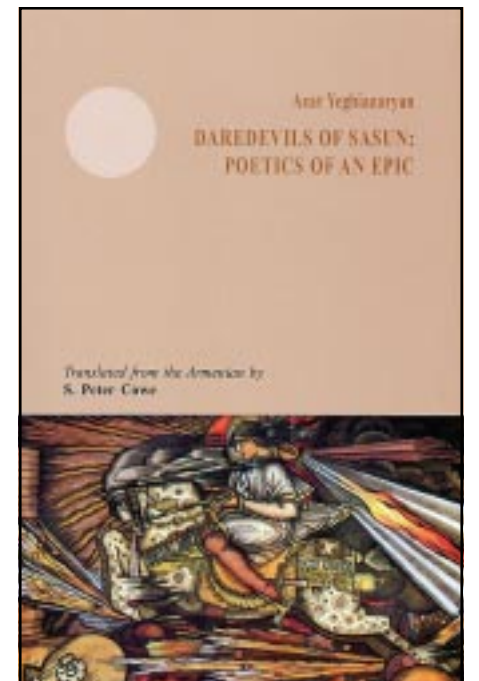
Ten centuries later, when Armenians adopted Christianity, and created their alphabet and a great deal of literary work, they created their new epic cycle about the Sasun heroes, who were of mythical origin, but lived with mortals, among the general people, and their great power appeared only when they had to defend their native people from alien conquerors. This cycle was principally a new one. It was a creation of medieval culture, a creation of a Christian people. It was based on new, mostly Christian, moral values and a new representation of the world. And the appearance of such an epic after the ancient cycle was an original phenomenon.

All the peculiarities of *Daredevils* connected with these basic circumstances, and in this lecture Professor Yeghiazaryan will try to present the originality of Armenian medieval epic as well as its general features which connect it with other epics.

Professor Yeghiazaryan's book "*Sasna tsrer*" *eposi poetikan* (Erevan, 1999) has been translated into English

Armenian Genocide Museum in Yerevan, and others, immediately puts AGMA out front in Washington for running the type of research center that we plan and need to support the museum, its exhibits and activities. Our donors have established a standard of sharing with this extraordinary donation in the same community-minded spirit of Anoush Mathevosian, Hirair Hovnanian, and the Kechejian family, which we hope others will emulate."

The library donors are scientists with advanced degrees, one with Armenian roots and the other with no such roots but with a fervent interest in human rights, peace, and social justice. The gift is being made in memory of the parents of one of the scientists. They were from the same small mountain village in the Kharper region of Arme-



by S. Peter Cowe as *Daredevils of Sasun: Poetics of an Epic* (Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 2008). Copies of the book will be available for sale, and the author will be signing copies following his lecture.

A renowned literary critic, Professor Yeghiazaryan has authored several monographs including *Gegharvestakan patum* (*Literary Narrative*) (1986) and *Tumanyani poetikan ev nra zhoghovrdakan akunknere* (*Tumanyan's Poetics and its Popular Roots*) (1990). He has organized two international conferences on the Armenian epic tradition and edited their collected papers. Professor Yeghiazaryan was Director of the Manuk Abeghyan Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Armenia. He is also founder-editor of the institute's official journal *Handes*.

This lecture is cosponsored by the Armenian Research Center, University of Michigan-Dearborn; the Armenian Congregational Church; and the Armenian Studies Program, University of Michigan.

-Monday, October 20, at 7:30 p.m. Banquet Hall of the Armenian Congregational Church 26210 West Twelve Mile Road Southfield, MI 48037.

-Thursday, October 23, at 8:00 p.m., at the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) Center, 395 Concord Ave., Belmont, MA.

nia. One was a Genocide survivor; the other was a "gamavor" or volunteer from America who served in the Armenian Legion or Legion d'Orient.

This special collection will significantly expand the holdings of the Armenian National Institute (ANI), which has been serving as the research facility of the AGMA. ANI is already the beneficiary of the oral history project conducted by the Armenian Assembly of America in the 1980s, which also sponsored in the 1990s, the first comprehensive collection of 37,000 pages of U.S. documents from the National Archives issued on microfiche with a 476-page guide to the documents, both published by Chadwyck-Healey, Inc. Over the years, ANI has also acquired important archival holdings from around the world.

100-ԱՄԵԱԿ

«ՀԱՅԵՐՈՒ ԴԵՐԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՓՐԿԻՉ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՊԱՏՍՈՒԹԻՒՆԸ»

«Osmanli Saglik Hizmetlerinde Ermeniler ve Surp Prgic Ermeni Hastanesi Tarihi»

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԱՐՄԵՆ ԵԱՐՄԱՆ - ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ, 2001, 865 ԷՋ

ԲԺՇԿ ԵՄԸՐԳԻՍԵ. ԳԱՐԱՅԵԱՆ

Հայոց Սուրբ Փրկիչ Հիւանդանոցը Հիմնուած է 1832ին Իսթանպուլի Եւրոպական մասին մէջ, քաղաքին պարիսպներէն դուրս, Գազազ Արթին Ամիրա Պէգճեանի կողմէ, Սուլթան Մահմուտ Բ.ի հրովարտակով: Արթին Ամիրա մասնաւոր բարեկամութիւն ունէր Սուլթանին հետ:

Այս գիրքին հեղինակը Արսէն Եարման՝ թոռն է Թօզաթցի Յարութիւն Եարմայեանի: Ան ծնած է Իսթանպուլ 1949ին:

Բանկալթիի Միւթարեան Հայրերու վարժարանը աւարտելէ ետք, երկրորդական եւ համալսարանական ուսումը ստացած է Իտալիոյ մէջ: Իր մայրենի լեզուին՝ հայերէնի կողքին, ան կը տիրապետէ թրքերէնի, ֆրանսերէնի եւ իտալերէնի: 1997-էն մինչեւ 2001 ան մաս կազմած է Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, ուր կը համակարգէր բազմաթիւ սպասարկութիւններ:

Առողջապահական մարզին մէջ, հայերու Օսմանեան կայսրութեան մատուցած ծառայութիւններուն եւ Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցին նուիրուած առաջին գիրքն է Ա. Եարմանի պատկառելի այս հատորը: Պատմական այս կարեւոր հարցին նուիրուած եզակի գործ է այս, անշուշտ թրքերէն լեզուով: Այս ալ կարեւոր հանգամանք մըն է, գոնէ թուրքերն ալ կրնան կարգալ հայերու աշխատասէր, օգտակար եւ հաւատարիմ տարր մը ըլլալուն մասին: Կ'ըսուի թէ հայերէնն ալ կայ այս գիրքին: Երկրորդ հատոր մըն ալ, 2000-20005 շրջանի վերաբերեալ լոյս տեսած է վերջերս:

Արսէն Եարման հրատարակած է նաեւ «Սիվազ 1877» գիրքը որ թարգմանութիւնն է Սիրվարդ Մալ-հասեանի կողմէ հայերէնէ թրքերէնի Պօղոս Եպս. Նաթանեանի 1870ական տարիներուն Սիվազի նահանգին մասին գրած գիրքին: Հատորը տպուած է Իսթանպուլ 2008ին:

Արսէն Եարման բժիշկ մը չէ: Ան տնօրէնն է ճարտարապետական հիմնարկի մը:

Եարման իր Ս. Փրկիչ հատորը ձօնած է Թօզաթ ծնած մեծ հօրը եղբորը իտալականի՝ Տօթթ. Մինաս Եարմայեանի: Ան հաւանաբար ծնած է 1879ին եւ 1906ին որպէս բժիշկ վկայուած է - այս յօդուածը գրողին նման - Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն: Ուրիշ մանրամասնութիւններ իր մասին՝ քիչ յետոյ:

Այս մեծածաւալ հատորը, 865 էջերով տպուած է բարձրորակ թուղթի վրայ, եւ կը պարունակէ բազմաթիւ, մօտ երեք հազար նկարներ, սեւ ճերմակ եւ յաճախ նաեւ գունաւոր: Բայց բժիշկներէ, կան հռչակաւոր հայերու նկարները, ինչպէս նաեւ Քէօթահիոյ յախճապակիներու, ոսկեայ զարդարանքներու, հին շիրմաքարերու նաեւ մինչեւ 1920 գոյութիւն ունեցող եկեղեցիներու եւ դպրոցներու հազուադէպ նկարները:

Գիրքը կը պարունակէ շատ աւելի ճոխ տեղեկութիւններ քան ինչ որ գիրքին խորագիրը կը ներկայացնէ:

Գիրքը կը բաղկանայ 11 մասերէ:

Ա. մասը կը ներկայացնէ Օսմանեան կայսրութեան մէջ ոչ մահմետականներու օրէնսդրական իրաւունքները, հայերու հաստատութիւնները Իսթանպուլի մէջ, անոնց արհեստները եւ նախասիրած գործունէութիւնները եւ Ամիրաներու ընկերային դասակարգին զարգացումները:

Բ. մասը, էջ 89-173 կու տայ դարերու ընթացքին հայկական բժշկագիտութեան մանրամասնութիւններ:

Գ. մասը, էջ 171-250, կը նկարարագրէ բժշկութեան կիրարկումը Օսմանեան կայսրութեան մէջ:

Դ. մասը, էջ 251-316, կը ներկայացնէ Օսմանեան դեղագործութիւնը եւ հայերը:

Ե. մասը, 317-334 կը նկարագրէ հայերը եւ բոյսերու գիտութիւնը:

Զ. մասը, 335-372 կը ներկայացնէ Օսմանեան կարմիր Մահիկի կազմակերպութիւնը եւ հայերու մասնակցութիւնը մանուկներու պաշտպանութեան ընկերակցութեան:

Է. մասը, 373-424 կը նշէ Սբ. Փրկիչէ գատ, այլ հայկական հիւանդանոցներ Ասիական Թուրքիոյ «Անատոլի» մէջ:

Ասոնք էին.

1. Սուրբ Յակոբ Հիւանդանոցը, էջ 375: Ան կը գտնուէր Պոլսոյ Բերաթ թաղամասին մէջ եւ կը պատկանէր Հայ կաթողիկէ համայնքին:

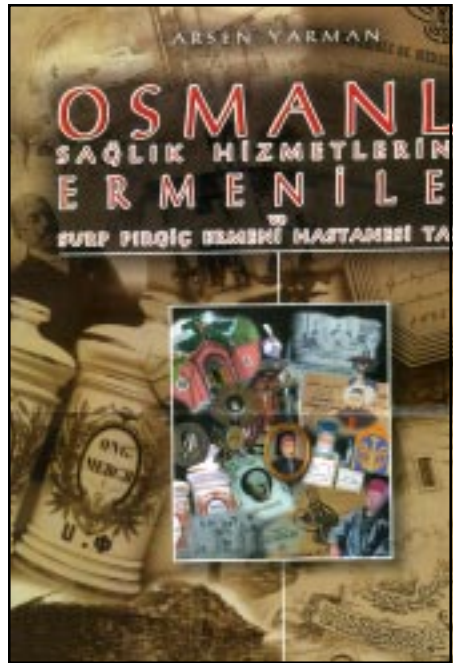
Հայ կաթողիկէ համայնքը 1758ին պաշտօնապէս ճանչուած էր իր բնակարանէն կամ միլլէդ: 1801ին կաթողիկէ Հիւանդանոցը կառուցուեցաւ Պէյօղլուի շրջանը: Մի քանի տարի ետք այս շէնքը կործանուեցաւ եւ փոխարինուեցաւ թուրք գիւնուորական հիւանդանոցով մը:

1831ին հայ կաթողիկէները 90 անկողինով նոր Ս. Յակոբ կոչուած հիւանդանոց մը շինեցին: Անկողիններուն կէսը յատկացուած էր լուրջ հիւանդութենէ տառապող հիւանդներու «աքիւթ գէր», իսկ միւս կէսը՝ տարեց հաշմանդամներու «խսական նորութիւն» մը այդ ժամանակակից համար Թուրքիոյ պէս երկրի մը մէջ», ըստ մեր կարծիքին Ս.Գ.:

Այս հիւանդանոցը կը կառավարուէր եկեղեցական բժիշկով մը՝ Տօթթ Զ. Տողրամաճեանի կողմէ: Ան դարձաւ հռչակաւոր բժիշկ՝ երբ փրկեց ստոյգ մահէ Սուլթան Մոհամէտի հիւանդ որդին:

Պոլսոյ մէջ 1909ին պատահած խռովութեանց ընթացքին, հիւանդանոցը լրջօրէն վնասուեցաւ: Այսուհանդերձ բազմաթիւ վիրաւորուած թուրք գիւնուորներ հիւանդանոց ընդունուեցան, եւ հայ կամաւորուհիներ անոնց սիկարէթ, շաքար, պտուղ եւ պիսքիթ բաժնեցին: Այս հիւանդանոցին շէնքը վերանորոգուեցաւ 1968ին եւ օժտուեցաւ գործողութեան սրահներով եւ փոխանցեցիկ հիւանդութիւններու բաժնիսով մը:

Էջ 379էն սկսեալ հեղինակը կը ներկայացնէ Ամերիկեան Քրիստոնեայ միսիոնարներու մուտքը



Թուրքիա եւ հիւանդանոցներու ստեղծումը:

1820ին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն քարոզիչներ հասան Պաղեստին: Ճշտեմք մեր կողմէ թէ անոնք եկած էին քրիստոնէութիւն քարոզելու մահմետականներուն եւ հրեաներուն: Անոնք տեսան թէ կարելի չէր մահմետականներուն քրիստոնէութիւն քարոզել, իսկ տեղացի հրեաները բնաւ չէին ուզեր գիրենք տեսնել կամ լսել: Ղոթթընի Միսիոնարներու կեդրոնը երբ այս կացութեան տեղեկ եղաւ, Պաղեստինի միսիոնարներուն յանձնարարեց թէ հայերը «խելացի եւ ճարպիկ» են եւ անոնք թող ջանան ոչ քրիստոնեաներուն քարոզել եւ համոզել զանոնք որ քրիստոնեայ դառնան: Աշխատանք մը որ անտեղի էր: Միջին Արեւելքի երկիրներու մասին ամերիկեան տգիտութիւնը կը շարունակուի մինչեւ այսօր:

2. Իզմիրի հիւանդանոցը հիմնուած ամերիկացիներու կողմէ:

3. էջ 388 Պուրսայի մէջ 1844ին յիշուած է հայկական հիւանդանոց մը:

4. Իզմիրի «Զմիւռնիոյ» հայկական հիւանդանոցը հիմնուեցաւ 1801ին եւ կոչուեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հիւանդանոց: 1878ին ընդարձակուեցաւ եւ վերանորոգուեցաւ Յովհաննէսեան ընտանիքին երկու բարերարներու կողմէ: Ամէն տարի հոն կը դարմանուէին 600-700 հիւանդներ:

Եարման բազմաթիւ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Իզմիրի այս հիւանդանոցի մասին: Չէ յիշուած թէ Իզմիրի 1920ին աղէտալի շրջանէն ետք ինչ եղաւ այս հաստատութիւնը: Իզմիր միշտ եղած է բազմաթիւ ժողովուրդներով բնակուած քաղաք մը: 1915էն առաջ ունէր տասնեակ մը հիւանդանոցներ որոնց մէկ մասը կը պատկանէր օտարներու:

5. Ամասիա: Պատմութեան մէջ Ամասիա հռչակաւոր եղած է հայկական բժիշկագիտութեամբ: 15րդ դարուն մենք կը գտնենք հոս Ամասիոյ համբաւաւոր բժիշկը որ կը կոչուէր Ամիրտովլաթ Ամասիացի որուն գործը «Օգոլտ Բժշկութեան» օգտակար եղաւ ամբողջ Օսմանեան կայսրութեան բնակչութեան մինչեւ 19րդ դար:

Այս 578 էջնոց գիրքը հրատարակուեցաւ 1940ին Սովետական Հայաստանի մէջ, Երեւանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի կողմէ:

Ըստ հեղինակին Ամասիա ունէր 15 անկողիննոց հայկական հիւանդանոց մը մինչեւ 1915: Հաստատութեան անունը չէ յիշուած:

6. Թօզաթ «Եւրոպիա» ունէր 15,000-28,000 հազար հայ բնակչութիւն 1915ին: Եարման չի յիշեր այս քաղաքին մէջ հայկական կամ թրքական որեւէ հիւանդանոց: 1854-1864 հոս կը գտնուէր միսիոնար բժիշկ մը Հանրի վան Լէնէր որ գրած է երկու հատոր գիրք մը «Ճամբորդութիւններ Փոքր Ասիոյ քիչ ծանօթ շրջանին մէջ», տպուած Լոնտոն, 1870ին: Ան հետաքրքրական ծանօթութիւններ կու տայ շրջանի աւանդական բժշկութեան մասին:

7. Եղինակը Թոզաթի մասին կու տայ նուազ փայլուն անձնական տեղեկութիւններ: Ինչպէս յիշեցինք այս պատկառելի հատորը ան ձօնած է իր մեծ հօրը եղբորը բժիշկ Մինաս Եարմայեանի: Ան ծնած էր Թօզաթ հաւանաբար 1879ին: Աւարտելէ ետք Մարգուանի գոլէճը, ուսումը շարունակած է Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանին մէջ ուրիշ վկայուած է որպէս բժիշկ 1906ին: Իր հայրենի շրջանը վերադառնալէ ետք, թուրք կառավարութեան կողմէ ղրկուած է Էրզրումի Ագիգիէ հիւանդանոցը որպէս բժիշկ աշխատելու համար, բայց 1915ին Օսմանեան իշխանութիւններու կողմէ սպաննուած է այս հիւանդանոցին մէջ, ուր կը ծառայէր: Համաշխարհային Առաջին Պատերազմին գոհուած հայ բժիշկներու մասին յաւելեալ տեղեկութիւններ քիչ յետոյ:

7. Սիվազ «Սեբաստիա» ունէր մէկ հայկական հիւանդանոց եւ բազմաթիւ հայ բժիշկներ:

8. Մարգուան ունէր հայկական հիւանդանոց մը եւ նաեւ հիւանդապահուհիներու դպրոց:

9. Մարաշ մինչեւ 1895 հիւանդանոց չկար: Այս տարին Գերմանական Առաքելութիւնը շինեց հիւանդանոց մը որ կը կոչուէր Գերմանական Հիւանդանոց: 1919էն յետոյ ամերիկացիք առին այս հաստատութիւնը:

10. Խարբերդ: Քարոզչական կարեւոր կեդրոն մըն էր: 1875ին կառուցուեցաւ Հայաստան Գոլէճը, սակայն Ապտուլամիտ Բ.ի հրահանգով վերակոչուեցաւ Եփրատ Գոլէճ: Խարբերդի հիւանդանոցը ուր կը ծառայէր այն ժամացի Տօթթ. Միքայէլ Յակոբեան, հայրը ամերիկահայերու ծանօթ Տօթթ. Մայքըլ Տ. Յակոբեանի, շատ դժուարին պայմաններու ներքեւ շարունակեց Հիբբոկրադի արհեստը ամբողջ պատերազմի ընթացքին այս հիւանդանոցին մէջ: Այս հիւանդանոցը կոչուեցաւ միսիոնարուհի Անի Թրայսի Րիկս ի պատիւ անոր երկար տարիներու ծառայութեան համար:

11. Ուրֆա: 1897ին գերմանական առաքելութիւնը բացաւ հիւանդանոց մը որ կոչուեցաւ Քարաքային Հիւանդանոց: Հոս կ'աշխատէին բազմաթիւ հայ բժիշկներ եւ հայ հիւանդապահուհիներ:

11. Ուրֆա: 1897ին գերմանական առաքելութիւնը բացաւ հիւանդանոց մը որ կոչուեցաւ Քարաքային Հիւանդանոց: Հոս կ'աշխատէին բազմաթիւ հայ բժիշկներ եւ հայ հիւանդապահուհիներ:

ՍԵՐՆԴԱՓՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆՅՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿՆԱԳԳԱՇՆԱՆ

Անհատ մարդուն նման ազգերն ալ կը ծերանան ու կը մեռնին, վերջ տալով իրենց ֆիզիքական գոյութեան, բայց հատուած մը գրաւելով մարդկային պատմութեան մէջ՝ դրական, ժխտական, կամ աննկատառելի ստորոգելիներով: Անոնցմէ ոմանք թէեւ չեն սրբուած ապրող ազգերու շարքէն, բայց պարզապէս ծերավայել ապարդիւն կեանք մը կ'ապրին: Կան նաեւ ազգեր, հին-հին ծերացած ազգեր, որոնք վերանորոգութեան՝ վերստին երիտասարդաւունալու ընթացքին մէջ են, ճիշդ այնպէս ինչպէս մեռնելու դատապարտուած դարաւոր կաղնիի մը բուսին քովն ի վեր նոր շուեր կը ծլին՝ ապահովելու համար տեսակին շարունակութիւնը: Ասիկա բնութեան մէջ սերնդափոխութեան անյեղի օրէնքն է, որ կը շարունակուի պարտադիր կերպով: Բուսական եւ կենդանական կեանքը կը հետեւի նոյն օրէնքին՝ արուի եւ էգի միացումով շարունակելու համար սերնդափոխութեան ընթացքը, բայց ասիկա պարտադիր եւ անխուսափելի կողմն սերնդափոխութեան օրէնքին: Իսկ մարդկային կեանքին մէջ նոյն անխուսափելի գործընթացին զուգահեռ կայ նաեւ կամովին, կամ ընտրովի սերնդափոխութեան երեւոյթը, որ կենսական է հաւաքակալութիւններու եւ ազգերու ճակատագրի կերտումին համար: Այն ազգերը որոնք կը հետեւին սերնդափոխութեան ընտրովի օրէնքին, կը վերանորոգուին ու կը զօրանան, իսկ անոնք որ չեն հետեւիր ընտրովի (կամաւոր) օրէնքին, կը ծերանան՝ բուսական կեանք մը քարշ տալու համար պարզապէս, եւ կամ, կը ջնջուին աշխարհի երեսէն:

Անհատական կեանքն ալ կը հետեւի նոյն օրէնքին: Անհատներ

կան որոնք ազգերուն նման շուտ կը ծերանան՝ երիտասարդ տարիքէն արդէն սպառած են: Ասոնք բուսական կեանք ապրողներն են առանց ստեղծագործական կարողութեան, կամ առանց նոյնիսկ բան մը ընելու ճիգի մը: Կ'ուտեն, կը խմեն, կը զուարճանան, կը յագնան կեանքէն՝ օր մըն ալ հողին տակ թաղուելով ծառայելու համար նոյն այդ բուսական կեանքին: Ստեղծագործական կարողութիւն ըսելով պարտադիր չէ որ ենթակալան բանաստեղծ, երաժիշտ կամ նկարիչ ըլլայ: Օրինակի համար, պարտէզ մշակելը, ծաղիկ ու բանջարեղէն մշակելը ալ ստեղծագործութիւն է, քանի որ, հողին մէջ մեր ուզած հունտերը ցանելով բերք կը ստանանք: Ամուլ հողին կանք կը ստեղծենք: Այս դասակարգի մարդիկ չեն ծերանար եւ, հակառակ տարիներու բեռան, հոգիով միշտ երիտասարդ կը մնան, հակադրուելով քառասունի նոր հասած ծերերուն:

Տեսնենք թէ հայ ազգը ուր կը գտնուի այս պատկերին մէջ: Եթէ մեր բազմադարեայ գոյութիւնը նկատի առնենք, անուրանալի է որ սերնդափոխութեան բնական ու պարտադիր օրէնքին աղէկ գէշ հետեւեր ենք, փաստն ալ այն է որ կանք, գոյութիւն ունինք այսօր: Ընտանիք կազմեր ու բազմացեր ենք, ինչ որ անխուսափելի վարկանիշ մը չ'ապահովեր մեզի: Հայկ նահապետի օրերէն ի վեր մնացեր ենք «փոքր ածու»: Որովհետեւ սերնդափոխութեան ընտրովի գործընթացը անտեսեր ենք, խափանելով ազգին նորոգութեան եւ հզօրացման ընթացքը:

Սփիւռքահայ կեանքին վրայ ակնարկ մը նետելով կը տեսնենք նաեւ իր զանազան կազմակերպութիւններու ղեկավարներ բազմաթիւ տարիներէ ի վեր կը մնան նոյն աթոռներուն վրայ, նորերուն՝ կո-

րովով լեցուն երիտասարդներուն արգելք ըլլալով: Տակաւին կայ նաեւ աւելի ազգավնաս երեւոյթը որ կը վերաբերի այդ աթոռներուն բազմած ցմահներուն: Կ'երեւակայէք ծիծաղելիութիւնն ու ողբալիութիւնը այս երեւոյթին, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ լճացում ու նեխում: Այս մասին տրուած արդարացումները սուտ ու սխալ են:

Դատապարտելի երեւոյթ է նաեւ սրահներ կամ շէնքեր ողջ մարդոց անուններով կոչելը, բացի այն պարագայէն երբ բարերար մը մեծագումար նուիրատուութեամբ կը կառուցէ շէնք մը կամ սրահ մը իր անունով: Խօսքը կը վերաբերի անոնց, որոնք իրենց աշխատանքին փոխարէն իրենց անունով կոչել կուտան այդ կառուցները, մինչդեռ ատիկա յետ մահու գնահատանք կրնայ ըլլալ արժանաւորներուն:

Սուտ ու սխալ է նաեւ ըսել թէ նորերը չկան, երիտասարդները չեն հետաքրքրուած ազգային կանքով, անոնք կ'լսանուած են իրենց սեփական կեանքով, հարստանալու տենչով ու գուարճութիւնով: Ասոնք հիներու կողմէ յառաջ քշուած սին պատճառաբանութիւններ են իրենց

փառքի եւ երբեք ալ շահի դիրքերը նորերուն չգիշերու համար: Եթէ այս պատճառաբանութիւնները չբաւեն, կ'աւելցնեն նաեւ ուրիշ մը՝ թէ անոնք անփորձ են: Այո՛, անփորձ են, անփորձ ալ կը մնան այնքան ատեն որ գործ չվստահուի անոնց: Բայց հարց տանք աթոռալուներուն որ իրենք փորձառու էին, երբ ստանձնեցին իրենց պաշտօնները: Փորձառութիւնը կը շահուի ժամանակով, դիրք ու պատասխանատուութիւն վստահելով նորերուն: Ի հարկին օգնելով, բարի նպատակով հսկելով անոնց գործունէութեան վրայ, խորհուրդ տալով, ի վերջոյ, իրենց դիրքերը անոնց զիջելու պատրաստակամութեամբ: Բաներ՝ որոնք կը մնան փափաքի սահմանին մէջ, առանց անոնց իրագործումը անկեղծօրէն հետապնդելու: Ուշադիր ակնարկով մը դժուար չէ նշմարել այս տխուր վիճակը հայրենիքէն մինչեւ սփիւռք:

Բայց եթէ վերափոխուի, երիտասարդանալ ու հզօրանալ կ'ուզենք, պարտաւոր ենք կիրարկել սերնդափոխութեան կամաւոր գործընթացը:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ԱՊՐԻԼ ԳԱԼԻՔԻ ՏԵՍԻԼՔՈՎ» ՅՈՒՇԵՐ ՎԱԶԳԷՆ Ա. ՎԵՅԱՓՈՒԻ ՄԱՍԻՆ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի Օրհնութեամբ Երջանկայիշատակ Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծննդեան 100ամեակի առիթով, Մայր Աթոռի հրատարակչական բաժինը լոյս ընծայած է «Ապրիլ Գալիքի Տեսիլքով» գիրքը, որ կը բովանդակէ անուանի հոգեւորականներու, գիտնականներու եւ մտաւորականներու յուշերը Տ. Տ. Վազգէն Ա. Վեհափառի մասին: Գիրքը կազմած է բանասէր Արշակ Մաղոյեան, որ տպուած է Տէր եւ Տիկին Արմէն եւ Նունէ Սարգիսեաններու մեկենասութեամբ:

ԲԱՑՈՒՄ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀՈՎԱՆԻՒՆ ՆԵՐՔԵԻ ԳՈՐԾՈՂ «ՇՈՂԱԿԱԹ» ԴԵՆՈՒՄՍԱԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՄԱՍՆԱՇԵՆՔԻ

Սեպտեմբեր 26ի երեկոյեան Երեւանի մէջ Վեհափառ Հայրապետի բարձր նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ «Շողակաթ» հեռուստաընկերութեան նոր մասնաշէնքի պաշտօնական բացման հանդիսաւոր արարողութիւնը: Նոր շէնքը վերանորոգուած եւ բարեզարդուած է ազգային բարերարներ՝ Տէր եւ Տիկին Վաչէ եւ Թամար Մանուկեաններու հովանաւորութեամբ:


Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետ Տիար Տիգրան Սարգսեան եւ Վաչէ Մանուկեան հանդիսաւոր կերպով կտրեցին մուտքի կարմիր ժապակէն: Ներկաները շրջեցան հեռուստաընկերութեան շէնքին մէջ, ծանօթացան նոր շէնքի պայմաններուն եւ հնարաւորութիւններուն: Հանդիսութեան կը մասնակցէին բարձրաստիճան պետական պաշտօնեաներ, քաղաքային իշխանութիւններու ներկայացուցիչներ, Մայր Աթոռի Միաբաններ, Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի անդամներ, ՀԲԸՄ Նախագահ Տիար Պերճ Սեղրակեան, ազգային բարերարներ, Միւլտիմեդիայի անուան յարմար Սուրբ Էջմիածին ժամանած քոյր եկեղեցիներու ներկայացուցիչներ եւ բազմաթիւ հիւրեր:

Երեկոյին օփերայի ֆիլհարմոնիկ դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ համերգ:

ԹԵԿԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՊՈԼՍԱՎԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆ ՆԵՒ ՃԵՐՁԻՒ ՍՐ. ԹՈՒՄՐԱ ԵԿԵՂԵՑՈՑ

ԱՆՒԹԱՄԱՐ

ՊԱՐԱՆՈՒՄԲԸ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ 55 ՊԱՐՈՒՆԵՐՈՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ՍԵԼՎԱ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՆՈՅԹ ԿՈՒՆԵՆԸ ԳԼԳԻԿ ՊԵՏԼԵԱՆ, ԱՐԱՔՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԱՐԱՔՍ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՊՊՐՈՑԻ ՍԱՆԵՐ. ՂԵԿԱՎԱՐ ԱՐԱՔՍ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ



TEKEYAN CULTURAL ASSOCIATION AND THE ORGANIZATION OF ISTANBUL ARMENIANS PROUDLY PRESENT

AKH'TAMAR

DANCE ENSEMBLE OF ST. THOMAS ARMENIAN CHURCH, NEW JERSEY

SYLVA ASADOURIAN, ARTISTIC DIRECTOR

FEATURING GAGIK BADALYAN, ARAKS KARAPETYAN ARAKS MUSIC SCHOOL STUDENTS, DIRECTOR ARARAT PETROSYAN

ԿԻՐԱԿԻ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2, 2008, Կ.Ե. 6:00 ԿԵԼՏԵՐԵԼ ՀԱՅ ԱԹՈՐԻ ՀԱՆԳՈՒՄԱՐԱԸ

SUNDAY, NOVEMBER 2, 2008 - 6:00PM GLENDALE HIGH SCHOOL AUDITORIUM 1440 E. BROADWAY, GLENDALE

DONATION: \$50 - \$35 - \$20, STUDENTS \$12

FOR TICKETS CALL: ABRIL BOOKSTORE 818-243-4112 • BERJ BOOKSTORE 818-244-3830 CHATERIAN VIDEO 818-242-6928 • SARDARABAD BOOKSTORE 818-500-0970 DR. OHANNES AVEDIKIAN: (818) 800-1976 • OIA OFFICE: (818) 342-6378 FOR FREE DELIVERY: (818) 265-0506 • ONLINE TICKETS: ITSMYSEAT.COM

«ԿԵԱՆՔԻ ՅՈՒՇԵՐ»Ի ՇԱՐՔԻՑ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ա.Ի. ՔՀՆՅ. Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ-ԲԱՆԱՅԵԱՆ

ԻԲՐԱՀԻՄԱԲԱԴԻ ԳԻՒՂԸ
 Ղազուխից Թեհրան երկարող ճանապարհին, 16-17 քիլոմետր դէպի հարաւ, հարթ ու հովասուն դաշտի մէջ է տեղաւորուած ծառազարդ Իբրահիմաբադ գիւղը: Գիւղատէրն էր յայտնի Ջոհրապ խան Ջարգարեանը, որն բարի եւ ազնիւ մարդու համբաւ ունէր, եւ հիւրընկալ մի անձնաւորութիւն էր: Նա Ղազուխում ունէր պալատանման մէկ տուն, որի դուռը միշտ բաց էր բոլոր առջեւ: Ջոհրապ խանը միշտ հետամուտ էր ազգային գործերին եւ հասարակական մարմինների անդամ էր: Ունէր բազմաթիւ ուղտեր, որոնք նախքան մեքենաների մուտքը Իրան, առեւտրական եւ զանազան ապրանքներ էին փոխադրում դէս ու դէն: Բազմաթիւ գիւղերի մէջ Իբրահիմաբադը զանազանուամ էր իր ծառերով, կանաչութեամբ եւ ջրհան մեքենայով: Գիւղի փողոցները միշտ մաքուր, աները՝ ճաշակաւոր, իսկ գիւղացիները համեմատաբար աւելի առողջ էին ու մաքուր: Գիւղում կար պանիրի եւ իւղի գործարան, որի վարիչն էր մի ազնիւ հայրուհի՝ Մանուէլ Սիմոնեան անունով: Գիւղացիութիւնը սիրում էր Ջոհրապ խանին եւ հակառակ միւս գիւղատէրերի, վերջինս ամէն կերպ աշխատում էր բարեկեցիկ պայմաններ ստեղծել աշխատաւոր ժողովրդի համար: Գիւղում ապրում էին 20-25 հայ ընտանիքներ, որոնք 1945 թուի ներգաղթի օրերին մեկնեցին Մայր Հայրենիք եւ լծուեցին մայր երկրի շինարար աշխատանքներին: Ջոհրապ խան Ջարգարեանը վախճանուեց Թեհրանում:

ՄԻ ԱՅՅ ՀԱՅ ԳԻՒՂԻՆ ԵՒ ԽՈՒՐՁԻՆՈՎ ԲԵՌՆԱԻՈՐՈՒՄՁ ԶԻՆ
 1938 թուի ձմեռն ակիզքն էր: Ձիւնը իր սպիտակ սաւանով ծածկել է արար աշխարհը: Երեկոցեան աղջամուղջը իր անթափանց ծանրութեամբ տիրել էր ամէնուրեք: Երկինքը ամպոտած էր եւ սառնամանիքը իշխում էր տիեզերքին: Քամին իր սուլոցով սարսուռ էր պատճառում: Ձիւնամրրիկը արեւելքից դէմ յանդիման խփում էր, արգելելով մեր յառաջընթացը: Ճամբորդներս թուով Յ հոգի էինք, 17 ամեայ Անդրանիկը, Խոսրովարազ գիւղի քեդիսուղայ Ջաքարն ու ես: Ձին հեծած ամէնից առաջ գնում էի: Պատանի մեր ընկերակիցը ցրտից սառեց, ընկրկեց, ու արցունքոտ աչքերով նստեց ձիւնի վրայ: Ես ձիւնը վար իջայ, Անդրանիկին նստեցրի ձիու վրայ ու շարունակեցինք մեր տաժանակիր ճանապարհը: Ձին իջաւ մեր առջեւի փոքրիկ ձորը, որտեղից դուրս եկաւ դատարկ... Պատանին ընկել էր ձիուց: Ձին ձերբազատուած իր անախորժ բեռից, արագընթաց դիմեց բարձրագագաթ սարալանջն ի վեր: Խուրջինի մէջ դրած էր

սրբալոյս մեռն, խաչն ու Աւետարան: Գիւղացիները սպասում էին մեզ, իսկ մենք բաւական ուշացել էինք: Մեզնից բաւականաչափ հեռացած ձին ճգնում էր վերադառնալ իր պարսիկ տիրոջ մօտ: Եթէ այդպէս լինէր, ծանր ու մտահոգիչ վիճակ կը ստեղծուէր մեզ համար: Քեդիսուղայ Ջաքարը դանդաղ քայլերով հետեւում էր կենդանուն: Ձին այդ նկատելով արագացնում էր իր ընթացքը: Յորդորեցի Ջաքարին կանգնել: Ապաւինելով ամենակարող Տիրոջ, խաչակնքեցի «Հայր Մեր» ասացի, ջերմեռանդ աղօթեցի եւ «հրաշքը կատարուեց», որով յոգնած խոնջած ձին մեզ մօտ վերադարձաւ, որին սրտատրոփ սպասում էինք: Ուրախացանք, գուրգուրացինք կենդանուն: Նստեցի ձին, ու դանդաղ, յամր քայլերով շարունակեցինք մեր անհունօրէն տառապալից ճանապարհը: «Գայլը ամպոտ օր կ'ուզի» ասում է ժողովրդական առածը: Հեռուից լսւում էր սոված գայլերի ունոցները, որոնք սարսափի մատնեցին մեզ: Ծանր ու տապալապալի վիճակի մէջ էինք: Իջանք ձորը: Հեռուից յայտնուեցին Յ հրացանաւորներ: Ձայնեցին նրանց: Պարզուեց հայ գիւղացիներն, որոնք եկել էին մեզ օգնութեան, մտածելով որ ճանապարհը կորցրած պիտի լինենք: Վերջապէս ազատուեցինք տառապալից վիճակից, ու մէկ ժամ անց հասանք գիւղ: Պատանի Անդրանիկը, որ տիրացուի պաշտօն պիտի կատարէր, հիւանդացաւ: Երեք օր յետոյ վերադարձանք Ղազուխ: Իսկ տիրացու Անդրանիկը ընդմիշտ հրաժարուեց այս եւ նման ճամբորդութիւններից:

ՏՊԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԻՒԱՆԻՑ
 Աւետիս Յորդանանեանի մէկ հատիկ որդին՝ Մկրտիչը Վենետիկում տառապում է հիւժախտ հիւանդութեամբ, որ եւ փոխադրում է տեղի հիւանդանոցը: Կեանքի արշալոյսը դեռ չբոլորած երիտասարդ Մկրտիչը, զգացումներով լի, մաքուր եւ տրիպար ազգային էր՝ կաղապարում իր շրջապատի անկեղծ եւ խիստ անբիծ ընկերների շնորհ: Նա մատնուած յուսահատ տառապանքի՝ պառկած էր անկողնում, սակայն շրջապատի մտերիմների յուսադրող խօսքերը կարծէք բախտան էին իր վէրքին: Վերջին ըրպէներն էին, անագորոցն մահը կանգնած հիւանդի մօտը, հոգին պիտի բաժանէր մարմնից: «Ինձ մօտեցէք, խանդակաթ ծնողներս, ասում է հիւանդը, - ես պիտի մեռնեմ եթէ ուզում էք կենդանի պահել յիշատակս, ապա կառուցէք գեղեցիկ դպրոցի մի շէնք, Ռաշտի հայ համայնքի համար եւ դիակս այնտեղ փոխադրեցէք»:
 Հանգուցեալի ծնողները կատարում են իրենց որդու արած կտակը՝ Ռաշտում կառուցում են մէկ հսկայ շէնք, 20 դասարաններով եւ յարակից սրահով, յաւերժացնելով իրենց սիրասուն որդու անթառամ յիշատակը: Այնուհետեւ Մկրտիչ Աւետիս Յորդանանեանի աճիւնը Իրան

փոխադրելով՝ ամփոփում են Ռաշտի ս. Մարիամեան եկեղեցու գլխաւոր մուտքի (զանգակատան) առաջ:
 Ռաշտի հայ համայնքը երախտագիտական զգացումներով տոգորուել, ամէն տարի ս. Յովհաննու գլխատման տօնին հոգեհանգստեան պաշտօնով օրհնում է յիշատակը վաղամեռիկ Մկրտիչ Աւետիս Յորդանանեանի:
 Այժմ մոռացուած է երիտասարդ բարերարի գերեզմանը, անուշադրութեան մատնուած, անշուք՝ իր տեսքով եւ կիսավեր վիճակումն է, ահա վարձատրութիւնը հայ երիտասարդ նուիրական բարերարի: Դժուարին գործ է եւ ոչ էլ մեծ նիւթական գոհողութեան է կարօտում, այլ սրտցաւ գնահատանքը բաւական կը լինի, մէկ հատ շիրիմաքար դնելու հանգուցեալի գերեզմանի վրայ: Սոյն բարոյական քաղցր պարտականութիւնը իրականցնելը տեղի յարգելի հոգաբարձական մարմնին է վիճակուած:
 Դպրոցական շէնքի դասարաններից մէկը վերածուած է տեղիս հայ գաղութի համար աղօթատան: Փոքր է այս աղօթատունը եւ բացարձակապէս անյարմար: Աւագ սեղանի շուրջը ծածկուած է անպէտք վարագոյրներով, որոնց վրայ իբր հնութիւն կը տեսնէք տասնեակ տարիներից ի վեր նստած փոշին եւ ճանճերի հետքեր...
 Աւագ սեղանը, որի վրայ պա-

տարագ է մատուցում, նոյնպէս ծածկուած է անպատշաճ, քրքրուած ու կեղտոտ սփռոցներով: Փոքրիկ աղօթատունը գուրկ է տարրական մաքրութիւնից, ամբողջովին թաղուած է կեղտի մէջ: Չկան յարմար պատարագի զգեստներ, չունեն նաեւ տիրացուի շապիկներ: Վերջապէս ցաւալի անուշադրութեան է մատնուած Ռաշտի յարգելի համայնքին պատկանող Ս. Մեսրոպ աղօթատունը:
 Ինձ վիճակուած է այս կէտը եւս տեղի հոգաբարձական մարմնի ուշադրութեան յանձնել:
 Աւելի լաւ է, որ Ռաշտի հաւատացեալ համայնքը խորհի եւ մի դարման գտնի իրեն վայել յարմար եկեղեցու շէնք ունենալու համար:
 Ռաշտի հայ ժողովուրդը առանց վարանման ձեռնամուխ թող լինի սոյն նուիրական գործին, ի նկատի ունենալով, որ այդ համեստ համայնքի մէջ գոյութիւն ունեն ազնիւ ազգայիններ, որոնք պատրաստակամութիւն ունեն նիւթական գոհողութեամբ աջակցելու եկեղեցական շէնքի կառուցման գործին:
 Ի նկատի պէտք է առնել նախ՝ որ եկեղեցին ունի իր յատուկ եկամուտի աղբիւրը, որից հնարաւոր է օգտուել նոր եկեղեցու շէնքի կառուցման դէպքում:
 Սոյն կարեւոր գործը իրականացնել Ռաշտի հայ բարեպաշտ համայնքից է կախուած:



Blue Cross of California takes the worry out of health care.

Our goal is to make staying healthy easier with a variety of affordable plans to fit your needs. For over 65 years, Blue Cross has been a leader in California offering quality health care coverage with over 41,000 doctors and 400 hospitals in our network. We offer:

- Prescription Drug Coverage
- Life Insurance by BC Life & Health Insurance Company
- Individual and Family Plans
- HSA-Compatible Plans by BC Life & Health Insurance Company
- Plans for Small Businesses
- Dental Coverage
- Integrated Workers' Compensation by Employers Compensation Insurance Company
- Medicare Supplement Plans

Call now and let me help take the worry out of your health care!

HARUT DER-TAVITIAN
 Authorized Independent Agent
 1807 W GLENOAKS BLVD. #202
 GLENDALE, CA 91201
 (818) 502-3233
 HARUT@EXCELHYE.COM
 WWW.EXCELHYE.COM
 CA Insurance
 License #0B28270



Blue Cross of California (BCC) and BC Life & Health Insurance Company (BCL&H) are Independent Licensees of the Blue Cross Association (BCA). The Power of Blue and the Blue Cross name and symbol are registered service marks of the BCA. ©2005 BCC. CAN119

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
 Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
 G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104
 Norserount@sbcglobal.net

Ռ. ԿՈՐԻԻՆԻ (ՌՈՒԲԵՆ ՔԵՇԻՇԵԱՆԻ) «ԿԵԱՆՔԻ ԽՃԱՆԿԱՐՆԵՐ» ԳՐՔԻ ՄԱՍԻՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ԽՕՍՔ

ՁԱՆԻԲԵԿ ՁԱՆԻԲԵԿԵԱՆ (ԿՈՇԵՑԻ)

Անծանօթ շրջապատում լինեմ, թէ՛ գիրք գնեմ կամ նուէր ստանամ, միեւնոյն զգացողութիւնն է ներաշխարհ թափանցում, որ վերստին ելնեմ մարդ որոնելու...

Անշուշտ Բանն Աստուծոյ է, երբ համամարդկային բնաւորութիւն է՝ հաղորդակից լինել, մտքեր արտայայտել եւ ինչու ոչ, նաեւ լսելի լինել: Այո, սովորական եւ հետաքրքրուող մարդ եմ, Ռ. Կորիւնի գիրքն եմ նուէր ստացել եւ որքան էլ սրտատրոփ ուզում եմ բացել, բայց անգամ ափս շապիկին փարելու չեմ տանում, երբ այն հալկական հնամենի մանրանկարչութեան ընտրանի էջ է՝ Խաչեր... Եկեղեցիներ... Սրբապատկերներ... Եւ մոմավառութիւն չի շեցնող ջահանկարներով հանդերձ...

Ասել է, թէ ինքս իմ մէջ վերստին պարտաւորում եմ, մտովի խնկավաճառի կրպակ մտնել, գնել եւ ինձ ապահովել՝ այս նոր գրքաշեմից ներս մտնել, ընթերցել եւ անշուշտ դուրս գալուց խունկ ծխել...

Եւ արդ առաջանամ եւ էլ աւելի հեղինակի հետ հաղորդուելու միտումով նրա յառաջաբան՝ «Երկու Խօսքի» երեք սողերին անդրադառնամ եւ իմ առաջ դուռ բանամ:

«Իւրաքանչիւր քայլը՝ իր հետեւանք ունի:

Իւրաքանչիւր աշխատանք՝ իր արդիւնքն ունի:

Իւրաքանչիւր գիրք՝ իր նպատակն ունի...»:

Բնականաբար հեղինակի նկատմամբ արդէն նախապէս պատշաճ կարծիք ու մօտեցում անելով եմ ներշնչւում՝ խնկարկել բոլոր մայրերի յիշատակին... ուրիշ կերպ չեմ կարող կամ չէր լինի, երբ առաջին էջով ի փոխադարձ Մօր սիրոյ իր որդիական սրբազան տուրքն է տալիս... առաւել խորն է ապրում, երբ տխուր հանգամանքների բերմամբ հեռուից է մօր մահը սգում...

Անշուշտ, մանրամասնելով շատ էջեր է գրադեցրել, համարեմ ընդունելի, բայց ծակունքամէջ առնեմ ճանաչուած հեղինակ՝ Գեղամ Սարեանի մօրը նուիրուած բանաստեղծական երազանք-իդէր եւ հեղինակն ինքն է մէջբերում:

«Արեւն իր աչքերի արտասուքն առնի ու տայ ամպերին, որ տանեն ու անձրեւեն մօր շիրիմին»...

Եւ յանուն այս գողտրիկ սողշրջանակում տեղաւորուած գիրն եմ կարդում եւ շտապում Ռ. Կորիւնից հայցել՝ ընդօրինակել եւ ասելիքը որքան հնարաւոր է՝ սեղմել, որ մշակուած խօսքը նոյնպէս մարգարտաբարի նման չդուրս: Ի հարկէ, որպէս ընթերցող փորձում եմ ճիշտ հասկանալ, որ հեղինակը, ինչպէս մօրը, հօրը, պապ ու տատին, ազգականներին եւ այն էլ չորս դար օտարուած մնալիս, բնական է, որ ծագումնաբանութիւն խնկարկելով են ապրել, շարունակուել է սիրուց մղուած, ես կ'ասէի, իսկ ով նոյն բանը չի հաւաստի, երբ այսօրինակ խօսք-ապրումներ

րի շուրջութեան գնով են օտարութեան մէջ հայօրէն ապրել ու հենց հայ մնացել: Աւելի քան, երբ յառնել է մէկ այլ իրականութեամբ՝ օտարութեանց անցել օտարութեան եւ յայտնուել Ամերիկայում... Սակայն չյանձնուելու միտում չանող մտաւորական՝ Ռ. Կորիւնը վերստին իրեն չկորցնելով է խօսքի ու թղթի գորեղ ճամբից դուրս չմնալով ե՛ւ իրեն անում ե՛ւ իր շուրջ-բոլորը, մէկն էլ ինձ պէս մոլորեալին...:

Թէեւ «Լենին Պապի» յեղափոխութիւնների խորհրդային տարիների գլուխ ծեծոցին, ինչպէս գրականութեամբ, այնպէս էլ կինօթատրոններով հանդերձ ինձ ու իմ պէսներին այնքան շատ է կշտացրել, որ հիմա էլ իրանում ապրող հայութեան նմանատիպ մտորումները չեմ մարսում, բայց այդուհանդերձ ասելիքը տանում է հայրենադարձուելու հնարաւորութիւն որոնող անձին յետ չմնալու: Ոչ էլ կ'ասեմ, թէ մտահոգութիւնները շատ եւ հեղինակն իրեն կորցնում է, երբ մի նոր անուշ կորիզ է պարզում, մեկնաբանելով խառն ամուսնութեան տանող իր տեսակէտը՝ «Ամուսնութիւնը անձնական խնդիր է, անձին է կապում: Ինչպէս գիտենք, սէրը սահման չի ճանաչում, բայց խառն ամուսնութիւններն, արդէն, մեծամասնութեամբ տեսական չեն լինում եւ այդ սէրն աստիճանաբար խամրում է ու բաժանութեան յանգում, ինչպէս վառած մոմը վերջաւորութեան է հասնում: Մշակոյթը, կրօնը եւ սովորութիւնները դերակատար են» եւ այլին անցնելուց առաջ վերստին ժողովրդական ասոյթ է պարզում, թէ՛ «Բազէն բազէի հետ կը թռչի, իսկ աղանիսն աղանու հետ...»

Եւս մի գողտրիկ իրապատում «Հարսի կոնդ» պոէմային առնչուող «Կոնդ» բարձունքի վրայ ազգային տօնակատարութեան ժամանակ հիւրասիրուող անկոչ խանր ծառաներով յղփացած յանկարծակի հրամանով փախցնում են տանուտէրի տղայի նշանածին... Եւ գիւղ-գիւղովի «գերան կոտորող» վճռականութիւն դրսեւորելով ապանում են խանին, ազատում են աղջկան ու գիւղ-գիւղովի գաղթի ճամբան են բռնում դէպի հայրենիք:

Այսպէս հեղինակը որ ծնուել է իրանում ողջ բռնազաղթուածների ցաւ-մորմոքների տէր մնացող շառաւիղն է ու նպատակային բաներ է չիշում եւ ասում, անշուշտ նաեւ ներկայ ամերիկացաւը չմտահանելով...

Միով բանիւ, ժպտալից խօսք ու գրոյց անող իմ նոր օրերի ընկեր՝ Ռ. Կորիւն, խնդրում եմ ներող լինես, երբ հիացումներս ինձ պահելով ու քո բաժինը վերստին քո փէջը լցնելով ասեմ, թէ այս օրերի ընթերցող պահանջն է, կարծում եմ, հնարաւորին անցնել ասելիքները կոնկրետացնելու պէտք է: Ես ասել ու դուք՝ ջահել եւ ի գորու էք նորանոր հատորներով հանդէս գալու:

Հաւատում եմ անկասկած: Բարին ընդ ձեզ:

«ՀԱՅԵՐՈՒ ԴԵՐԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՓՐԿԻՉ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՊԱՏՍՈՒԹԻՒՆԸ»

Շարունակուած էջ 13-էն

1915ին թուրք կառավարութիւնը գայն վերածեց զինուորական հիւանդանոցի:

12. Այնթապ, ներկայիս Կազիանդեր, էջ 417: 1840ին միսիոնար բժիշկ մը, Տօքթ. Ազարիա Սմիթ Այնթապ այցելեց վերակենդանացնելու եւ ամրապնդելու համար հայոց քրիստոնեայ հաւատքը: 1848ին Պոսթոնէն Այնթապ այցելեց Տօքթ. Վան Լէնէք եւ առաջին հիւանդանոցի մը բացումը կատարեց որ յետոյ կոչուեցաւ Ազարիա Սմիթ հիւանդանոց: Դրան վրայ հաստատուած էր ցուցատարտակ մը «Աստուած կը բուժէ բոլոր հիւանդութիւնները» գրութեամբ:

1879ին Ամերիկեան առաքելութիւնը հաստատեց Կեդրոնական Թուրքիոյ Գոլէճը, բժշկական բաժնի մը հետ որ բժշկական վկայական սկսաւ տալ նոյնիսկ Պէջուսթի Ամերիկեան Համալսարանէն առաջ: Բայց դժբախտաբար այս բժշկական բաժինը փակուեցաւ 1889ին: Տարածաշրջանում մը համաձայն, Պոսթոնի միսիոնարներու գնահատութեամբ, Այնթապի հայերը առողջահապականէն աւելի պէտք ունէին հոգեւորական խնամքի: Օտար միսիոնարները հաւանաբար իրենց հոգեւոր արժեթուղթերը Աստուծոյ քով բազմապատկուած կարծեցին իրենց այս արարքով:

Այնթապի ամենէն համբաւաւոր բժիշկը եղած է Միսիոնար Տօքթ. Ֆրէտ Շէքըրտ: Ան մահացաւ 1915ին թիֆուսի համաճարակի մը ընթացքին:

Իր կենսագրութիւնը «Շէքըրտ աֆ Այնթապ» վերջերս 2001ին վերահատարակուեցաւ Ալիս Շէքըրտ Բիկսի կողմէ:

13. Մարտին կամ Մերտին: Հոս հաստատուեցաւ առաջին հիւանդանոց ամերիկացի միսիոնար Տօքթ. Ալֆրեու Նիուվել Անտրուս եւ իր տիկնոջ Լուիզայի կողմէ: 1915ին թրքական կառավարութիւնը գինք աքսորեց եւ բանտարկեց Սվազի մէջ, առանց յայտնի պատճառի: Պատերազմի աւարտին, 1919ին մեկ-

նած է Ամերիկա եւ նոյն տարին մահացած:

14. Գահիրէ: 1828ին ոչ մահամետականներու առաջին հիւանդանոցը հիմնուած է հայոց Կիրակոս Արքեպիսկոպոսին կողմէ, բայց յետագային շէնքը եկեղեցիի վերածուած է Ս. Աստուածածին անունով:

15. Հալէպ, էջ 422: Քսաներորդ դարու կէսին Միջին Արեւելքի ամենէն անուանի բժիշկը եղաւ Տօքթ. Արամ Ասատուր Ալթունեան: Ան ծնած է Սվազ 1854ին: Ուսումը ստացած է Այնթապի Կեդրոնական Գոլէճին մէջ, եւ ստացած բժշկական վկայականը 1881ին:

1884ին ան կը դրկուի միսիոնարներու կողմէ Ամերիկա, Նիուեորքի Գոլուժպիա համալսարանը ուրկէ կը ստանայ երկրորդ բժշկական վկայական մը 1885ին: Այնթապ կը վերադառնայ 1887ին, ապա Հալէպ հաստատուած է 1890ին: Իր միջոցներով կառուցած է Սուրիոյ լաւագոյն հիւանդանոցը: Իր համբաւը տարածուած է իսթանպուլէն մինչեւ Պարսկաստան: Իր գաւակն է Տօքթ. Էրնէստ Ալթունեան եւ թոռնիկը՝ Տօքթ. Բաճըր Ալթունեան, որոնք նշանաւոր եղան իրենց հօր եւ մեծ հօր նման:

Ա. Եարման իր գիրքին մէջ, էջ 171ի վրայ, Տօքթ. Ա. Ալթունեանի կենսագրութեան մէջ կը գրէ թէ Ալթունեան 1934ին առաջին անգամ Սուրիոյ մէջ ռատրիկրաֆ (գրաձ մեքենան գործածեց ախտաճանաչման համար: Ճիշդ է որ Տօքթ. Ալթունեան առաջին բժիշկն է որ «գրաձ մեքենան գործածած է Սուրիոյ մէջ, բայց այդ թուականը պէտք է ըլլայ 1896 եւ ոչ թէ 1934: Բէժոնկէն (գրաձ) մեքենան հնարեց 1895ին, ուրեմն ասկէ միայն մէկ տարի յետոյ Տօքթ. Ալթունեան սկսաւ գայն գործածել Հալէպի մէջ: Այս ցոյց կու տայ անոր սէրը եւ ճարտիկութիւնը բժշկական նորութիւններու նկատմամբ գինք հասցնելով իր ապագայ համբաւին, օրինակ դառնալով երիտասարդներու՝ որոնք կը մտադրեն որեւէ գիտական ասպարէզի հետեւիլ:

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ Palm Springs

PALM SPRINGS ԱՐՉԱՎՈՒՐԴԻ ԳԼԱՅՈՂ
ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, քարուզ, թեմիսի խաղաղաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

| | |
|--------------------------|---------|
| Վարձման գներն են՝ | |
| Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝ | \$ 400 |
| Long Weekend-ների համար՝ | \$ 500 |
| Մէկ շաբաթուայ համար՝ | \$ 675 |
| Մէկ ամսուայ համար՝ | \$ 1450 |



Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

ՈՒՂԵԿՈՐՈՅՍ ՓՆԱՅՔԸ

Շարունակում է 7-էն

ներ վատակել քան դու արել ես գործընկեր Ալիեի հետ քո տասը տարուայ շատախօսութիւններով: Ու մի՛ մոռանա: - Ես ինձ հրեշտակի թեւերով եմ գուզել, իսկ իմ քաղաքական ոճիւրները քո արիւնոտ ձեռքերով եմ գործել - մի բան, որի համար վաղը Հաագայի միջազգային դատարանում դո՛ւ, Ռոպիկ, հաշիւ ես տալու, մինչ ես ման կը գամ Մոնթէ Քարլոյի գազիններում»:

Հայոց երկու աշխարհներու երկգլխանի արքայիկ Ալի Պապայի անշարժացման ու կարողագրկման յաջողող արտասովոր լուծման մէջ Թաթուլ անձայն դուրս կ'ելլէ արքայական դահլիճէն: Անգէն գետին նստած պահակներու քովէն կը հաւաքէ բոլոր հրագէտներն ու ռազմամթերքը, եւ զանոնք կը փոխադրէ մօտակայ կանգառին կեցած խոշոր բեռնակառքի մը մէջ:

Ու բեռնակառքի վարորդական թիւը նստելով, առաւելագոյն արագութեամբ կը սուրայ դէպի Ազատութեան հրապարակ: Անտեղ խնամքով վար կ'իջեցնէ բեռնակառքի պիտանի բեռը: Հիւսիս ար անջատուած են արքայիկին հասնող հակակշիռի տիկնաթիւերը, կը նմարէ թէ ցուցարարներու դիմաց այլեւս չկան նաեւ ոստիկաններու եւ գինուորներու անանցանելի բազմաշարքերը: Անոնք հիւսիս միացած են իրենց հարազատներուն՝ հաւաքի մասնակիցներուն, եւ անոնց հետ միասնաբար կը պահանջեն երկգլխանի հրէշին ընդմիջող հեռացումը հայոց երկու աշխարհներէն:

Թաթուլ աղմուկի եւ իրարանցման մէջ յանկարծ կանգ կ'առնէ: Ուշադրութիւնը կը սառի կատարելիք գերագոյն պարտականութեան մը վրայ որ կը ճնշէ սիրտին: Կը չիշէ անցեալ շաբաթներու իր մղձաւանջային գնացքը եւ անոր երկար կառաշարի արիւնաթաթախ քաղբանտարեալները՝ յուշադարձով դէպի ետ: Ընդոստ հոգին մռայլ հրթիռ կը դառնայ: Իր ամբողջ իմացողութեան անձանթ խոյանքով, երազին մէջ կը վերադառնայ նախկին երազին, կը վազէ գիշերային այնքան ծանօթ եւ այնքան անիծեալ գնացքին ետեւէն, դարձեալ բաց ինքնավատահ թռիչք կ'առնէ անոր վերեւ, շուով կը հասնի ու կը կանգնի վայրաշարժին ճիշդ առջեւը, եւ երկու ձեռքերով կը կանգնեցնէ զայն: Իր ամբողջ հոգիին մէջ տեղ չկայ որեւէ վարանումի կամ տարակուսանքի երբ ան իր երկու ափերը կ'երկարէ վայրաշարժի ճակատին: Աներկիւզ յանդգնութիւն կոչուի թէ քաջակորով խիզախում, ի վերջոյ մարդկային կամքի աննման ուժն է որ տեղնուտեղը կը կասեցնէ վայրաշարժի խելացնոր արշաւը:

Թաթուլ կը մտնէ իրեն արդէն ծանօթ առաջին ճամբորդակառքէն ներս: Լուսայորդ սրահը կատարեալ լուծիւն կը տիրէ: Բացի երկգլխանի արքայիկէն որ չէզոքացուած է երբեմնի պալատին մէջ, այստեղ ներկայ են երազին մէջ նախապէս տեսած խամաճիկներու ամբողջ աւազանին իր հաւաքական անգնադրող ունայնամտութեամբ, հեշտասիրութեամբ եւ անպէտքութեամբ: Հիւսիս սակայն բոլորն ալ անշարժ փլած են իրենց բազմոցներուն խորը՝ սառած անբան աչքերով, ապուշ ժպիտ մը դէմքերուն:

Առաջինին տժգոյն կրկնօրինակներն են երկրորդ, երրորդ ու չորրորդ ճամբորդակառքերը:

Իսկ հինգերորդէն մինչեւ տասներորդը, այսինքն բանտակառքերը, կղպանքի տակ են դեռ, եւ իւրաքանչիւրին պահակ ոստիկանը տարբեր-տարբեր ծիծաղելի դիրքով անշարժ եւ անօգուտ կանգնած է մուտքի դուռը տանող սանդղակին առջեւ՝ հրագէտը ինկած գետին:

Թաթուլ առաջին ոստիկանի մէջ քէն կը վերցնէ խոշոր բանալին, ամբողջ լայնքով կը բանայ մուտքի դուռը: Արեան հոտը կը լեցնէ ուռնագերը: Ստամոքսը կը խառնուի ապառոջ ծփանքներով: Գերբնական հեւքերով կը ջանայ շարունակել բնականոն շնչառութիւնը: Արեան ու քրտինքի հեղձուցիչ լուծոցի մը տակ գոյատեւել յամառող մարմիններով, մեծ ճիգով ու կաղապող դանդաղ քայլերով իրենց երկար ամիսներու զնտանէն դուրս կ'ելլեն քաղբանտարկեալները:

Հակառակ իրենց կոտտացող վէրքերուն, անդիմադրելի անքնութեան եւ զգեսնող յոգնութեան, անոնց ամենէն երիտասարդները անյայտ կը հասնին Թաթուլի օգնութեան: Բանտակառքերու երկար շարանի արտառոց դիրքերով արձանացած պահակներէն անոնք կը խլեն հակայական բանալիները, եւ լայն կը բանան գնացքի զնտաններուն դռները: Ժամ մը ետք, ծովու յորդ ալիքներու նման կը սկսի շարժիլ ազատագրուած քաղբանտարկեալներու լայնածաւալ բազմութիւնը: Անոնց կողքին ոգեւորուած ցատկուտող Թաթուլի աչքերուն առջեւ անզգայաբար, առանց նախազգուշութեան վայրկենապէս կը փոխուի տեսեալները: Արիւնլուայ քաղբանտարկեալները չկան այլեւս: Ժիշդ այնտեղ ուր անոնք իրենց խոշտանգուած մարմինները քարշ կու տային քիչ առաջ, հիւսիս ազատագրուած խրոխտ ազատամարտիկներու կարգապահ բանակն է որ կ'ուղղուի դէպի Երեւանի Ազատութեան հրապարակը: Այս ազատամարտիկներու աչքերուն խորը տարբեր արեւներու հուրը կայ եւ իմացական անխարդախ ճանաչներու վատահելի լոյսը: Ո՛չ մէկ աճպարար այսուհետեւ կը կարողանայ խաբել այդ աչքերը: Երբեմն խոհուն կամ սեւեռուն, երբեմն ժպտուն կամ թախծոտ, բաց իշտ լուսամիտ համոզմամբ հպարտ են ատոնք: Ու խելացի նայուածքներ, հայրենի ժողովուրդի երջանկութեան յոյսով լուսաւոր հայեացքներ: Ու դէմքեր, դէմքեր: Անբան եւ անպէտք բեռնակալներու տիրապետութեան դէմ անդրդուելի վճռականութեամբ պողպատացած դէմքեր: Հաւատքի ինքնավատահութեան գիծերով վսեմացած պիւրկ ու հաստատ դիմագիծեր: Սեփական ժողովուրդի երջանկութեան համար նուիրումի ինքնամոռացութեան մէջ սրբացած արի հոգիներ:

Միահամուռ կը խոյանան Ազատութեան հրապարակ հասնող նորաստեղծ ազատագրական բանակի կամաւորները՝ մէ՛կ մարդու պէս: Եւ իրենց քայլերու դոփիւնէն կը դղրդայ գետինը: Դեռ կեանք կայ՝ մահէն առաջ: 8.

Յուսախաբուութեան եւ յուսալքումի ամենամութ խորխորատին մէջ կ'իյնաս այն պահուն երբ, գիշերը երազիդ մէջ սաւառնելէ ետք ազատութեան օրհնելի թեւերով, առաւօտուն աչքերդ կը բանալու զոհուած զոհերդ հիշողութեան հետքերը:

ըով, առաւօտուն աչքերդ կը բանաս բանտախոսքի մութ ու ցուրտ չորս պատերուն, ամբողջ մարմինդ ցաւերով աքսանուած, ու միտքիդ լաբիւրինթոսը՝ անել հոգերու բեռնան տակ կ'բած:

Այդպէս ալ կը բացուի Թաթուլի առաջին առաւօտը երեւանեան հայրենի բանտին մէջ: Շրթները չորցած են, իրարու փակած, ու կ'այրին հրդեհուածի նման:

- Ջո՛ւր, - կը հայցէ հագիւ լսելի ձայնով, առանց գիտնալու թէ որո՞ւն ուղղուած է խնդրանքը:

Ջարմանքը կը յաջորդէ ծարաւին, երբ քիչ ետք գաւաթ մը ջուր կազդուրիչ հպումով կը հասնի ուռած շրթներուն: Անյազօրէն կը խմէ կենսալի հեղուկը, ապա կիսախուփ կոպերով աչքերը մեծ դժուարութեամբ ու ցաւով վեր կ'առնէ ու կը սեւեռէ զայն մատուցող անձանթին:

- Դո՛ւն: Այստե՞ղ
Եւ ուշաթափ գլուխը վերստին կը հանգչեցնէ կարծր բարձին վրայ:

Յաջորդ օրուայ կէսօրին Թաթուլ երկրորդ անգամ ըլլալով բանտախոսքին մէջ կը բանայ իր միշտ անհանգիստ աչքերը որոնք հիւսիս քիչ մը վարժուած են կիսամութին: Վէրքերուն ցաւերը, սակայն, վայրկեան մը չեն հեռանար դողդոջ մարմնէն: Կը զգայ յանկարծ թէ գինք ուշի ուշով կը դիտեն իրեն շատ ծանօթ գոյգ մը խաղաղ, իմաստուն եւ առօրյա աչքեր:

- Պատմիր, պատմիր ինձ քո վերջին երազը, - կը խրախուսէ բանտընկերը մեղմօրէն: - Այո, քո երազները քեզ հոս հասցրին, բաց այստեղ չեն մնալու, քանի ազատ երկիրներ են որոնում: Երկար քնից նոր արթնացած, դրանք քո մէջ մեր խաբուած ժողովրդի մաքուր եւ ըմբոստ խիղճն են: Քո վիշտը իր վիշտն է, փրկութեան քո երազը՝ ի՞ր երազը: Եւ քո բախտը ի՞րն է լինելու վաղուայ պայծառ մի առաւօտ: Տայ Աստուած որ մեր խաչեալ երկրից ընդմիջող հեռացուեն բոլոր պիղծ արքայիկները, բոլոր խեղճուկ խամաճիկները:

Թաթուլի աչքերը կը խոնաւանան: Անզուսպ հեկեկանքը կը խեղդէ կոկորդը: Երախտապարտ կը հպի անոր ձեռքին, եւ զարմանքը յայտնելու համար մնացած բոլոր ուժերը հաւաքելով՝

- Բաց ի՞նչ էր որ քե՛զ բերաւ էս խուցը, իմ սիրելի տոքթոր: Ա, չիշում եմ: Քո գրասենեակի դռան

ոստիկանական ազդ էր փակցուել: Չեմ հասկանա, ինչո՞ւ փակեցին քո վայրը: Դու որ սոսկ բարիք ես բաշխել բոլոր հիւանդներին:

Դառն ժպիտ մը կ'ամպոտէ հոգեբուժին դէմքը: Նոյնիսկ դառնութեան մէջ, այսուհանդերձ, իր դիմագիծերուն վրայ կը գերիշխէ բարի կամեցողութիւնը, անխաթար բարութիւնը:

- Յիշեցի՞ր վերջին անգամ երբ իմ մօտ եկար՝ հոգեւին ցնցուած: Եւ այդ անբան ոստիկանը որ քո աղաղակները լսելով ներս մտաւ՝ իմանալու համար թէ բանն ինչու՞ն էր: Քո մեկնելիդ նա վերադարձաւ իմ մօտ՝ երկու հաստամարմին սեւազգեստ դիմակաւորներով: Նախ ուզեցին հասկանալ թէ ինչո՞ւ են իմ կապերը մի ծանօթ ընդդիմադիր անձնաւորութեան հետ: Ասացի՛ մտերիմներ ենք մեր դպրոցական օրերից: Չհաւատացին: Ընդդիմութեան հետ իմ իբր թէ գաղտնի գործարքների մասին հարցապնդեցին: Պատասխանեցի՛ որեւէ գաղտնի գործարք չի եղել: «Չի եղել», լանկերգեց դիմակաւորներից մէկը ու յարձակուեց վրաս: Ինձ ծեծեցին մի ամբողջ ժամ թէ երկու, չիշել չեմ կարող: Ինծի խոստացան ազատ արձակել եթէ ստորագրեմ իրենց պատրաստած մի սուտ ցուցմունք, այսպէս կոչուած մի խոստովանութիւն՝ վերից վրայ շինծու, որով ընդունում եմ թէ...:

Ժիշդ այդ պահուն, երկու գինեալ բանտապահներ բռնագոսիկ աղմուկով եւ արհեստական ծանրակշուրութեամբ կը շխտացնեն բանալիները բանտախոսքի դռան կապանքին մէջ: Գոռուեւ գոչումով կը խուժեն ներս եւ, անտեղի բրտուլութեամբ, հոգեբուժու ու Թաթուլը կ'առաջնորդեն ոստիկանական ինքնաշարժ, որ դատաքննութեան համար զանոնք կը տանի դատարան:

Իր բազկաթուէն, դատաւորը, չտիրապետուած ողորմելի հանդիսաւորութեամբ ու յանդիմանական մտադրուած շիլ նայուածքով կը դառնայ նոր հասած ամբաստանեալ գոյգին: Սրահը լեցուած է կազմ ու պատրաստ գինեալ ոստիկաններով եւ հատուկ նախաքաջներով, որոնց կարգին՝ հոգեբուժին երկու եղբայրները, եւ Թաթուլի կինը որ բնագրաբար կը դառնայ իրեն՝ սէրն ու կարօտն աչքերուն:

(Շարունակելի 4)

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹԳՈՒԼԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ ՓԻԻՆԻԿԸ ԳԼԽԱՒՈՐՈՒՄ Է ԱՂԻԲԱԿԸ

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնության 22-րդ տուրում կայացան 4 հանդիպումներ: Ոսկեհատի «Վարդանանք-451» մարզադաշտում «Ուլիս»ը հիւրընկալել էր Բաղրամյան «Փիւնիկ»ին, որը հանդիպմանը մօտեցել էր առաջնութիւնում 7 անընդմէջ յաղթանակներից յետոյ:



Յաղթարշաւը շարունակել առաջատարին չյաջողուեց, թէեւ առաջին կեսում Նարեկ Դաւթեանին յաջողուեց առաջ մղել «Փիւնիկ»ին: «Ուլիս»ին փրկեց Արտիոմ Աղամեանը, որ 71-րդ րոպէին հաւասարեցրեց հաշիւը, եւ հանդիպումը աւարտուեց 1:1 հաշուով:

Աշտարակի «Քասախի մարզիկ» մարզադաշտում «Կիլիկիան» ընդունել էր «Արարատ»ին: Այս խաղում գրանցուեց խոշոր հաշիւ. 5:1 հաշուով առաւելութեան հասաւ «Արարատ»ը, որի կազմում 2 անգամ աչքի ընկաւ առաջնութեան լաւագոյն ուժբարկու Պիգելի Մարկոսը: Յաղթելով այս խաղում «Արարատ»ը ընդհուպ մօտեցաւ «Փիւնիկ»ին: Վերջինս 47 միակտրով գլխաւորում է մրցաշարային աղիւսակը, իսկ «Արարատ»ը 46 միակտրով ընթանում է 2-րդ տեղում:

Գիւմրիում տեղի «Շիրակ» 0:1 հաշուով զիջեց «Միկային», որի կազմում 31-րդ րոպէին աչքի ընկաւ Արամ Ոսկանեանը:

Երեւանի «Բանանց»ի սեփական յարկի տակ չկարողացաւ առաւելութեան հասնել «Գանձասար»ի նկատմամբ: Այս թիմերի միջեւ ընթացիկ առաջնութիւնում կայացած նախորդ 3 հանդիպումներից 2-ում գրանցուել էր խաղող ելքը:

Այս անգամ եւս կողմերը բաւարարուեցին մէկական միակտրով: Գրանցուեց գոլազուրկ ոչ-ոքի՝ 0:0, թեեւ 2 թիմերն էլ գոլային պահեր ունեցան:

| | |
|-----------------------|-----|
| «Կիլիկիա» - «Արարատ» | 1-5 |
| «Ուլիս» - «Փիւնիկ» | 1-1 |
| «Շիրակ» - «Միկա» | 0-1 |
| «Բանանց» - «Գանձասար» | 0-0 |

| 22-րդ տուրից յետոյ մրցաշարային աղիւսակը ունի այսպիսի տեսք. | Խաղ | Յաղ. | Հաւ. | Պարտ. | Կօլ | Կէտ |
|--|-----|------|------|-------|-------|-----|
| «Փիւնիկ» Երեւան | 22 | 14 | 5 | 3 | 31-12 | 47 |
| «Արարատ» Երեւան | 22 | 14 | 4 | 4 | 38-17 | 46 |
| «Գանձասար» Կապան | 22 | 11 | 5 | 6 | 30-22 | 38 |
| «Միկա» Աշտարակ | 22 | 11 | 5 | 6 | 30-20 | 38 |
| «Բանանց» Երեւան | 22 | 9 | 6 | 7 | 27-20 | 33 |
| «Ուլիս» Երեւան | 22 | 5 | 5 | 12 | 16-26 | 20 |
| «Շիրակ» Գիւմրի | 22 | 4 | 3 | 15 | 12-30 | 15 |
| «Կիլիկիա» Երեւան | 22 | 2 | 3 | 17 | 16-53 | 9 |

ՈԱՖԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԵԱՆԸ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆՈՒՄ

Հագախաստանի Ալմա-Աթա քաղաքում Նոյեմբերի 7-8-ը կը կայանայ արագ շախմատի աշխարհի առաջնութիւնը, որին կը մասնակցեն 16 յայտնի գրոսմայստերներ: Հայաստանը առաջնութիւնում կը ներկայացնի Ռաֆայէլ Վահանեանը: Փորձառու գրոսմայստերի մրցակիցները կը լինեն ռուսաստանցիների Մորոզեւիչը, Ռուբլեւսկին, Սվիդլերը, եւ Գրիշչուկը, ուկրաինացի իվանչուկը, աուստրիացի Ռաջաբովը, իսրայէլացի Գելֆանդը, հունգարացի Պոլգարը, Ֆրանսան ներկայացնող Տկաչեւը, քուպացի Պեքեւը, ղազախաստանցի Խաջալեւը: Եւս չորս մասնակիցների անուններ յայտնի կը դառնան աւելի ուշ:



Մրցաշարի մրցանակային հիմնադրամը կազմել է 280.000 շուէյցարական ֆրանկ, որից 64 հազարը կը ստանայ մրցաշարի յաղթողը:

Իսկ մինչ այդ, Ռաֆայէլ Վահանեանը Երեւանի «Բանկային Արքայ» թիմի կազմում կը մասնակցի Հոկտեմբերի 15-ին Յունաստանում մեկնարկող Եւրոպայի ակումբային առաջնութեանը, որին կը մասնակցեն նաեւ «Միկա»ն եւ ՖիՄԱ-ն: Եւրոպայի առաջնութեանը մասնակցելու են 62 ակումբներ: Ֆուտբոլիստներ են համարուում Ռուսաստանի ախոյեան «Ուրալ»ը եւ Երեւանի «Միկան»: «Ուրալ»ի կազմում են ընդգրկուած յայտնի գրոսմայստերներ Ալեքսէյ Շիրովը (Սպանիա), Կատա Կամսկին (ԱՄՆ), Ալեքսանդր Գրիշչուկը, Վլադիմիր Մալախովը, Ալեքսէյ Դրեւեւը, Ալեքսանդր Մոտիլեւը, ինչպէս նաեւ Նուխիմ Ռաշկովսկին (բուլղոն էլ Ռուսաստան):

Իսկ «Միկա»յում հանդէս կգան Լեւոն Արոնեանը, Մագնուս Կարլսենը (Նորվեգիա), Բորիս Գելֆանդը (Իսրայէլ), Գաբրիել Սարգսեանը, Բաադուր Ջորապան (Վրաստան), Տիգրան Լ. Պետրոսեանը եւ Արման Փաշիկեանը: Բաւական ուժեղ կազմ է հաւաքագրել նաեւ Սարաեւի «Բոսնա» թիմը, որտեղ հանդէս կը գա Սլովակիան ներկայացնող Սերգէյ Մովսիսեանը:

ԱՐԺԵՆԹԻՆԱՐԱՅ ԹԵՆԻՍԻՍ ԴԱԻԹ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ ԵՐԵՒԱՆ

Երեւան է ժամանել լեգենդար արժենթինահայ թենիսիստ Դաւիթ Նալբանդեանը: Սա թենիսի միջազգային մրցաշարերի բազմակի յաղթող եւ մրցանակակիր Դաւիթ Նալբանդեանի առաջին այցն է պատմական հայրենիք: Դ. Նալբանդեանը Հայաստանում կ'անցկացնի երեք օր, նրա այցը իրականացում է Հայաստանի թենիսի ֆեդերացիան եւ ճանաչուած արժենթինահայ գործարար Էդուարդո Էռնեսկեանի հրաւերով:



ՀԹՖ-ն պլանաւորում է համագործակցել ինչպէս Դ. Նալբանդեանի, այնպէս էլ հայազգի այլ թենիսիստների հետ՝ նպաստելով Հայաստանում թենիսի զարգացմանը: Դ. Նալբանդեանը Հայաստանում կ'ունենայ ցուցադրական ելոյթներ, ինչպէս նաեւ թենիսի դասընթացներ կ'անցկացնի:

Իսկ մինչ այդ, Պուէնոս Այրէսում ՀՀ դեսպանատանը Սեպտեմբերի 29-ին կազմակերպուել է ընդունելութիւն՝ արժենթինահայ աշխարհահռչակ թենիսիստ Դաւիթ Նալբանդեանին Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարանի յատուկ կարգավիճակի անձնագրի շնորհման կապակցութեամբ: Ընդունելութեանը ներկայ են եղել Պուէնոս Այրէսի սպորտի փոխնախարար Ֆրանսիսկո Իրարասավալը, Պուէնոս Այրէսի Քաղաքի Խորհրդարանի Տնտեսական Զարգացման Յանձնաժողովի ախաբահ Անդրէաս Մախեանը, Պուէնոս Այրէս Նահանգի Խորհրդարանի Պատգամաւորների Պալատի անդամ Սերխիօ Նահանգեանը, Պուէնոս Այրէս Նահանգի Անվտանգութեան նախկին նախարար Լէոն Կարլոս Արսլանեանը, ազգային բարերարներ Էդուարդո Սեֆերեանը, Արմէն Էքսերջեանը, Արմէն Մեծատուրեանը, Արժենթինայում մեծ համբաւ վայելող նշանաւոր բժիշկ-վարակաբան Դանիէլ Ստամբուլեանը, ճանաչուած քաղաքական գործիչ եւ տնտեսագէտ Կարլոս Մելքոնեանը, արժենթինահայ համայնքի այլ նշանաւոր դէմքեր, համայնքային կառույցների ղեկավարներ:

ԱՐՐԱՐԱՄ-ՄԱՐԿԵՍ ՄՐՅԱՄԱՐՏԸ՝ ՆՈՅՏԵՄԲԵՐԻ 8-ԻՆ

Գրիպը պատճառ դարձաւ, որ Հոկտեմբերի 4-ին Բամբերգի Յակոբ արենայում նախատեսուած՝ IBF վարկածով միջին քաշայինների աշխարհի ախոյեան Արթուր Աբրահամի մրցամարտը մեքսիկյան ծագումով ամերիկացի փորձառու բռնցքամարտիկ 37-ամեայ Ռաուլ Մարկեսի դէմ յետաձգուեց:



Շաբաթ առաւօտեան՝ Հոկտեմբերի 4-ին, 28-ամեայ ախոյեանն արթնացել է բարձր ջերմով: Անմիջապէս տեղափոխուել է էրլանդենի համալսարանական կլինիկա: Ռինգի բժիշկ դոկտ. պրոֆ. Վալտեր Վազնեբը եւ հիւանդանոցի բուժանձնակազմը ախտորոշել են գրիպի վիրուս:



«Շատ եմ ցաւում իմ երկրպագուների համար, ասել է Աբրահամը: Ես ուզում էի անպատճառ մրցել, բայց այսպիսի վիճակում ունի մտնել չէի կարող: Բժիշկներն արգելել են»:

Ուլի Վեգներն էլ լուրը հարուածի նման է ընդունել. «Արթուրը շատ լաւ մարզավիճակում էր, բայց ծանր գրիպով չի կարող պաշտպանել իր վարկանիշը: Պիտի ջանանք, որ շատ շուտ ապաքինուի եւ Նոյեմբերի 8-ի մրցելոյթին պատրաստուի»:

Սա՝ գերմանական լրատուամիջոցներից: Մեզ հետ Երկուշաբթի օրը ունեցած հեռախօսագրոցում ունի արքան տեղեկացրեց, որ թէպէտ ջերմութիւն չունի, բայց իրեն դեռ թոյլ է զգում: Արթուրի ձայնից զգացում էր, որ լաւ մրտել է: Ասաց, թէ այնպիսի ղեղորայք է օգտագործում, որ յետոյ խթանիչների խնդիր չառաջանայ: Շատ թէյ է խմում՝ հոնի մուրաբայով եւ խոստանում գեղեցիկ յաղթանակ Նոյեմբերի 8-ին:

«ԱԶԳ»

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՀ ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՉ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA ՀԵՌԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մի ոմն գնահատելով «Մասիս» Շաբաթաթերթի բովանդակութիւնն ու գաղափարական առողջ ուղղութիւնը \$50 տուր կը նուիրէ թերթի ֆոնտին:

ՄԱՐԱԶԴ



ԱԶԱՏՈՒՀԻ ՍԻՆԱՆԵԱՆ (ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ)
(Ծն. 09 ՈՍՏՈՍ 1919, Իսկենտերուն)

Սրտի դառն կսկիծով կը գոժենք մեր սիրեցեալ տիկնոջ, մօր, մեծ մօր եւ հարազատին ԱԶԱՏՈՒՀԻ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, Հոկտեմբեր 5, 2008-ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, 11 Հոկտեմբերի կէսօրուայ ժամը 12:00-ին Հոլիվուտ Հիլզ Ֆորըսթ Լոնի Old North Church (6300 Forest Lawn Dr.):

- Սգակիրներ՝
- Ամուսինը՝ Յակոբ Սինանեան
- Ջաւակները՝ Անդրանիկ եւ Արփի Սինանեան
- Գրիգոր եւ Նորա Սինանեան եւ զաւակը Սերժ
- Կարպիս եւ Արաքսի Սվաճեան եւ զաւակը Ալէք
- Սինան եւ Անժել Սինանեան եւ դուստրը Թամար
- Հէրի եւ Հիլտա Սինանեան եւ զաւակները Մայքըլ եւ Լարա
- Թոռները՝ Յակոբ եւ Թիֆանի Սինանեան եւ զաւակները
- Սերժ եւ Թալին Արսլանեան եւ զաւակները
- Ժաք եւ Լորի Սվաճեան եւ դուստրը
- Ժերար եւ Սանտի Սինանեան եւ դուստրը
- Ռաֆֆի եւ Սեդա Սվաճեան եւ դուստրը
- Սերժ եւ Սիւզի Սինանեան եւ զաւակները
- Եղբօր տիկինը՝ Մարօ Համբարձումեան
- Եղբօր զաւակը՝ Համբիկ եւ Դանիա Համբարձումեան եւ դուստրը
- Տազըր՝ Վարդգէս Սինանեան եւ եւ զաւակները
- Տալը՝ Սիրուն Կոստանեան եւ զաւակները
- եւ համայն Սինանեան, Համբարձումեան, Կոստանեան, Պալտատեան, Պէլլերեան, Հիւսէնճեան, Սվաճեան, Սարգիսեան, Կազէլեան, Արսլանեան, Ենիգոմուշեան, Պալճի, Ջաւեան, Սամուէլեան ու Նազարեան ընտանիքները, հարազատներն ու բարեկամները:

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կատարել Հ.Բ.Ը. Միութեան 2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104

ԽՕՍՔԵՆ ԵՒ ԳՈՐԾԵՆ ԱՆԴԻՆ

Շարունակուած էջ 5-էն

որու մէջ կը գահավիժինք:

Սերժ Սարգսեան կ'ըսէ որ «մենք ոչ թէ գոյատեւման, այլ վերելքի խնդիրներ պիտի լուծենք», բայց արտագաղթը կը շարունակուի: Ան կը խօսի Հայաստանի «կրթալ մրցունակութեան» մասին, բայց երկրէն ներս հաստատուած մենաշնորհներու անմրցունակութիւնը եւ երկրէն դուրս իրագործող տարածաշրջանային ծրագիրներէն Հայաստանէն դուրս մղումը տակաւ կը կղզիացնեն մեզ: Սարգսեան կը խօսի 10 միլիոն դեսպանի մասին, բայց մեր մօտ շրջուած ոստիկանապետ Ներսիկ Նազարեանները, իրենց ընթացքով կը խայտառակեն իրենք գիրենք ու նաեւ մեզ յուսախաբ ընելով բոլորս, բայց վերադարձին պաշտօնի բարձրացում կը ստանան: Սարգսեան կը խօսի երկրաշարժէն 20 տարիներ ետք շուրջ 7000 ընտանիքներու բնակարանային անպահովութեան մասին, բայց Շիրակի մարզի համայնքապետերու եւ քաղաքապետերու դիզած հարստութիւններուն ի տես կը ճնշուին այդ ընտանիքներու հոգիներն ու մտքերը ու կը յուսալքեն զանոնք: Սերժ լաւատեսութիւնը որքան պիտի պարզացնենք որ ալ չտեսնենք դառն իրականութիւնը: Չտեսնենք տասը տարիներէ ի վեր բոլորիս հրամցող զեղեցիկ խօսքերու պատրանքը եւ դաժան գործերու թողած աւերները: Չտեսնենք Հայրենիքէն օտարուող հայրենաբակը: Չտեսնենք ազատ, անկախ եւ ժողովրդավար Հայաստանի առթող հմայքի եւ ներշնչումի խամ-

րումին ականտես եղող սփիւռքահայը: Չտեսնենք Յուսալքող, սխալ երազներով մեծցող սերունդները: Այս բոլորին ի տես, ինչպիսի՞ «անդին» մը կրնայ մեզ սպասել: Անձնագորհ լաւատեսներու արեան գնով իշխանութեան աթոռներուն տիրացածներու վատ օրինակը ինչպիսի՞ լիցք կրնայ հայթայթել յաջորդ մարտարհաւրէները դիմադրուելու համար նոր անձնագորհներու բանակի հաւաքագրումին: Հայրենիքին սպառնացող յաջորդ վտանգին ի տես, «Մահապարտ»ներու գունդ կազմելու Սերժ Սարգսեանի կոչին պիտի արձագանգե՞ն նոյնքան անձնագորհներ, որքան արձագանգեցին շուրջ 15 տարիներ առաջ Վազգէն Սարգսեանի կոչին:

«Սիրտս փլած է ի տես ազգիս վիճակին» պիտի կրկնէր անմահն Կոմիտաս 1914ին արտասանած իր այս խօսքերը: Իսկ պատմահայր Խորենացին քննելով այս իրավիճակին տուն տուող պատճառները պիտի գրէր.

«Որովհետեւ (մեզ) տիրեցին խստասիրտ ու չար թագաւորներ, որոնք ծանր, դժուարակիր բեռներ են բարձրում, անտանելի հրամաններ են տալիս, կառավարիչները կարգ չեն պահպանում, անողորմ են, սիրելիները դաւաճանում են, թշնամիները զօրացած. հաւատը ծախուած է այս ունայն կեանքի համար: Աւագակներ են գալիս անհատնում եւ շատ կողմերից. տները թալանուած են, ստացուածքները յափշտակուած, գլխաւոր մարդիկ կապուած են, յայտնի անձեր բանտարկուած են, դէպի օտարութիւն են աքսորուած ազնուականները, անթիւ նեղութիւններ են կրում ռամիկները...»

ՔԱՉ ՆԱԶԱՐ
ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէնտէյլի 280-րդ կայանից

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ... ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ...

Մեծ ժողովրդականութիւն վայելող
Կլէնտէյլի AMGA 280-րդ Ալիքը
Այժմ կը Սփոռի
GlobeCast

Արբանեակային Հեռատեսիլով
Ամերիկայի, Գանատայի եւ Մեքսիկոյի
Ամբողջ Տարածքին

Դուք Կրնաք Դիտել
Հայաստանեան Լուրեր - Քաղաքական Վերլուծութիւններ
Երաժշտական Հաղորդումներ - Եւայլն

Մանրամասնութիւններու Համար
Հեռահայեցել 818.547.9696

www.massisweekly.com
updated every Friday

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԳ
ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՅՈՒ
CHARTER CABLE 280-ՐԴ ԿԱՅԱՆ
(ԿԼԵՆՏԵՅԼ, ՊԵՐՊԵՆՔ, ԼԱ ՔԵՐԵՍԵՆԹԱ)
GLOBACAST SATELLITE
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-11:00

Հայ Թելեժամը կը վերադառնայ
18ը Ալիքի վրայ
Ոչ թէ մէկ, ոչ թէ 2, ոչ թէ 3 ժամ, այլ Օրուան 24 ժամերը
Շաբաթը 7 օր անվճար
Հարկ չկայ բաժանորդագրուելու - 40 Յաւելեալ ալիքներ
Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել
Հայկական Թելեժամ (818) 982-2400

The Armenian Teletime
Is Back On Channel 18
Not 1 Hour, Not 2 Hours, Not 3 Hours But 24 Hours Per Day
7 Days Per Week, Free
No Subscription Fee - Plus 40 Additional Channels
For info call The Armenian Channel (818) 982-2400



«Քաջ Նազար» հրատարակչականի և հեռուստատվամի
նախաձեռնությամբ

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԻ ԲԻՄՆԱԴՐԱՄԻ Ի ՆՊԱՏ ԲԱՅԱՏՏԱՆԻ ԾՆՈՂԱԶՈՒՐԿ ԵՒ
ԲԱՇՄԱՆԴԱՄ ԵՐԵՄԱՆԵՐԻ ԵՒ ՆՐԱՆՑ ՄԱՆԿԱՏՆԵՐԻ ԿԵՐԱՆՈՐՈՎՈՒԹԵԱՆ
(հիմնաձ 1999թ.)

"Kach Nazar" Magazine & "Kach Nazar" TV Broadcasting Presents
CHRISTMAS FUND FOR ARMENIAN ORPHANS AND DISABLED CHILDREN AND
THE RESTORATION OF CHILDREN'S HOMES (Est. 1999)

ՕԳՆԵՔ ՄԵՋ ՄԵՐ ԱՊԱԳԱՆ ԿԵՐՏԵԼՈՒ ԲԱՄԱՐ

HELP US TO BUILD OUR FUTURE . . .

9-ՐԴ ԹԵԼԵԹՈՆ 2008

ԿԻՐԱԿԻ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2

(10 ԺԱՄ) A.M.G.A. TV

9-TH ANNUAL TELETHON

SUNDAY, NOVEMBER 2, 2008

(10 HOURS) A.M.G.A. TV



Life Time Sponsors

WELLS FARGO
535 N. Brand Blvd. Glendale, CA

GLENDALE KIA

Yeghyayan & Associates
Vartkes Yeghayan
Attorney at Law

Glendale Medical Pharmacy
ԳԼԵՆԴԵԼԻ ԲԺԾԿԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
Dr. Robert Mokhtarian

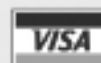
Glendale West Pharmacy
and Medical Supply
Dr. Vahan Aladadian

UNIVERSAL
SERVICE EXCHANGE, INC.
MONEY TRANSFER

Please Make your Check Payable to
CHRISTMAS FUND FOR ARMENIAN
O.D.C.R.C.H.
WELLS FARGO ACCOUNT #1736834043

P.O. BOX 250038 • GLENDALE, CA 91225 • Tel: (818) 246-0125 or (818) 606-2070

TAX ID # EIN 26-3208049



E-mail: forourkids@gmail.com

